

מורה חדש (אוי קלט)
פוסטרקסט: Dr. MAITON ERNO.
A szerkesztésért és kiadásért felelős: SCHÖN DEZSŐ.

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Indokina került a külügyminiszteri konferencia előterébe

Franciaország hajlandó végül nagyobb függetlenséget adni az indokínai államoknak

Párizs (UP). — Joseph Laniel miniszterelnök tegnap összehívta az új francia parlament első teljes ülését, miután előzőleg hosszas tárgyalásokat folytatott a volt miniszterelnökökből és párt vezetőiből álló „agytrösztel”.

a király mögé állt és az általános mozgósítási parancs alapján a férfiak ezrei jelentkeznek katonai szolgálatra. Norodom Szinamuk király kijelentette, hogy hadseregének erejét meg akarja tiszteztetni. Beavatott körök szerint Franciaország legfeljebb nyolcezer katonát küldhet ki a rend fenntartására Kambodiába.

Saigon (UP). — Nagy meglepetést keltett a francia főparancsnokság tegnapi közleménye, hogy elszállították Formosába azt a 30 ezer kínai nemzeti katonát, akiket Csank-Káj-Sek bukása

óta Indokínában tartottak fogságban. Amikor Csang-Káj-Sek 1949-ben a kommunisták győzelmé folytán menekülésre kényszerült, hadseregének egy teljes hadosztálya indokínai területre szorult. A franciák lefegyverezték a kínai katonákat és egy szigeteten internálták őket. Politikai körök szerint Amerikába befolyása nyilvánult meg ebben a kérdésben, amely néhány hónap előtt megszűntette Formosa semlegesítését és most 30 ezer emberrel növelte Csang-Káj-Sek hadseregét.

Washington (UP). — A nyugati nagyhatalmak külügyminiszteri konferenciáján valószínűleg előtérbe kerül Indokína kérdése. Párisból érkező hírek szerint Bidault külügyminiszter kérni fogja, hogy ezt a kérdést

tárgyalják első helyen. A francia kormány attól tart, hogy a parlament nem lesz hajlandó további összegeket megszavazni az indokínai háborúra, hanem annak befejezését fogja követelni. Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak az új francia miniszterelnök határozatának, hogy megszüntette az indokínai ügyek miniszteri tárcáját. Ebből arra következtetnek, hogy Franciaország széleskörű önállóságot akar adni az indokínai államoknak.

Herzl sirja fölött egységre szólít az államelnök

Megindító gyászünnepség a Herzl-hegyen

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap este felemelő ünnepség folyt le Herzl sirjánál, a cionizmus nagy prófétaja halálának 49-ik évfordulója alkalmával. Este 8 órakor az első cionista kongresszus veteránjainak jelenlétében felvonták Herzl hétszilagos zászlaját és meggyújtották a siron az örökmécseszt. A sir mellett a hadsereg és az ifjúlély szervezetek tartottak díszőrséget. Jelen voltak a miniszterek, a Szochnut vezetőségének tagjai, vezérkari tisztek és a pártok, valamint az intézmények megbízottai. Felolvasták Jicchák Ben Cvi államelnök szövegét, amelyben rámutat Herzl fellépésének történelmi jelentőségére a zsidó nép életében. Mint nép jelentünk meg a többi népek között és most Herzl álmának megvalósulásaként az önálló zsidó államban emlékezhetünk meg a cionizmus lángelkű prófétájáról. Három generáció áldozatos munkája és gyermekeink hősiességének önfeláldozása a függetlenségi háborúban tetőzte be azt, amit Herzl elkezdett.

ben lévő Herzl-szoba ma egész nap nyitva lesz a látogatók számára. Tel-Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától). Tel-Aviv vá-

rosi tanácsa tegnap díszfés keretében emlékezett meg Herzl halálának évfordulójáról. Az emlékszeművet Levonon polgármester tartotta

„Vastag krétával huzzták meg a fegyverszüneti vonalat”

New-York (STA). — William Riley tábornok, az UNO palesztinai felügyelői karának volt parancsnoka, tegnap New-Yorkban kijelentette, nincs szándékában abbahagyni Palesztinával kapcsolatos tevékenységét és olyan feladatot keres, amely lehetővé teszi, hogy hathatósabban működjék a palesztinai béke érdekében. Ezt a feladatot azon-

ban már nem egyenruhában fogja betölteni. A tábornok elmondta, hogy hosszú palesztinai működése során sok bírálat ért őt, de sosem volt részrehajló. Véleménye szerint úgy az arabok, mint Izrael kormánya elismeri tevékenységének igazságos voltát. Riley tábornok most New Yorkban részletes jelentést dolgoz ki Dag Hammar-skjöld UNO-főtisztár számára, amelyet a Palesztinai Békéltető Bizottság elé terjesztene. Riley valószínűleg javaslatokat is csatol beszámolójához.

A tábornok véleménye szerint változtatásokat kell eszközölni a fegyverszüneti egyezményekben, amelyeket eredetileg hat hónapra kötöttek meg, de már négy éve vannak érvényben.

„A határvonalakat vastag krétával huzzták meg a fegyverszüneti egyezmény térképén”

— mondotta Riley — „és ezeket okvetlenül ki kell igazítani, főleg Jeruzsálem környékén. Ugy kell megküzdeni a határt, hogy az ne válassza el a falvakat földjeiktől.”

A németek visszakövetelik a Saar-vidéket

A kommunisták a határozat ellen szavaztak

Bonn (UP). A nyugat-német parlament alsóháza tegnapi óriási szótöbbséggel elfogadott határozatában kijelentette, hogy a Saar-vidék Németország szerves részét képezi és elválasztását csak ideiglenesnek tekintik. A 14 kommunista képviselőn kívül a parlament valamennyi tagja a javaslat mellett szavazott.

A parlament határozata kijelenti, hogy a Saar-vidék már 1937 előtt, szóval mielőtt Hitler megkezdte támadásait, Németországhoz tartozott. Ezzel szemben ismert tény, hogy Hitler éppen a Saar-vidék jogtalan elfoglalásával kezdte meg uralmának terjesztését, felhasználva az alkalmat, amikor Franciaország a sok kormányválság egyike következtében nem tudott közbelépni.

A potsdami konferencia határozatai szerint a Saar-vidék autonóm területet képez, amely gazdaságilag Franciaországhoz tartozik s amelynek végleges sorsát majd népszavazás útján döntik el. Az utolsó választásokon a francia-barát pártok győztek, de ennek oka részben abban kereshető, hogy tiltották a német nacionalista pártok működését.

A német parlament ezután Németország háborúelőtti adósságainak kérdését tárgyalta és ismét nagy szótöbbséggel elhatározta, hogy addig nem fizeti tartozásait Franciaországnak, amíg a Saar-kérdést nem rendezik.

A nyugati nagyhatalmak berlini főparancsnokainak intervenciója nyomán, Dibrava tábornok, szovjet főparancsnok, ismét megengedte a nyugati hatalmak járműveinek szabad közlekedését Nyugat-Berlin felé a szovjetzónán keresztül. — A szovjet hatóságok június 26-án teljesen elzárták az autógforgalmat és a katonai autókát sem engedték át. Bár tegnap ismét megengedték a katonai autók közlekedését, továbbra is fenntartják a magánjárművek forgalmának tiltalmát.

Braun Judith és Krakinovskij Jiszraél Budapest-Balassagyarmat Tel Aviv

1953. június 29-én Tel Avivban házasságot kötöttek. Cim: Tel Aviv, Jabotinsky 82.

Bánkyné és Dr. Goldschmied János (GABOR AGI)

Bát Jám (Budapest) Givátájim (Baja) június 28-án házasságot kötöttek. Givátájim, 1953. június hó.

UTÁNZATOT NE FOGADJON EL! AZONNAL CSILLAPIT MINDEN FÁJDALMAT A

PALGIN Palgin PALGIN MINDEN TABLETTÁBAN VÉSVÉ VAN

SHAVIT SHAVIT 18-98

Wilhelm Pick szigorú önkritikája

Berlin (UP). Wilhelm Pick, Keletnémetország elnöke, aki Moszkvában van gyógykezelésen, tegnap nyílt levelet intézett az ország lakosságához, amelyben beismerte, hogy a keletnémet kommunista párt nem teljesítette kötelességét és elhanyagolta a munkásság jogának védelmét. Pick szerinte párt szervei túlkapásoknak követtek el.

A legújabb nyugati forrásból származó hírek szerint a keletnémet lázadás kiterjedt a szovjetorszag csapatokra is. Lítólag 18 orosz katonát kivégeztek, mert megtagadták parancsok teljesítését és nem akartak a fegyvertelen német lakosságra tüzeln.

A keletnémetországi szovjethatóság húsz magasrangú hivatalnokát visszarendelték Moszkvába, hogy beszámoljanak a kormányának a lázadás kitöréséről.

Nyugat-Berlinbe tegnap néhány menekült érkezett, akiknek sikerült megszökniük a friedrichshafeni koncentrációs táborból. Ezek elmondták, hogy a tábor 1200 foglya között 400 nyugat-berlini lakos is van.

MOSZKVA HOZZAJARUL KOREA EGYESÍTÉSÉHEZ?

Washington (UP). William Kooland szenátor, a republikánus párt ideiglenes szenátusi vezetője tegnap kijelentette, hogy a Szovjetunió és Kína hozzá fognak járulni Kórea egyesítéséhez, ha megfelelő biztosítékok kapnak, hogy az egyesült koreai állam semleges marad. A szenátor véleménye szerint a csatlósállamokban mutatkozó nyugtalanság arra kényszeríti Oroszországot, hogy nekik szentelje figyelmét. Ezért hajlandók lesznek a koreai kérdést véglegesen rendezni és elognadni Kórea semlegességének garanciáját.

Szöul (—) Robertson helyettes külügyminiszter tegnap hétdszer tárgyalat Syn-

man Rheevel és mára egy újabb találkozót tűztek ki. Beavatott körök szerint Robertson most már csak azt akarja tudni, hogy Synman Rhee elutasító magatartása végleges-e. Amerika hajlandó volt kölcsönös védelmi szerződést kötni Délkóreával és katonai segítséget biztosítani arra az esetre, ha Délkóreát „ki nem provokált támadás éri”. Rhee viszont ennek a feltételnek a kihagyását követelte, ami lényegében azt jelentette, hogy ha Délkórea támadást indított volna az északiak ellen, akkor Amerika kötelezve lett volna ennek a támadásnak a támogatására. Ezt Robertson kereken elutasította.

Megboldogult, felejtethetlen feleségem, anyánk JUNGER MIRJAM sirköavatása Tel Aviv (Vulkan) vasárnap, júl. 5-én, d. u. 4.45-kor lesz a kirját-sauli temetőben. — Találkozás 4.15-kor a 42-es autóbussz tachana-merkeziti megállójánál. A gyászoló család.

HILVERT MARGITA (MANYA) szül. WAHRMAN, Kirját Jam sirköavatása szerdán, július 8-án, d. u. 4 órakor lesz a haifai khayat-beachi temetőben. Külön autóbussz 3.15-kor Gay Jam Gimel 320. sz.-tól. 3.45-kor Haifa vasútállomás, 61-es megállótól.

Rebecca
Selnick-film — Chen-mozi

„Örökös itt a lélekjárás
A kriptálat és a kód”
Ady Endre persze nem „Rebecca”-ra gondolt, mikor e sorokat írta. Nekem azonban „A vár fehér asszonya” jutott eszembe, mikor olvastam Daphne du Maurier könyvét és megnéztem a könyv nyomán készült filmet.

Du Maurier asszony „Rebecca”-jában meg vannak azok a kvalifikációk, amelyek egy könyv- és filmsikerhez szükségesek. A könyv tömegsikerre — amit manapság best-sellernek neveznek — még nem jelent időálló irodalmi értéket, bár a szeszívés, jellemrajz, lélektani problémák és egyéb szempontjából tökéletes technikai készpénzt tartalmaz. Nagy írók véhetnek a regényírás szabályai ellen és mégis nagy írók maradnak, mások betarthatják azokat és legfeljebb csak futó sikereket regisztrálhatnak.

Daphne du Maurier „Rebecca”-ját Alfred Hitchcock vitte vászonra tizenhárom évvel ezelőtt és ha az akkori „Oszkár”-nyertes film ma is nagy sikerrel fut, úgy az főleg zseniális rendezőnek és kitűnő színészeknek köszönhető.

Ritka esetek közé tartozik, amikor egy film jobb, min a könyv, amelyből készült. „Rebecca” esetében feltétlenül ez a helyzet. A lélektani feszültség virtuoz kezelője, a fényképezőgép és mikrofon kitűnő mozgatója, Hitchcock egyetlen képe felér du Maurier asszony ezer szavával. A történet mesteri kezelése a regény gyenge pontjainak elhagyásában mutatkozik meg egyrészt, s a lényegesnek vizuális sikon való drámai kifejtésében másrészt. A film-művészet hitelhagyó értelmezése óriási mértékben bír irodalmi mesterművek népszerűsítésében. Általános vélemény szerint Laurence Olivier Hamletje milliók számára az első kapcsolat volt Shakespeare-rel és igen valószínű, hogy sok ezer ember — éppen a film miatt — szükségét érezte, hogy a shakespearei drámákat elolvassa. A film népszerűsítő erejét tömören összegezte Mervin Leroy: „Mona Lisa a festőművészet egyik legszebb képe, amit emberi kéz valaha is alkotott, de Lana Turner többet láttak.”

„Rebecca” karaktereinek ábrázolásában Joan Fontaine, Olivier és Judith Anderson a színészi teljesítmény legjavát adják. A pálmát nyújt Judith Andersonnak nyugtan meg lehetne adni a rosszmájú, veszes jellemű Mrs. Danvers szerepében. A könyv és film összehasonlításában Hitchcock büszke lehet a különbségre.

Adorables Créatures
— Ophir-mozi —

A L'Ecole de Paris éppen úgy felismerhető a filmművészetben, mint a festészetben. Film-drámában, szatírban, dokumentációs témákban a francia film — eltekintve a vichyi korszaktól — mindig az avantgárd szerepét töltötte be és egy Renoir, Bresson, Clouzot, Aptont Lara, vagy Christian Jaque-rendeze film magán viselte az utánozhatatlan eredetiség jelét. Christian Jaque „Adorables Créatures”-jei cinikus filozófiával azt igyekeznek

Üzenni, vagy üzletnek megfelelő, 40 m² galériával és erőárammal ellátott **helyiség** **AZONNAL ÁTADÓ.** Blau, Jaffa, 3-as u. 17. sz.

Uj Kelet 1953 VII 3

bizonyítani, hogy a szeretőknek mindig igaza van, még akkor is, ha hazudik. „Nem lehet szerelemlről beszélni szerelmeskedés nélkül” — mondja Balzac és Charles Spaak a szűz írója dekobrai pikantériával és colettei szellemességgel a balzaci axiómát a film minden jelenetében érvényesíti.

André, a divattervező, közönyös magatartással sodródik egyik kalandból a másikba. Kalandjainak képeiből plasztikus filmbalumból alakul ki, amelyben a vezérmotívum a nő. Danielle Darrieux (kétygermekes családanya) férjéből hiányzó éretnyeket tapasztal André legénylakásán. Később azonban otthagyja André szörnyű defektusa miatt — nincs pénze! A férjének viszont van. André a hegyekben vigasztalódik egy másik, majd egy szellemes fordulat és egy harmadik a lelkes áldozat. Ujabb idill. A részvényeiből élő gazdag özvegy otthonában, ágyban fogyasztja el a fejedelmi reggelit. A komorna irigysége folytán André tudomást szerez a szép özvegy koráról... mire André visszatér, az özvegynek ó már „túlfiatal”.

Az epizódok között az alibériai szoba, a főbőrő házaspár kispolgári bajai és problémái és lányuk Catherine gatlán nélküli viselkedése változatos képekkel gazdagítják André albumát. Végül is Catherine és André „örök hűségét” fogadnak egymásnak, hogy az előzményekből ítélve majd beigazolják a Wilde-i paradox, hogy a házasetben kettő az semmi és három az egy pár.

Pehelykönnyű, mulatságos film. Az ember észre sem veszi, hogy milyen meleg van a moziban.

Benjamin Peled

AZ OSZTRÁK BALOLDAL A KÁRTÉRITÉSEK ELLEN

Bécs (STA). A kommunista után most az osztrák szociáldemokraták is világsan állást foglaltak a zsidóknak nyújtandó kártérítések ellen. A szociáldemokraták szerint a náciáldozatok nem voltak osztrák zsidók, hanem kelet-európai menekültek. A zsidó küldöttség szóvivője ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy a szociáldemokraták álláspontja az egykori náci-propagandára emlékeztet. Ez az álláspont egyébként sem felel meg a valóságnak. Az Anschluss

Csendélet az autóbusszon

Dán soffőr revolveres kalandja foglalkoztatta tegnap a petách-tíkvai járásbírósgót. Mult év szeptemberében a Daniel Wolff soffőr által vezetett autóbusszon két utas botrányt csapott és az autóbussz egyórás késéssel érkezett Tel-Avivból Rámát-Jichákra. Két munkás azonnal a kérelem fordult a soffőrhöz, utazzon el velük ahhoz az építkezési vállalkozóhoz, akinél dolgoznak és magyarázza meg neki, miért késtek el a munkából. A soffőr megtagadta a kérés teljesítését, mire a munkások veréssel fenyegettek. Wolff erre revolvért rántott és így kényszerítette a munkásokat, hogy leszálljanak. Alig ült azonban vissza a volánhoz, az egyik munkás felugrott az autóra, elvette a soffőrtől a revolvért és azt rászegezve, kényszerítette őt hogy utazzon velük a vállalkozóhoz. A többi utasok közben értesítették a rendőrséget, amely elkobozta a revolvért és megindította az eljárás a soffőr ellen. A járásbíró egyhávi fogházba átváltoztatható 60 font pénzbírságra ítélte a soffőrt.

A „meleg béke” jelszavával tért vissza Budapestre dr. Sneh

A Mápám delegátusai felszólaltak a budapesti békekongresszuson

Ludd (ITIM). - A Mápám három kiküldöttje: Slonsky, Dorman és Májusz, valamint a személy szerint meghívott dr. Mose Sneh, tegnap tértek vissza Budapestre, ahol résztvettek az u. n. békekongresszus világtalálkozóján. A Mápám-küldöttség szóvivője, Mose Dorman kijelentette az újságíróknak, hogy a delegációt szíves fogadtatásban részesítették Budapesten. Slonsky, a költő, valamint Májusz felszólaltak a kongresszuson, amelyen Dorman szavai szerint „több nép számos rétege” volt képviselve. Különösen kiemelt szerepet vitt az indiai küldöttség, amelyben több parlamenti képviselő is résztvett. A kongresszus után a három Mápám-kiküldöttet két napos körutazásra hívták meg, amelynek során meglátogatták Magyarország különböző helyeit. Dr. Sneh a kongresszus után ellátogatott Prágába és Olaszországba is, de arról, hogy mit csinált ezeken a helyeken, nem volt hajlandó nyilatkozni. Beszédesebb volt dr. Sneh, midőn az újságírók az általános világpolitikai helyzet iránt érdeklődtek nála.

Miről tárgyal a szabad Internacionale stockholmi kongresszusa?

Az arabok Beirutot javasolják a szociáldemokrácia körzeti székhelyül

Ludd (-). „Nemcsak hisztadruti, de nemzeti küldetésben is utazunk Stockholm: a szabad szakszervezetek kongresszusára” — jelentette ki a luddi repülőterén Reuven Bárkát, a Hisztadrut politikai vezetője, aki a küldöttség élén Stockholmba utazott. Lehetséges, hogy a stockholmi kongresszuson felvetődik az internacionale közelkörti körzetének megszervezése, a körzeti központ kijelölése és az arab menekültek kérdése. Elhangzott többek között a javaslat, hogy a körzeti központot Beirutban állítsák fel. Az izraeli delegáció élesen állást foglalt a javaslat ellen és hangsúlyozni fogja, hogy ilyesmiről

mindaddig nem lehet szó, ameddig nem normalizálódik az Izrael és az arab országok közötti kapcsolatok. Eppen ezért Beirut helyett Ankarát, vagy Athént fogjuk a központ helyéül javasolni. A kongresszuson egybe kerülnek India, Törökország, az ázsiai és az arab országok is képviselve lesznek. Napirenden szerepel a munkásmozgalom általános helyzetének megvitatása, társadalmi és szociális kérdések, valamint a kommunista szakszervezeti internacionálénak az együttműködésre vonatkozóan tett javaslata.

Azon leszünk — folytatta Bárkát, — hogy szorosabbra fűzzük kapcsolatainkat a különböző munkásmozgalmi küldöttségekkel, különös tekintettel az ázsiai országokra. Meg fogjuk hívni őket látogassanak el Izraelbe és fel fogjuk ajánlani a Hisztadrut közreműködését az internacionálénak az elmaradt országokban kifejtendő tevékenységében.

-RÁDIÓ-

PÉNTEK
6.30: Máj tovú, 6.45: zenélő óra, 7: hírek, 7.15: reggeli könyvnyű zene, 12: szórakoztató zene, 12.30: fúvószenekari hangverseny, 12.50: kórházak műsora, 13.30: hírek, 13.45: hanglemezek, 16: Kibibát sabbat műsor ezután dalokkal, 16.30: ifjúsági műsor, 17: klasszikus kívánságműsor, 18.15: hírek, 19: könnyű zene, a Kol Jisraél zenekarnak előadásában, 19.30: izraeli dalok, 20.15: felolvasás a T'náchból, 20.30: hírek, 21: péntekesti hangverseny, 22.30: izraeli dalok, 23: hírszefoglalás.
Párhuzamos műsor: 13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: Vardina Slonsky izraeli zeneszerző műveiből, 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis műsor, 20: román műsor, 20.15: magyar műsor, — 22.15: angol hírek.
A hadsereg rádiója: 19.40: Mozart: Figaró házassága c. operájának első felvonása, 20.45: hanglemezek, 21: tánczene.
SZOMBAT
7.30: Adon órák és hanglemezek, 8.30: hírek, 9: reggeli zene, 10: zenei találós verseny, — 11: szimfonikus hangverseny Mozart műveiből, 12.30: héber dalok kívánságműsora, 13.30: hírek, 13.45: cházánszövegek, 16: Grieg-dalok, — 18.15: hírek, 19.15: könnyű klasszikus zene, 20.24: T'nách-részletek (149—150. zsoltár), 20.30: hírek, 21: néptáncok, 21.30: Melavé mállka műsor, 22.05: tánczene, — 23: hírszefoglalás.
Párhuzamos műsor: 13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.45: klasszikusok előtti zene, 17.40: néptáncok, — 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis műsor, 20: román hírek, 20.15: magyar adás, 22.15: angol hírek.
A hadsereg rádiója: 18.35: zenei mozaik, 19: egyveleg, 19.35: néptáncok, 20.45: tánczene.

ELSŐRENDŰ rádió-technikust KERES „PHONOLA”, HAIFA, Schapira 13.

Haifa-tó! 15 PERCRE 2 szobas villaszerű lakás átadó. A lakáshoz tartozó kert és föld elegendő egy kis mecsnek. Cim: ZIMA, Kfar-Samir, Tira előtt. (*)

Biztos egzisztencia! Régi, bevezetett óvodá, kertes, háromszobás, komfortos lakással, haifai krájtóban, 3800.—ért átadó. Sterberg S. és Fia, HAIFA, HERZL U. 29. Telefon: 3715 és 2245.

HAIFAI UTMUTATÓ

Hajfestés amerikai festékekkel! Legmodernebb rendszerű tartóshullám, estélyi frizurák! Kosmetika: BARO ILA vez. Epilláció, elektr. ráncalanítás. **GISELLE** HAIFA, Herzl u. 61. NOI FODRASZ SZALON

PÉNZT Aranyért, ezüstért és ékszerért **Lombard-House-Hadar** HAIFA, Herzl 16 Technikum-épülettomb.

OCCASION LOUVRE HERZL UTCA 24 HAIFA **VESZ ÉS ELAD:** kristály, porcelán, kő, szőnyeg, ékszer. TELEFON: 2069. **PÉNZT KÖLCSONÓZ:** aranyra, ezüstre, briliántra és egyéb értéktárgyakra. (Bejárt az udvarról is.)

BUTOR alkalmi árusítás, mélyen leszállított árakon. • Egyes modellek, székények, rakamlék, székek, asztalok, komódok, stb. • Sok alkalmi vétel. Kívánságra részletfizetés. **SIAPAR,** HAIFA, Herzl u. 48 (Kafé Werner-emelet)

MEGNYILT HAIFAN, HERZL-U. **LOMBARD, TALPIOT 61** II. lépcső-feljárati félémelet **Vezetők: ERDŐS L. és STÖSSEL** ékszerész (Kolozsvar) **PÉNZT FOLYOSÍT MINDEN ÉRTÉKRE, ELŐNYÖS FELTÉTELEKKEL**

Ki fizet legtöbbet Haifán értékeiért? **OCCASION Wallerstein 3 MENACHEM-U. 3** Ezüstért - aranyért - briliánért - kristályért és szőnyegért

Kulturbizottságunk színjátszó köre művészi munkában résztvenni kívánó szereplőket keres. Jelentkezéseket a HOH irodájába, Haifa, Arlozoroff utca 3/a. kérünk.

UJ IDŐK! UJ MODELEK! UJ ÁRAK! **JOMINÓSEGŰ BUTOROK JUTANYOS ÁRAKON RENDKIVÜL OLCSÓ!** **SZAPA,** nappal divány, Háromajtós székény éjjel ágy 80.— font luxus poltírozással 65.— font **Négyajtós székény luxus poltírozással 120.— font** **JEGSZEKRENY,** luxus-kivitel, frigidaire-modell, 48 óras hűtőgaranciával 32.— font **CSAK „GALA”** — Marcusohn Daniel-nél HAIFA, Herzl u. 95. — Jegyezze meg jól: „GALA”.

Ételben-italban TISZTASÁGBAN KISZÖGALÁSBAN Haifán a **TALPIOT-étterem** vezet. **HERZL 61**

Haifai mozik műsora:

ARMON. Tel. 4848. — Izraeli bemutató. — (Színes.) **VALAKI SZERET** — Betty Hutton, Ralph Mesker
ORION. AZ IGAZI DICŐSÉG. Rendezte: Carol Reed.
ORAH. Tel.: 4017. (Léghűtés.) **HOTEL SZAHARA.** (Harmadik hét.) Ivonne De Carlo, Peter Ustinov
HADAR. Tel.: 2509. A VARSÓI ZSIDÓ LÁNY Nagy lengyel filmsláger
GAL-OR. — Nappal: KALANDSZIGET. Estéknként: A NAGY SZERELMES
ACMON. Tel.: 3003. — EGY FALAT KENYERERT. Olasz film, a híres Petro Garmi rendezésében. Rat Vallone, Elena Varzi.
AMFITEATRUM. Tel. 4018. **VÓRÓS HEGYSEG** (Színes.) Alan Ladd, Lizabeth Scott, Arthur Kennedy.
EN-DOR. Tel.: 3421. — Szombat, vasárnap és hétfő **FEKETE MAGIA** — Orson Welles. Kedd, szerda, csütörtök: **NŐ A REJTEKHELYEN** Ida Lupino, Howard Duff. — Román fordítás.

Mindenkinek saját fényképezőgép Ezt a célt tüzte maga elé a Photo Brenner. Fényképezni gyerekjáték és egy fényképezőgép már olcsón kapható. A pénzt csak egyszer adja ki, az öröm egy életen át tart. Gépek és betanítás:

ORTOPÉD-MŰHELY **C. FREUDMANN,** Haifa, Herzl-u. 32. — „Orah”-val szemben. — Telefon: 2863. Sérvkötők mérték után és készen, rugóval, vagy anélkül. — Betétek gipszlevegőmat után. — 8.30-1, 3-6-ig. Haifa vezető optikus Galera

HELYREIGAZÍTÁS

Azokba a számításokba, amelyeknek alapján mult heti cikkemben azt állítottam, hogy a pénzügyminisztérium könyvelése megbízhatatlan, súlyos hibák estek. Azok a következtetések tehát, amelyeket a számításokból levontam szintén helytelenek voltak.

A szóbanforgó cikkben először arra hívtam fel az olvasó figyelmét, hogy a pénzügyminisztérium jövedelmei az 1952-53-as költségvetési év utolsó negyedében kisebbek voltak, mint az év első negyedében; valamint arra, hogy az új, 1953-54-es költségvetési év első két hónapjának jövedelmei alapján kiderült, hogy az első negyed jövedelmei kisebbek lesznek, mint amilyeneknek lenniük kellene az egész évi költségvetéshez képest.

Mindéből arra a következtetésre jutottam, hogy mivel a mult év tapasztalatai szerint az év vége nem hozaránylag nagyobb jövedelmeket, a költségminiszter kénytelen lesz nagymértékben felemelni az adókat.

A levélben, amelyet ebben az ügyben írt az állami számvivőség vezetője, dr. E. Neeman közölte, hogy számomra csak azok voltak helyesek, amelyeket a teljes évi jövedelemtől közöltem, de azok közül egy sem, amelyek az évi jövedelem negyedévi felosztásáról szóltak. Az ő számai szerint a jövedelmek nagyobbak voltak az utolsó negyedben, mint a megelőzőkben és így nincs helye az adóemelésre vonatkozó következtetésemnek.

A hibák onnan eredtek, hogy amikor az év első 9 hónapjának jövedelmét vizsgáltam, valójában olyan jelentős volt a kezében, amely nem kilenc, hanem tíz hónap jövedelmeiről számoltam. Amikor pedig az év utolsó negyedének jövedelmét számoltam ki, akkor a teljes évi jövedelemtől levontam azt, amit háromnegyed évi jövedelemnek hittem (de ami valójában tíz hónapos jövedelem volt). Így történt aztán, hogy amiről én azt írtam, hogy az év első negyedének átlagos jövedelme, az valójában három és egyharmad hónap jövedelme volt, amiről pedig azt, hogy az év utolsó negyedéé, az csak két hónapé.

Természetes, hogy ez utóbbi számok mindig kisebbek voltak, mint az előbbiek. Ugyanezen az alapon jutottam arra a téves következtetésre is, hogy a jövedelmi adó bevételei szintén esőkenő tendenciát mutatnak.

Erről az adatról többek között azt is írtam, hogy az 1953 április-májusi jövedelem alapján az első negyedében csak 11,7 millió bevételre lehet számítani. Ez a számítás helyes volt, de az állami számvivőség szerint még is 13,4 milliós jövedelem várható, mert a júniusi jövedelmek elég magasak voltak.

Mekkora a hiány

Más kérdés, vajon ugyanilyen joggal tiltakozik az állami számvivő azon számi-

ások ellen, amelyeket a cikk többi részében közöltem.

Többek között azt írtam, hogy a pénzügyminisztérium egyik jelentése szerint 11 millió font volt a hiány az 1951-52 évi fejlesztési költségvetésben, de egy másik, előbbi jelentés szerint csak 3,4 millió.

Dr. Neeman szerint a 11 milliós hiány nemcsak az 1951-52-es költségvetési év hiánya, hanem mindazon költségvetésekre együtt, amelyekből kiderült, hogy az 1951-52-es évre 5,6 milliós hiánnyal számolt. Ez az összeg szintén 65 százalékkal magasabb mint az eredetileg közölt 3,4 millió.

Ugyanide tartozik egy másik kérdés is. Dr. Neeman szerint igazságtalanul tettem szemrehányást a pénzügyminisztériumnak, amikor feltettem a kérdést, hogyan lehetséges a dolog: a minisztérium nem tudta kifizetni az áprilisi fizetéseket, pedig a beszámoló ugyanakkor 6,5 millió fontról beszélt, amelynek a kasza szába kellett volna lennie. Dr. Neeman magyarázata szerint számításba kellett volna vennem az elmult évek hiányait is, le kellett volna vonjam őket a feleslegből és akkor kiderült volna, hogy a kasszában nemcsak, hogy nem volt hiány, hanem hiány volt.

Azonban a pénzügyminisztérium olyan könyvelést vezet, amely csak a pénztári állapotot mutatja és nem a vállalt kötelezettségeket is. Már pedig elvileg nagyon nehezen képzelhető el, hogy a kasszában „hiány” van. Ha az elszámolás készpénzben történt, akkor készpénzben nem lehet hiány, csak felesleg. Mert ha hiány van, ez azt jelenti, hogy tartoznak ezzel a pénzzel, márpedig ez a fajta könyvelés nem számol a tartozásokkal. És hogy a pénzügyminisztérium ilyen könyvelést vezet, azt dr. Neeman is elismeri. Ugyanez vonatkozik tehát a megelőző évek hiányaira is. Ha a könyvelés csak „kassza-hiányról” tud, (ami magában véve nagyon zavaros fogalom) akkor, hogyan lehetséges, hogy az állami számvivőség később jön rá, hogy az 1951-52-es évben nem 3,4 millió font hiányzott a kasszából, hanem 5,6 millió?

Senkisémet vádolta a pénzügyminisztériumot azzal, hogy a pénz elveszett volna nála. Csak azzal, hogy könyveléséből nem lehet kideríteni, mi is a valódi helyzet. A jelenlegi könyvelési módszer pedig biztosan nem világos módszer. Nem csak készpénzt könyvel, (mert hiszen hiányokat is kimutat), kötelezettségeket is könyvel (mint ebből kiderült), de nem könyveli az összes kötelezettségeket. Mindazzal pedig, amit a pénzügyminisztérium számairól mondunk, nem akarunk egyebet elérni, mint azt, hogy a minisztérium jelentéséből egyértelműen és világosan meg lehessen állapítani mi a kormány pénzügyi helyzete.

Herzl Tivadar utolsó éve

Írta: Dr. BATÓ JOMTOV

Egy esztendő híján félévszázada van ma annak, hogy Herzl Tivadar szíve megszűnt dobogni. Óriási csapást jelentett ez akkor az ifjú cionista mozgalom részére, amely — bár elszánt, lelekes követői a nép minden rétegéből és a világ minden részéből rekrutálódtak — számszerűleg vajmi kisarányú volt. „Unser Volk hat einen Herzl gehabt — mondotta Nordau mesteri elparantáló szónoklatában — aber Herzl hat kein Volk gehabt”. Ez volt a szintizás igazsága: a nép nem állott Herzl mögött.

Mindez azonban már csak a mult lapjára tartozik. Csak azoknak a keveseknek sajtó még a szíve, akik azt az időt saját maguk átélték és még visszaemlékeznek arra, hogy akkor milyen rettenetes veszteséget és veszélyt jelentett a Vezér időelőtti tragikus elhunytja. Azonban ez a félszázad letempitotta a gyászt, a nagy események átértékelték Herzl halálának szomorú ténnyét és így államunk népének és a góla zsidóságának szemében Ő már ma nemzetünk kimagasló, óriási alakja, aki bevonult történelmünk pantheonjába és aki köré legendák koszorúja fonódik. Nincs már helye a gyásznak és halálának évfordulója a nemzet nagy emléknapja lett. Ugy üljük meg, mint ahogy az Egejszülű Államok népe megemlékezik George Washingtonról, aki függetlenségük kivívása révén megalapítója lett a nagy amerikai köztársaságnak. Igaz ugyan, hogy Ő Herzl előtt már vagy száz évvel előbb költözött el az élk sorából, de gyorsleltű korszakunk mihamar kipótolja az idő hézagát.

Ahogy Mose Rábenu, akinek nem adatott meg, hogy elérje vágyai célját, hiszen nem léphetett az Igeret Földjére, úgy a mi nagy vezérünk sem láthatta saját szemével az Eszme diadalmát, a Zsidó Állam megalakulását. De a követők számának aránylagos kicsiny volta, a diplomáciai tárgyalások sikertelensége és a cionista ellenzék fellépése ellenére is Herzl Tivadar, aki élete utolsó hónapjában szinte megtört a nagy felelősség terhe alatt és érezte a halál lehetőségét, prófétai lelkiületében teljesen tudatában volt annak, hogy nem hiába élt és nem hiába áldozta fel életét a zsidó népet. Két hónappal elhunytja előtt azt mondotta egy közeli barátjának: „Ne álltassuk magunkat, már hallom a harmadik cseppet. Nem vagyok gyáva és nyugodtan nézek a halál elébe, annál is inkább, mivel életem utolsó éveit nem töltöttem el hasztalannul. Nem voltam a mozgalom nagyon rossz szolgája. Mit gondol?”

A történelem teljes egészében igazolta a Vezér víziójának helyességét és a siker időleges elmaradása ellenére is, Ő volt az, aki azokat a szilárd alapkövet rakta le, amelyek nélkül Izrael államát nem építhetjük volna fel. Ezt a zsidó nép is érzi s midőn négy esztendővel ezelőtt a döbblingi temetőből elhozták földi maradványait, hogy a hazai földben hantoluk el őket, abban a földben, amelyért ő életét adta, ezen utolsó útja Cion győzedelmes királyának diadalmenete volt. Ő alapította meg Izrael államát.

Ha az ember ma meg akarja érteni Herzl lelkének keserűségét, mely szívét halála előtt eltöltötte elegendő ha áttekinti munkásságának utolsó két esztendjét. 1901-ben megszaktadtak a tárgyalások a török szultánnal, amelyek eleinte nagy optimizmusra jogosítottak. De midőn Herzl látta, hogy a szultán csak foglya egy pénzszóvár udvari-kamarillának, amelynek kapzsiságtól fűtött követelése nem ismernek határt, undorral hagyta el „All Baba és a negyven rabló országát”, ahogy egyszer emlékirataiban a török birodalmat nevezi. Persze a

nagy zsidó pénzemberek is cserbenhagyták. Midőn azt látta, hogy nincs kilátása arra, hogy Palesztina betelepítésére egyhamar chartert, politikai koncessziót kapjon, más nagyszabású politikai terv megvalósításába fogott. Az szolgálta erre alkalmat, hogy Joseph Chamberlain, az akkori angol gyarmatügyi miniszter a cionista szervezetnek felajánlotta Uganda gyarmatát zsidó kolonizáció céljaira. Politikailag nagy hordereje volt ennek az ajánlatnak, amellyel Anglia a cionista mozgalmat nemcsak komoly tényezőnek, hanem mintegy a zsidó nép képviselőjének ismerte el. Herzl azonban még mást is látott ebben a tervben. Oly áthidaló lehetőséget pillantott meg benne, amely egyrészt a cionista mozgalmat, amelynek politikai szekere megrekedt a kátyuban, átsegíthetné időleges zavarán, amíg elnyeri Palesztinában a telepítés jogi alapját, másrészt pedig ezen idő alatt a kelet európai nagy zsidó tömegek nyomorán azzal segíthetne, hogy egyelőre a kelet afrikai Kenya angol gyarmat mellett fekvő Ugandán kezdhetne meg telepítési munkát. Max Nordau ezt a kolonizációt „éjjeli menedékhely”-nek nevezte el.

1903 nyarán, pontosan ötven évvel ezelőtt, gyűlt össze Baselen a 6. cionista kongresszus, amelyen Herzl bejelentette az Uganda-tervet és szónoki tehetségének minden erejével igyekezett a delegátusokat elgondolásonak megnyerni. Azonban óriási, heves ellenkezésbe ütközött, amely éppen azok részéről nyilvánult meg a legszembetűnőbben, akik a kelet európai szenvedő zsidó tömegeket képviselték. Az orosz „landsmannschaft” tagjai — akkor még nem voltak pártok a cionista szervezet kebelén belül és a delegátusok országai szerint szervezve, jelentek meg a kongresszuson — az Uganda-tervben Cion iránt való hűtlenséget láttak és minden igyekezetüket latba vetették, hogy azt a kongresszuson megbuktassák. A mozgalom Sturm und Drang periódusa volt az még akkor, a cionisták legnagyobb része csakis érzése és szíve sugallatára hallgatott. Amikor Herzlnek jelentették, hogy a vezető orosz cionistákat annyira megrendítette az Uganda-terv, hogy sirni kezdtek, megjelent az orosz delegáció ülésén és igyekezett őket megnyugtani abban az irányban, hogy Erec Jisráelhez mindörökké hű marad. Akkor tartotta meg a kongresszuson nagyhatású beszédét, amely esküjével végződött: „Ha elfelejtétek Jerusálajim, száradjon el jobbjom!”

Hét éve állt már akkor Herzl a mozgalom élén, amelynek szolgálatában emberfeletti munkát végzett. Nem csoda, hogy egészsége megrendült. A kongresszus után egyik hívének azt írja: „Szívem állapotja nagyon kellemetlen volt, amidőn Baselből hazaérkeztem”. De az izgalmak még koránt sem értek véget. Ugyanaz év december 18-án egy párizsi chanuka-bálon egy exaltált orosz-zsidó diák két lövést adt le Nordaura, mint az Uganda-terv pártolójára, aki szerencsére sértetlen maradt. Rövidre rá Charkovban Uziskin, Bernstein-Kohen és Csenov vezetése alatt vezető orosz cionisták ülnékesze, akik ultimátumot intéztek Herzlhez, sőt később eljönnek Bécsbe, hogy vele tárgyaljanak, de ő nem hajlandó az ultimátum kérdéseire feleletet adni. Mi sérelmet és bántortalanította el jobban mint az a feltevés, hogy nincs szándékában a baseli programot betartani. Áprilisban azután Bécsben az Akciónkomitee ülésén kibékül az oroszokkal, akik végre is belátják, hogy a Vezér nem tántorodott el

az erעי eszmétől és teljes bizalmat szavaztak neki.

Közben megjelenik „Altneuland” című regénye, amelyben ragyogó színekben festi le olvasói előtt a meg-alapítandó zsidó állam felépítését és belső életét. Félévvel halála előtt megjelenik Rómában a pápánál, hogy tőle az erעי telepítés esetére ígéretet kapjon arra, hogy a katolikus egyház zsidó szomszédságot fog a zsidókkal tartani. Egyben az olasz királlyal is tárgyal, aki akkor jó szemmel nézte a cionista mozgalmat.

De lassanként a sok fáradság, utazások, izgalmak és ellenségeskedések terhe alatt az amugyis beteg szív kezd felmondani a szolgálatot. Hozzájárul ehhez még az is, hogy az angolok mint-ha megbánták volna ajánlatukat, nehézségeket támasztanak. A szívbántalmak megújulnak és aggodalommal látják barátai az utolsó hó-

napokban, hogy állapotuk mindinkább rosszabbodik. Hiába kéri, hogy kimélje magát, ő tovább folytatja munkáját.

Hiába keresi fel Edlachot, az Alpesek ölében. A hegyi levegő eleinte tényleg mint-ha új erőt adott volna neki, de azután mindinkább elgyengül. Julius 1-én, amikor már tüdőgyulladását kap, egy keresztény cion-barátot fogad, akinek lelkére köti: „Köszöntsé Palesztinát novemberben -véremet adtam oda a népemért!” Három nap mulva, miután hön szeretett édes anyjától is elbucszhatott, megtért atyáihoz.

Ez Herzl utolsó éveinek szomorú története. De megilletést, erőt és reményt meríthet belőle a nép az ország építésének nehéz munkájában. A jeruzsálemi Herzl-hegy egyszerű síremléke in-ti a zsidó nemzetet, hogy kövesse a Vezér példáját és minden nehézségek közepet-üljön a zsidó munkájában soha el ne lankadjon.

Mikor ünnepeljük Herzl-t?

Herzl nem halálának évfordulóján, hanem születésnapján kell ünnepelnünk

Írta: Dr. TOMASCHOFF BARUCH

Idestova ötven éve annak, hogy Herzl elragadta a könyörtelen halál. Hogy az oly fiatalon, 44 éves korában, történt és az akkor még csak hét éves cionista mozgalom elárvultán hirtelen ve-zér nélkül maradt, az annak idején nagyon is indokoltá-tette, hogy a mozgalom volt megalapítójának halálévfordulóját, támu-z hó 20-ikát, évenként gyászolta. Herzl halálát az akkor szenge korában lévő mozgalom olyan csapásának gondolta, hogy legjobbjai is kételkedtek, vajjon a cionizmus tul fogja-e élni vezérének, lelkének elvesztését.

Azóta majdnem ötven év tel-t el. A cionizmus életké-pesen bizonyult, sőt Herzl álma, prófétai tervezése meg-valósult. Most már örülnünk kell annak, hogy Herzl volt. Most már nem gyászolunk kell őt, hanem mint a zsidó nép történelmi alakját, hő-sé-ép ünnepelnünk kell. A zsidó nép és Izrael állama ün-nep-pé kell hogy avassa a napot, amelyen Herzl-t a Gondvise-lés nekünk adta, nem pedig a napot, amelyen elvesztet-tük. Véget kell vetnünk az anachronizmusának, s ezen-tul lijjár 10-ét, Herzl születé-sének napját, kell megün-ne-pelnünk.

„Temetni jöttem Cézárt, nem dicsérni”, mondta Antó-nius. En is nem értékelni ki-vánom Herzl-t mai rövid mondanivalóm során, hanem a zsidó közvéleménynek tá-muz 20-ikához való téves be-állítást kívánom helyreiga-zítani.

Mégis Herzl halálévfordu-lóján egy annak magánéle-tére fényt vető körülmény-re szeretném a zsidóság fi-gyelmét felhívni, amely meg-lehetősen ismeretlen eddig. Herzl végrendeletében úgy-intézkedett, hogy az ő tete-mével együtt szüleinek és Pauline nővérének a teteme-it is vigyék át Erec Jisrá-é-be. Így is történt. Szülei tetemeit a bécsi, és Pauli-nét a pesti zsidó temetőből ide hozták, és ott pihennek örökre a Cion-hegyén. Herzl végrendeletében nem fejezi ki a kívánságot, hogy fele-ségét, avagy három gyer-me-kének egyikét is Izrael-be hozzák. Ennek oka abban keresendő, hogy felesége kezdetől fogva nem szim-patizált az ő cionista műkö-désével, sőt azt egyenesen és hevesen ellenezte. Tette azt kimondott asszimiláns be-állítottságánál fogva, és azért

is, mert látta, hogy Herzl idejét, idejét, sőt ugyszól-ván egész vagyonát a mo-zgalomnak szenteli. Felesége szemében tehát Herzl egye-nesen „tékozlónak” tűnt fel. És ezt Herzlnek mindhárom gyermekebe is beleplántálta. Herzl idősebbik lánya, Pauline, ugyanis Bécsből né-hány-szor nálam járt Pozsony-ban, és nem volt nehéz men-talitásában anyja szellemét felismerni.

Ezt a Paulinét Herzl ha-sonló nevű, Budapesten 10 éves korában tragikus kö-rülmények között hirtelen elhalt nővére után nevezte el. Ennek a nővérének, Bu-dapest szépségének, sírjához járt Herzl évente halálának évfordulóján a budapesti zsidó temetőbe, és ott virá-got helyezett el. Ezt a nő-vé-rét Herzl módfelett szerette. Erre felnevelt, mint a női típus ideáljára. Ehhez kö-lteményeket írt úgy annak életében, mint halála után. Az egyiknek birtokában is-vagyon. Erről Herzl tudta, hogy ha nővére megérté vol-na az ő cionista fellépését, biztosan, már lelki rokonsá-guk folytán hű követője lett volna. Ezért azt kívánta, hogy annak tetemeit is nem messze tőle itt nyugodjanak. Apja is megértő rokonszeny-vel kísérte Herzl cionista fellépését, anyja pedig egye-nesen büszke volt az ő dél-ceg fiára, megmaradt egyet-len gyermekére, a „páratlan Dória”. Így látjuk az ősz, arisztokrata külsejű matrónát a kongresszusokon, a-mint anyai boldogságtól su-gárzó és büszkeségből dobo-gó szívet halgatja az ő ün-nepelt fia megnyitott beszé-de-it, egyik szemével siratva, korán elvesztett egyetlen lá-nyát, másik szemében pedig csillogó örömkönnny. Herzl mély szeretete Erec Jisráé-l-rögehez nyilatkozik hát ab-ban az utolsó, a zsidó nép-hez intézett kívánságában, hogy szüleinek s Pauline nő-vérének tetemeit itt kíván-ta pihentetni örökre. És tud-ta, hogy nem intézkedne, fe-lelőségének és gyermekeinek a szellemében, ha azok tete-meit is idehozatná.

Mindez mutatja, hogy Herzlnek mennyi fel kellett harcot vívnia életét kitöltő eszméje érdekében. És a sok küzdelem között, amely végül őt magát is felemésztette, az lehetett a legnehe-zebb, amelyet a saját családjában — állandóan — kel-lett megvívnia.

Igenis Herzl mártir volt, a legjavából való, mert min-denét, családi harmóniáját, boldogságát és végül saját életét is eszméje oltárán áldozta fel.

Biztos megélehetést nyújt, mosávon is. ELADÓ KOMP'ETT szikviz- és gazoüzem A vevőt betanítjuk. „2500” jeligére a jeruzsálemi fiókhöz, Ben Jehuda 2.

U.S. Casino Bar
T. A., HAYARKON-U. 63.
CSAK RÖVID IDEIG

FALUDY KATALIN
ELSŐRENDEŐ KONYHA • BELEPÉS DJTALAN

Lakasközvetítő iroda Jaffán
Jól akarja lakását eladni? Jó lakáshoz akar jutni?
Forduljon **W.E.S.**-hez Jaffa, 16. Bosztrusz 16.
Ottoman bankkal szemben

MIT IR A VILÁGSAJTÓ?

„Könyvégetés” az Egyesült Államokban
The Jewish Chronicle, június 26.

A berlini lecke

The New Statesman and Nation, június 27.

Ezuttal a nagybetűs fej-
címek nem túlzottak. Kelet-
Berlin munkássága valóban
fellazadt elnyomói ellen és
példájuk nyilvánvalóan kész
követőkre talált a keleti zó-
na számos más városában.
Miután a kommunista né-
met kormány és a Volkspo-
lizei nem tudott megbirkóz-
ni a helyzettel — a Vörös
Hadsereg kénytelen volt köz-
belépni.
Ezek a tények. Hogy je-
lentőségüket felmérjük, meg-
 kell vizsgálnunk, mi van az
események hátterében. El-
sősorban az építmunká-
sok sztrájkja, — a szikra,
mely a tömegtüzet elindította
— nem a könyörtelen el-
nyomás következménye volt,
hanem ellenkezőleg a Kreml
azon hirtelen elhatározásáé,
amellyel visszavonást veze-
nyelt a szovjetizációs pro-
cesszusban és a kelet és
nyugati zónák közötti köz-
lekedés enyhítését hozta be.
A zavargások nem azért
törték ki, mert a palack fe-
dőjét megszorosabbra csa-
varták, hanem ellenkezőleg,
mert hirtelen egy jöttányit
meglazították. Azonkívül
nem szabad megfeledkez-
nünk arról a sokmillió dol-
láról, mely a Szabad Euró-
pa rádióállomására és más
propagandaszervekre és kü-
lföldi kelet-németországi
„földalatti” organizációkba
lett befektetve. Kétségtelen,
hogy a dolgozóosztály gyű-
löletének a kirobbanása
szinte volt; kétségtelen az
is, hogy az amerikai pszich-
ológiai hadviselés ezt ki-
használta.

Harmadsorban, nem sza-
bad figyelmen kívül hagyni
azt a tényt, hogy a zavargá-
sok egyáltalán nem követ-
keztek volna be, ha Szov-
jetnémetország kellős közepé-
be nem lenne beékelve ez
a különleges előposzt. Nyu-
gat-Berlin, ahol az illegális
elkészületek megszervezhe-
tők és ahol, baj esetén, a
felkelők biztos menedékre
számíthatnak. A Pieck és
Ulbricht-rezsim elleni táma-
dásban a lázadók olyan har-
cukodókat tettek tanúságot,
mely biztosan elegendő lett
volna ahhoz, hogy Hitler ha-
talomrajtását megakadályo-
zza. De míg húsz évvel
előtt a német dolgozók
sorsa a Nyugatot közönyö-
sen hagyta, 1953-ban már
aktívan támogatták forrad-
almi megmozdulásukat.
Felvetődik a kérdés: mi
lesz tovább? Ebben az újság
ban állandóan küzdöttünk
az úgynevezett „felszabadítá-
si” politika ellen. Senki-
nek nincs joga forradalom-
ra tüelni Keletnémetországra
vagy Kelet-Európa népeit,
hacsak nem hajlandó harcu-
kat a propagandabeszédek-
nél hathatósabb eszközök-
kel támogatni. Vagy elérke-
zettnek látjuk az időt arra,
hogy brit és amerikai tan-
kók átkeljenek a határon s
behatoljanak Keletnémetor-
szágba? Ha nem, a keleti

Franciaország és a Rosenberg-házaspár

The New Statesman and Nation, június 27.

Az elmúlt napokban Pá-
rizst nem a kormányválság,
sem a berlini események, ha-
nem a Rosenberg-pár sorsa
tartotta izgalomban. „Izga-
lom” aligha a helyes kifeje-
zés — valami misztikus
erejű felzúdulás sepe-
rt végig az egész országon, bele-
értve az egyházakat, a par-
lament pártokat, fel egé-
szen M. Herriotig és Auried-
elnökig, a tanári, az ügyvédi
kart, az intellektuelek min-
den árnnyonalát és a sajtót,
pártállásra való tekintet
nélkül. Amire hosszú évek
óta semmiféle kérdésben
nem volt példa: a Rosenber-
gek ügyében az ország való-
ságos nemzeti összefogásra
talált. Ez a körülmény a
New-York Timest némely
ironikus megjegyzése kész-

dolgozók számára más üze-
netünk nem lehet, mint ki-
tartás és elővigyázat. A tö-
megek legfőbb vágya a nyo-
morúságos csatlós rezsim s
a hidegháború megszüntetése,
valamint országuk újja-
egyesítése. Az egyetlen út
a célkitűzések békés eléré-
sére: szabad választások
egész Németország terüle-
tén. És, hogy a szabad vá-
lasztások létrejölessenek,
ahhoz nem az erőszakra
való uszítás szükséges, ha-
nem a négyhatalmi tárgya-
lások újrafelvételére.

Örömmel konstatáljuk,
hogy Adenauer kancellár is
ezt az álláspontot tette ma-
gáévá. Ugyancsak megnyu-
gató, hogy Oroszország, úgy
látszik, továbbra is kitart a
békéltető és enyhülést kere-
sítő politikája mellett, melyet
néhány héttel ezelőtt kezde-
nyezett.

Dacára az elkerülhetetlen
statáriumnak, minden jel
arra mutat, hogy az oroszok
komoly előkészületeket tesz-
nek a békekonferenciára.
Műtán a német kommunis-
ta rezsim ma tökéletesen
diszkreditálva van, felada-
tuk bizony nem lesz köny-
nyű. Reméljük, hogy ezt
Eisenhower nem fogja le-
hetetlenné tenni azáltal,
hogy az „antikominform”
harcosokat további kétes
diadalokra bátorítja. A nyu-
gati pszichológiai hadvisé-
lést erősen le kell fékezni,
amennyire csak lehetséges,
elejét kell venni minden to-
vábbi keletnémetországi za-
vargásnak, a propagandistá-
kat pedig utasítani kell arra
magyarázzák meg a keleti
dolgozóknak, hogy minde-
nem azért történik, mert
érzéketlenek vagyunk sor-
suk iránt és magukra akar-
juk őket hagyni a vasfü-
göny mögött, hanem, mert
felszabadításuk legnagyobb
esélyét abban látjuk, hogy
ha az orosz békenyitásra
mi is békésen válaszolunk.

A keletberliniek felkelése
nem elszigetelt esemény. —
Egész Európában, úgy nyu-
gaton, mint keleten, meg-
csillant egy reménység: a
hidegháború befejezése. Az
első következmény: teljes
káosz a közvéleményben.
Míg ez a káosz a kommu-
nista-kontrol alatt élő orszá-
gokban elkerülhetlenül for-
radalmi jellegű megmozdu-
lást öltött nyugaton kevés-
bé erőszakos, de annál je-
lentőségesebb formákban
nyilatkozik meg. A Rosen-
berg-ügy francia- és olasz-
országi visszahatása olyan
szimptóma, amelyet Mr.
Eisenhower helyesen tenne,
ha megszülné. Az európai
nagy-tömegek, ébredő, kez-
detleges megmozdulásának
vagyunk a tanu. Evtől fig-
yelték némán és bűnán az
atom-háború előkészületeit.
A béke hirtelen megvillan-
sa felkavarta őket és vég-
tagjaikat, mintegy csodál-
kozva, ismét nyugaton próbá-
lják.

tette. De a tény az, hogy
Franciaországnak és Euró-
pa nagy részének nagy hőse
ma Douglas bíró.

Természetellenes tünet?
Az indulatok mesterséges
felkutatása? Vagy a lappan-
gó Amerika-ellenes hangul-
at kifejezésrejtettása? —
Korántsem. Bár kétségtelen
hogy minden Amerika-ellen-
es csoport felemelte hang-
ját a Rosenbergek védelmé-
ben, legalább olyan mérték-
ben tiltakoztak a kivégzés
ellen az Amerika-barátok is,
akik megéreztek, hogy az
utazási megszigorítások mi-
lyen mély orkölcsi szakadékot
fog teremteni Amerika és
Európa között. A Franciaor-
szágot átseprő indulathullám
pszichológiai hátterét leg-
jobbban talán M. Beuve-Mé-
ry magyarázza meg, aki a
Monde-ban a következőket írja:

„Tömegével követnek el
hasonlóan szörnyű gyilkos-
ságokat szerte a világon;
legfőbbnyire még a külső,
legális formák tiszteletben-
tartása nélkül; ezenkívül
nem vagyunk mi, franciák,
abban a morális helyzetben,
hogy igazságot és méltányo-
ságot prédikálhassunk má-
soknak. Miért okoz hát egy
ismeretlen pár sorsa az
Oceán másik oldalán ilyen
roppant izgalmakat?... Vaj-
jon nem azért-e, mert a kö-
rülmények, melyek a Ro-
senberg-ügyet körülveszik,
életük és haláluk kérdését
egy szimbolikus magaslatra
emelik, ama lényeges érté-
kek szimbólumára, mely a
nyugati civilizáció életbenma-
radásának utolsó mentővív-
kája... Ezért a Rosenbergek

halála az Atlanti-szövetség
számára súlyos vereségnek,
ellenesége számára pedig
diadalnak tekintendő... —
Amikor a világ másik fele,
mintegy elfásulva önönzar-
nokságától, a kibontakozás
fokozatos jeleit mutatja,
ügylátszik a mi világunk
lassan elsötétülni...
A Rosenberg-pár halála-
nak éjjelén a Concorde-téri
amerikai nagykövetség előtt
zavargások törték ki. Hatal-
mas rendőrök védtek a kö-
vetséget. Munkájukat lelki-
ismeretesen végezték; és
bár volt néhány sebesült
(közöttük egy súlyos), soha-
sem láttam a párizsi rendő-
séget ilyen petyhüdt, erny-
nyedt hangulatban. Semmi
kedvük nem volt a vereke-
déshez.

Válságos napok Prágában

The Economist

Csehszlovákia kommunis-
ta urai veszélyes vizeken evez-
nek; és úgy látszik a hajó
tisztikara komoly bajban
van. Az utóbbi időben a mun-
kások körében komoly „fe-
gyelméletlenes tünetek”
mutakoznak: tömegesen
maradnak el munkahelyük-
ről és természetesen baj van
a normákkal. Hasonló a
helyzet a földművelési fron-
ton, ahol a parasztek nem
hajlandók vetni és ültetni
előírás szerint. De számuk-
ra a legtragikusabb az,
„alulról való kritika” jogát,
melyet ők vezettek be, a tö-
megek a szó legszorosabb
értelmében komolyan vet-
ték, olyannyira, hogy a ve-
zetők ma már nem számít-
hatnak a párttagok feltét-
len támogatására. Ezek kö-
zül ma sokat kétséggyötör,
mások egyenesen megtagad-
ják az engedelmességet. Az
elégedetlenség jelei lappan-
gó formában már hosszú
hónapok óta nyilvánvalók;
de az aktív ellenségeskedés
a pénzreform bevezetésével
tört ki, amikor sokan még
a legbiztosabbnak hitt veze-
tők párttagok közül is kije-
lentették, hogy nem hajlan-
dók a pénzreform szükséges
ségét a munkáztömegeknek
„megmagyarázni.”
Ezek a fejlemények Zápo-
tocky és Siroky urakat je-
gosan készítetik a legsúlyo-
sabb aggodalomra. Helyze-
tük az orosz tervezdaság

szüntelen követeléseit és sa-
ját népük egyre fokozódó
elégedetlensége között felet-
tekinős. A két malomkő
közül nyilvánvalóan az erő-
sebb nyomásnak engedtek
és kétségbeesett eszközök-
höz kellett fordulniuk: in-
nen a pénzügyi reform és
az ezt követő súlyos zavar-
gások.

A helyzet az, hogy az ipari
termelés, főleg a nehéz-
ipari, melyen a kifizető terv
alatt van, az oroszok pedig
— ezt be is vallják — re-
torzióképpen nem szállítják
le a meggyezés szerinti ál-
taluk szállítandó fontos fo-
gyasztási cikkeket.

Pedig ha Moszkva el akar-
ja kerülni a helyzet további
elmergését Csehszlová-
kiában: konstruktívabb for-
mában kell, hogy kibelép-
jen. Igényeit a cseh ipari
termeléssel szemben redu-
kálnia kell, fontos fogyasz-
tási és élelmiszer-cikkeket
hiteleznie kell, és mint Ke-
letnémetországnak, ideigle-
sen csökkentenie kell a
teljes szocializmus felé való
versenyfutás tempóját. Egy
megszervezett „népi demo-
kráciában” azonban nem
olyan egyszerű az óramuta-
tót visszatolni; és az ese-
mények láncszertű vissza-
hajthatását nehéz lenne az
egész szovjet birodalomban
megállítani. De végső fo-
kon a Kremlnek aligha
lesz más választása.

Oroszországba utazók figyelmébe

Economist, június 27.

A moszkvai rádió e héten
bejelentette az idegen állam
polgárok részére érvényben
volt közlekedési megszigori-
tások enyhítését Oroszország
belterületén. Csak a tapaszt-
alat fogja megmutatni, mit
jelent ez pontosan a válság-
ban. Úgy látszik, hogy euró-
pai Oroszország legnagyobb
része, továbbá szovjet Közép
Ázsia és Szibéria nagy te-
rületi, teoretikusan szaba-
dok a nemkommunista kül-
földi diplomaták és újság-
írók részére. Például, bejár-
hatják most Kelet-Ukrajnát
Bielorusziát és a régi ázsiai
nagyvárosok egy részét. De
az Ural és Szibéria nagy
ipari területei, és olyan bá-
ziszok, mint Molotovsk észa-
kov és Keroh Krimében,
továbbra is tiltott tájak ma-
radnak. Tilosak a balti álla-
mok is és a nemkommunista
államokkal, mint például
Finnországgal, vagy Török-
országgal határos vidékek,
sőt olyan területek is, mint
Nyugat-Ukrajna, mely nem
határos ugyan a szabadvi-
lággal, de amelyek belső vi-
szonyai valamelyest „rende-
zetlenek.”

Miután az újságírók és a
diomaták mozgási lehetősé-
ge kizárólag a moszkvai
kerületre volt korlátozva, az
utazási megszigorítások eny-
hítését örömmel fogadják,
különösen, ha Oroszország
példáját a csatlósállamok is
követik. De a gesztus jelen-
tőségét nem szabad eltuloz-
ni. Ha egy diplomata pél-
dául az orosz életformát a-
karná a vidéken tanulma-
nyozni, aligha lesz neki le-

hetséges — mint más orszá-
gokban — beülni a kocsjá-
ba és egyszerűen kiutazni a
kövárosból, amerre a kedve
tartja. Elsősorban engedély
nélkül nem mehet túl egy 25
kilométeres rádiuszón. Ha
olyan területekre is korlá-
tozná magát, amelyek most
szabadnak vannak nyilvánít-
va, a múlt tapasztalatai a-
llapján, minden valószínűség
szerint bonyodalmi támadá-
sok jöhetnek és szállodahe-
lyek rezerválása körül, ha
útját a hatóságok nem nézik
jószerrel.

Továbbá a könnyítések
egyelőre csak a már Orosz-
ország területén tartózkodó
diomaták és újságírók kis-
csoportjára vonatkoznak. A
lassú orosz procedura még
nem tart ott, hogy az átlag
utas részére a beutazást
megkönnyítse. Különféle u-
tazási szervek megkereséséi
a célból, hogy Oroszország
tegye lehetővé a háboru
előtti turistaforgalmat, ez-
ideig nem vezettek ered-
ményre. Pedig feltehető,
hogy egyes helyeket kivéve,
a háború utáni újjáépítés
már abban a stádiumban
van, amelyben az elszálláso-
lás már nem okoz problé-
mát és az életkörülménye-
ken nincs mit szegyenkezni.
Stratégiai szempontok alkai
masint igazolják még a diplo-
maták kizárását is egyes
katonai és ipari központok-
ból. De semmi nyilvánvaló
ok nincs arra, miért zárják
el még mindig a külföldi
turista elől azokat a fürdö-
helyeket, melyeket a háboru
előtt szabadon látogathattak.

Az amerikai „könyvégető”
kampány keretében negy-
ven szerző műveit vették le
az információs központok
könyvtárainak polcáról. A
negyven szerző közül leg-
alább tizenhat zsidó eredetű.
Megállapítást nyert, hogy
a külügyminisztérium utasi-
tásai nyomán többszáz
könyvet távolítottak el az
amerikai könyvtárakból,
bár tényleges megszemmis-
tésre a hír szerint csak
Tokióban került sor. Az in-
dexre tett szerzők között
szerepelnek mindazok, akik
nem voltak hajlandók kom-
munista kapcsolataikról ta-
nuvallomást adni a McCar-
thy szenátor vezetése alatt
álló vizsgálóbizottság előtt.
További húsz író van a bi-
zottság elé idézve a közel-
jövőben.

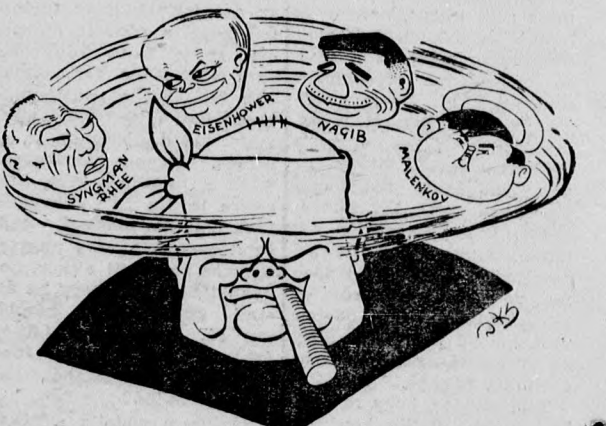
Az egyetlen könyv, mely
ezidőzerint lekerült a tel-
avivi USA információs köz-
pont listájáról „Az Egyesült
Államok Zsidóságának Ok-
nyomozó Történelme, 1654—
1785”, melynek szerzője Mr.
Morris Schappes, megtagad-
ta a kommunista kapcsola-
tairól való tanuskodást a
federalis hatóságok előtt. A
kairói, belgrádi, ankarai és
buenos-ayresi információs
központokból ugyancsak el-
távolították a „Zsidók az
amerikai történelemben,
1654—1865” című könyvet is,
melynek szerzőjét, Mr. Phi-
lip W. Barret 1941-ben kizárták
a New-York City College
karából, állítólagos

„felforgató tevékenysége ma-
att.”
Más indexre tett zsidó
szerzők nevei: James S. A-
llen, Howard Fast, Helen
Goldfrank, Lawrence K. Ro-
singer, Bernard J. Stern,
Gene Weltfish, Edwin Sea-
ver, Lillian Hellman, Albert
Maltz, Stefan Heym és An-
nalee Jacoby.
A külügyminisztérium
rendelkezéseit az Egyesült
Államok zsidósága nagy
megütközéssel fogadta. Har-
minchárom vezető amerikai
zsidó szervezet és helyi ta-
nács egyesült üzenetben
kérte Eisenhower elnököt,
hogy bízzon meg egy bizott-
ságot a feladattal,
hogy „tegye mérlegre a sző-
nyegen levő kérdést és ha-
tározza meg a vonalat a
nemzeti biztonság és a sze-
mélyes szabadság szükségie-
tei között.”
Továbbá: „Mint a kommu-
nista szarnokság ellen küz-
dő szabad világ vezetői, kö-
telességünk, hogy gyakorol-
juk is azokat a demokratikus
eszményeket, amelyek
ért harcolunk. Könyvégetés,
akár a szó valóságos, akár
képletes értelmében, akár
Németországban, Ausztráliá-
ban vagy Oklahomában, nem
más, mint a félelmetűnek-
nek való behódolás, az öm-
bizalom és a demokratikus
intézményekbe vetett hit tel-
jes hiánya, amelyből ellen-
eségeink részére csak haszon
barátaink számára csak za-
var és megdöbbenés szá-
mazhat.”

A hét görbe tükre

Rajzolta: ZEEV

Churchill gyengélkedése miatt elmaradt a bermudai konferencia...

... avagy: mitől fáj az angol miniszterelnök feje?

Kidobtak 120 tonna paradicsomot...

Eisenhower: Kedves Dávid, maga ott ül a paradicsomján, ahelyett, hogy nekünk adná! Hisz mi is felkínáltuk a krumpliféleségüket...

Az arab légió nyolc beszivárgó ellenében visszaszolgáltattott két tehenet...

Hol az igazság? A saját tehenünket „feketé”-Arabokhoz visszavennünk...

New-York - a kisváros

Irta: Dr. Stark Valéria

Ez pedig valóban így van. Ha egy város már olyan nagy, hogy nyomasztó elviselni a területet, a sokaságot és az idegenséget, akkor az ember belső rugalmasságánál fogva úgy oldja meg a problémát, hogy saját személyes használatára kisvárosossá alakítja át. Ugyanez a belső törvény játszik közre, mely arra készíti az embert, hogy egy állandó kibírhatalatlan hangos zajt meg se halljon és józilem tudjon aludni mellette. Ez a belső átforgalmazás és közbiztonság azonban eltart néhány hétig. Az első időben New-Yorkban az utcán különféle kényserképzőben és főképpen szüneteltető, enyhén szédültem, botlástól, eleséstől és a háthatatatlanság veszélyétől félttem, de legfőképpen attól, hogy elveszítem valamit. Rettenhetetlen bátorsággal szorongattam kezembem a kesztyűmet és a táskámat és úgy határoztam, hogy sem emberi erőszak, sem pedig elemi csapás elől meg nem hátrálok. Egyszer negyedórán keresztül nem voltam hajlandó elmozdulni egy autóbussz megálló mellől, ahol kesztyűmet elveszíteni féltem és metsző gúnyal szóltattam meg minden járókelőt, finoman figyelmeztetve, nem találta-e meg véletlenül. Elhatároztam, nem riadok vissza sem veszély, sem pedig a járókelők megvetése, de izraeli vadonatúj dísznőborkesztyűmet nem hagyom. Végül éppen egyik járókelő figyelmét tettem, hogy a keresett kesztyű rá van huzva a kesztyűre lelkiszeretesen.

A new-yorki polgár azonban nem a fentemlített közbiztonsági törvény alapján éli le életét egy ismerős és barátságos falusi környezetben. Az ő számára a város abból a blokkból áll, melyben él és aki New-Yorkban nem tudja, mit jelent egy "block" (vagyis a "blak") az el van vesztve. A new-yorki utcák mind kelet-nyugat, az "avenuek" (evenuek) pedig észak-dél irányban futnak sűrűn egymás mellett, így hát két utca és két avenue kereszteződése egy négy szöglet képez. Ez a block. Ezt tudni kell, mert minden második mondat "egy kezdődik: „Innen öt blocknyira, vagy innen tízezer blocknyira...” és ha az ember egy nagy házat blocknak számít, mint eleinte a legtöbb, máris elvesztette a legkisebb sanszot is, hogy a leirt helyet megtalálja.

Minden block rendelkezik legalábbis egy zöldségüzettel, egy delicatessé üzlettel, drogsztorral, restauránszal, vagy reggelizőhellyel, szüsterrel, fodrásszal és orvos-sal. Posta és mozi ugyanabban a blockban, vagy pedig két blockkal odébb található és ilyen módon minden tisztességes s arra érdemes new-yorki polgár részesülhet a nyugodt, békés, block-közi élet minden áldásában. Ha kilép lakásából, öröme lehet abban, hogy van kinek köszönnie, a mérsáros tudja, hogy kedveli a borjumat, a cipőfényező pedig a megszokott fokra és tónusra állítja be a fényezést. Megkérdezik tőle, hogy érzi magát és gratulálnak, ha meg-nősül. Ő pedig úgy érzi, hogy mégis érdemes élni... A Broadway-i színháznegyede-ben betévedtem egyszer egy nagyon forgalmas büffébe. Egy babasépségi, platina-szőke, láthatólag kezdő színésznő ült mellem. A kiszolgáló rokonai együttérzéssel érdeklődött legújabb szerepe iránt, egy másik nőtől pedig megkérdezte, kibékült-e a völgyégyével. Csak ültem idegenül, elhagyatva és vágyódva gondoltam „George”-ra az én blockom drogstore-jából, aki ugyan minden nap ugyanazt a kérdést teszi fel, de mégis kérdés voltam tőlem is.

A központi összekötő szerepét a blockban határozottan a mosodák játsszák. Legtisztábbnak a kínai mosodákat tartják, melyek jó hírnevet magasztalnak a formájában gyümölcsösök. Ha csak annyit lát-

tam, hogy a kínai gyerekek piszkosak és elhanyagoltak, így hát megelégedtem a blockunkban lévő zsidó mosodával, amely tiszta volt, amennyiben a kedvenc, az utálatos kis öleb rá nem ugrott a tiszta ruhákra. Azt pedig nem lehetett rendre-utasítani anélkül, hogy a mosodatulajdonos barátságát örök időkre el ne vesztette volna az ember. Így tehát hagyni kellett. Adódott egyszer, hogy egy uniformissal kevesebbet kaptam vissza a mosásból, ami minden legjobb családból származó mosodával megtörténhet egyszer. A tulajdonos hónapokon keresztül állított, hogy majd megtéríti, míg végre a sok alogatás közben elérkezett elutasításom napja. Akkor fedtem csak fel előtte, hogy izraeli vagyok, ahol feltétlenül a fogom mondani mindenkinek, miszerint család módon adósom marad egy uniformissal egy new-yorki zsidó mosodás. Az öregnek erre könnybe lábadt a szeme és menten lekasztott egy új uniformist a szőrgől. Még sem engedheti, hogy rossz hírt keltsék Izraelben.

Ha valaki elköltözik a blokkjából, úgy nehéz megpróbáltatásnak teszi ki a karakterét. Nem érzi magát új környezetben otthon és honvágyal gondol a régi mosodára. Egy darabig még lelkiismeretesen vándorol kilométereket nyugatról a keleti mosodába, de sokáig ezt a próbát a legerősebb jellem sem képes kiállni. Miután pedig nyugati városrészen levő blokkjában egy-kétszer elment a mosoda előtt, cukorkát adott a maszatol kisgyerekek és a mosodatulajdonos egy szép reggel megkérdezte tőle, hogy érzi magát, végleg megtörik az ellenállás. Ruháit a következő alkalommal ugyan még rossz lelkiismerettel, de technikailag lényegesen egyszerűbb módon a szomszédos mosodára viszi és ezzel már is polgárjogot nyert az új blokkban.

Miután blokkjában már teljesen otthonos, tudja melyik oldala kelet, melyik nyugat, észak és dél, valamint szorgalmasan tanulmányozta felfelé a világtérképet akkor is, ha ellenkező irányban áll meg, megkísérelhet egy kirándulást a nagyvilágba, a város távolabb fekvő vidékeire. E szándék kivitelezése lényegesen komplikálódik azáltal, ha ezen kívül még randevúja is van az embernek, mert tisztességes new-yorki polgár következőképpen szabja meg a találka helyszínét: „Találkozunk a hatvanhétedik utca és Lexington Ave dékeleti sarkán, ez világos, ugye, ezt nem lehet eltéveszteni?” Hát tényleg nem lehet, különösen, ha az ember kompasszal van felszerelve. Ha szüggel kompaszt vinni magával, úgy két lehetőség van: vagy órákon keresztül gyalogol, pontosan számolva, hol fordul északra és hol nyugatra; vagy meg a gyengébb szellemi képességűek sem vesztik el az útirányt, vagy pedig igyekeznek a földalatti vasútból kiszállva egy felhőkarcolt, melynek geográfiai fekvését pontosan ismeri, kiszemelni, arccal fele fordulni, valamint visszame-lékezni a saját blokkja fekvésére a két kar és két láb segítségével kiszámítani, melyik is a dékeleti sarok, ahol várják.

En legtöbbnyire ezt a megoldást választottam, miközben ajkaim az irányokat rebegték, karjaimmal pedig vészjelzően hadonásztam és mit sem törődtem a járókelők ijedt arcával magam körül. Vágyódva gondoltam az iskolai térképre a falon, ahol a dél mindig lent, az észak pedig változatlanul a felső irányban volt. De hát az életben semmi sem olyan egyszerű, mint a papiroson. Még egy megoldás van egy ilyen dékeleti randevú esetén: addig kell szaladni egyik sarokról a másikra, míg az ember ismerősét

TIKVA BÁCSI JUBILÁL

Irta: Sauber-Mihályovics Sándor

A múlt hét egyik napján levelet kaptam Jeruzsálemből, amelyben egy hölgy, gyöngybetűs írással már bevezető soraiban arról biztosított, hogy régi olvasóm és tisztelóm — ismeretlenül. Ezen nem lepődtem meg, mert a hölgyek általában tisztelnek, sőt szeretnek, amíg meg nem ismernek.

A levél folytatásában az ismeretlen hölgy furcsamódon hízleg nekem. Azzal vádol meg, hogy én is a történelemhamisítók sorába léptem. Eddig történelemtudásomat sosem becsültem annyira, hogy történelemhamisítást mertem volna elkövetni.

A hölgy rossz néven veszi tőlem, hogy segédkeztem nyujtok elfelejtetni a magyar jussuvál Tikva József mérnök működését, aki 30 évvel ezelőtt alapította meg a Magyar Bevándorlók Szövetségét Jeruzsálemben és e napokban üli meg 60 éves születésnapját. Az utóbbi években unjak ültek Tikva József örökébe és nemcsak, hogy nem emlékeznek meg róla, hanem tudatosan elfelejtik.

Most itt van az alkalom, hogy lerójuk a magyar jiusu halálát Tikva Józseffel szemben és ezt ő tőlem méltán elvárja.

En pedig a kérdésnek eleget teszek, mert Tikva bácsi ezt valóban megérdemli. Bár Tikva József mérnök, csak most hatvan éves, de már husz évvel ezelőtt is Tikva bácsinak szólították. Ezt nem annyira korának mint szépen ápolt szakállának köszönheti.

Tikva József 32 évvel ezelőtt Grünfeld József néven érkezett az országba a Nyírvidekről. Már akkor is nagy optimista lehetett és talán emiatt változtatta meg a nevét Tikvára. Az alacsony-termetű, mozgékony, szemüveges emberke röviddel az országba érkezése után jóvá hagyatta a mandátarius kor-mánnyal a H. O. H. alapszabályait, be se várva a magyarok érkezését.

Tikva József szűknek találta működési területét az országban és ezért kiterjesztette azt az egész Közékeletre. Abban az időben egy Chehat nevű arab töltötte be Palesztinában a magyar konzuli tisztséget, ami abból állt, ha valaki vizumot kért Magyarországra, úgy az utulevel Triestbe továbbította az ottani magyar külügyi képviselőnek, elintézés végett. A gazdag arab, aki valószínűleg kereskedelmi téren kifejtett törekvéseiről érdemelte ki még a török világban a magyar kormánytól a tiszteletbeli konzuli címet, nem igen törődött a magyar ügyekkel és azt Tikva bácsi vette kézbe.

A világszövetség gondola-

ta még meg sem született, de Tikva bácsi már szoros kapcsolatokat tartott fenn az idegenlegelőba vetődött kalandosvéri honfitársakkal, a perzsa öbölben lévő abadani petróleumfinomítóban dolgozó, magyar nyelvterületről származó szakmunkásokkal és a bejruti és bagdadi éjjeli lokálokban fellépő magyar táncosnokkal. Minden magyar ügyben hoz záfordultak és ő mindent a tőle telhető módon el is intézett. Tikva bácsi nevét az egész keleti magyar kolónia jól ismerté és elnök urnak titulálta. Ez a rang joggal ki is járt neki hisz ő volt a H. O. H. magától értetődő elnöke.

Tikva bácsi a Jeruzsálemi Sternheim mérnöki irodában volt alkalmazva és mint földmérő jó nevet szerzett magának az országban. Állandóan két aktatáskával járt. Az egyikben a logarác és egyéb a mérnöki mester-séghez szükséges szerszámok és tervek voltak elhelyezve, a másik aktatáska a H. O. H. mozgó irodája volt. Tikva elnök ur nem szerette a bürokráciát. Ha valaki bármilyen iratért fordult hozzá ő azt menten az aktatáskájában lévő hites pecséttel ellátta. 1936-ban, az arab zavargások kitörése után eltűnt a közélet porondjáról. Érdeklődni sem mertem felőle, mert manapság jó hírt nem várhat az ember. Ezért tovább nem hatványozható örömmel vettem tudomásul, hogy Tikva bácsi él és virul sőt - jubilál.

Nekem Tikva bácsi személyes ügyem, akivel még állíjjásom előtt tartottam fenn kapcsolatot és neki köszönhetem, hogy a rabbinátus annak rendje és módja szerint kiátkozott és minden valamire való templomban annak rendje és módja szerint kiplakatirozta. Ez körülbelül 25 évvel ezelőtt történt. Abban az időben „Dusz Jiddise Folksblatt” című jiddis nyelvű cionista hetilapot szerkesztettem Munkácscon. Egy szép napon vastag csomagot hozott a posta Jeruzsálemből. Természetes, hogy elsőnek azt bontottam ki és a legnagyobb meglepetésemre ott találok néhány igen érdekes magyarnyelvű röplapot és brosurát a magyarországi Koler vezetősége ellen.

A gyengébbek kedvéért meg kell említenem, hogy a Koler abban az időben nagyobb hatalmat képviselt Palesztinában, mint ma a Szochnut, vagy az állam. Koler név alatt működött Izraelben az az intézmény, amely a külföldön, Meir Baal-Nesz perselyekben ösz-

szegyűjtött pénzeket szétosztotta a Szentföldön élő, arra érdemes vallásos zsidók között. Hogy ki érdemelte ki ezeket a juttatásokat, azt a Koler gondnokai állapították meg és aki velük akár gondolatban is szembehelezkedett, azt azonnal érdemtelennek minősítették, tőle a pénzeget megvonták és egyszerűen őt és családját éhhalálra ítélték.

Ezek után elképzelhető az ilyen gabek hatalma, akik bizony nem mindig altruisztikus módon működtek és igen gyakran főleg saját magukról és késői utódai-ról gondoskodtak... Az ellenük készülő forradalom csak a hamu alatt lappangott, de nyíltan kiállni senki sem mert. Tul nagy volt a veszély. Tikva bácsi bántotta a gabék basáskodása és ezért kérte, az alapszabályok szerinti közgyűlés összehívását és új gábe-választást követelt. Erre aztán kiközösítették őt, mire Tikva ellenegyesületet alapított H. O. H. néven és megindította a harcot a Koler vezetősége ellen.

Tikvának sok titkos fegyvertársa akadt. Mikor látták, hogy helyi alapon nem tudják helyreállítani a jogrendet, a propaganda modern eszközeit vették igénybe és megindult a röplapharc. Ez már súlyosabban érintette a basáskodó gabékat, mert ilymódon az adakozó külföldi magyar zsidóság is tudomást szerzett adatairól működésükről és a harcot ellenük most nem egyedek folytatták, hanem a HOH név alatt működő közintézmény. Tikva bácsi szorgalmas ember volt és minden fellelhető címre elküldte a vádanyagot. Így került el a jiddis lap szerkesztőségébe is.

Abban az időben erősen dúlt a rabbi harc a Kárpátok alján. A cionisták taktikai okokból szították a harcot, abból az elgondolásból kiindulva, ha a reakció el lesz foglalta saját bajaival, könnyebben fog terjedni a cionizmus a széles néprétegek között. Ezért találtam rendkívül érdekesnek és hasznosnak a Tikva bácsi által küldött anyagot, melyet jiddis nyelvre fordítva, folytatásokban közölni kezdtem. Az anyag különben is rendkívül izgalmas volt. A mérleg kiadási rovatában a magas fizetéseken kívül olyan tételek is szerepeltek, mint például: „6000 font seprükre”. A külföldi vallásos zsidók, akik néha utolsó filléreiket dobták a Meir Baal Nesz perselyekbe, nem voltak tisztában a valutáris átszámításokkal és azt hitték, hogy 6000 font seprükadás igen szerény tétel, annak ellenére, hogy a Koler iródját alig separték ki hatzór évente.

A leleplező jeruzsálemi anyag közlésének megkezdése után, megjelent nálam a Koler kassai megbízottja azzal, hogy menjek el vele Din Tórára a szaploncai csodarabbihoz. Erre én azt válaszoltam, hogy a bíróság idézést nem a felperes, hanem a sámesz kell kikézsítés. Másrészt pedig, a városnak van hivatalos rabbi-ja, akinek a hatáskörébe tartozik a bíraskodás is. Ő azzal védekezett, mivel tudja, hogy a munkás rabbi haragszik a cionistákra, hát úgy vélte, hogy sokkal szívesebben fogom magam alá vetni a szaploncai csodarabbi itélkezésének. Bár formai okokból kibujhattam volna a bíraskodás alól, de már kíváncsiságból is eléget tettem az idősebb bácsi felszólításának és ugyanaznap este kilenckor megjelentünk a csodarabbi lakásán a kiltűzött időpontban.

Hajna három óráig folyt a tárgyalás. Végül, a kezelm között lévő adatokból kide-

rejt, hogy a gabék 50 ezer fontot sikkasztottak és a felperes szerint „csupán” 30 ezerrel nem tudtak elszámolni. Védekezésül azt hozta fel, hogyha hiányzik is „valami” a pénzből, mégis kapnak belőle a szegény zsidók is, az ilyen leleplező cikkek pedig súlyos károkat okoznak a Meir Baal Nesznek, s ha csökkenni fognak a bevételek, úgy azt elsősorban a palesztinai szegény zsidók fogják megélni.

A szaploncai csodarabbi mosolygott a gyenge érveken és hogy a kellemetlen helyzetből kikerüljön úgy döntött, hogy nem mondhat ítéletet a bonyolult ügyben, míg nem vizsgálják át a Koler könyveit és nem hallgatják ki a helyszínen a vád és védelem tanuit. Ezért pésszách és sávuot között egy háromtagú bizottság utazték Jeruzsálemben az ügyet kivizsgálni. A bizottság tagjai a pozsonyi és nagyváradai főrabbi és én, mint a lap szerkesztője. A bizottság jelentése után a rabbi meghozza ítéletét, de addig a leleplező cikkek tovább közzétételét tiltja.

Boldogan fogadtam el a rabbi döntését, mely kiltátsába helyezte számomra egy ingyen palesztinai kirándulást az „ellenség” Koler köztiségen.

A rabbi döntését a lapban közzétettem és készültem a nagy útra. Barátaim irigyletek ingyen kirándulásomat és én már vártam az indulás napját. Néhány héttel pésszách előtt, mikorára az ingyen hajógyegek megkelt volna érkeznie, új csomag nyomtatvány érkezett Palesztinából. De nem Tikva bácsitól, hanem a palesztinai Koleltől. A csomag pedig óles plakátot tartalmazott, amelyben tudomására adták minden híthő zsidónak, kinek lelkében a Szent Föld tüze lángol, hogy a Tóra és törvényei szerint átok alá helyezték azt az isztentelen lapot, amely a Szent Kolelt megrágalmazza és annak szerkesztőjét, aki ilyen-mire vetemedik, hogy a szent emberek áldásos működését meggyanusítsa.

A plakátot a Koler vezetőségén kívül aláírták Rav Sonnenfelddel a jeruzsálemi szelőséges ortodoxok vezérével és Spira Lázár munkácsi főrabbival és azt a templomokban feltűnő helyen kiragasztották. A Koler elérte célját, a lap és szerkesztője ki vannak átkozva, így a vádjaik alaptalannak tekintendők és a Koler-vezetők tovább is zavartalanul folytathatják manipulációikat...

Mivel Izraelben az utóbbi száz esztendőben több, mint ötszáz kiátkozás történt, így az átok ereje is hatástalan maradt, amit igazolhat az a tény is, hogy 25 évvel a kiátkozás után, jóegészségben megemlékezhetek Tikva bácsiról, aki most üli meg hatvanadik születésnapját s évtizedeken át harcolt a Koler vámszedői ellen és az országban élő magyar jiusu jobb jövője érdekében.

PERZSASZÖNYEGSZÖVÖDE
Szönyegek szakszertű javítása és tisztítása.
Előfestett szakszönyeg és kézmunkafonal kapható
LASZT, TEL-AVIV, SHEKININ 14. (*)

BUTOR
— új és használt —
vétel — eladás — csere.

BODNER
Jaffa, 289-es u. 18. szám
(fogház mellett)
Telefon: 80706.

Jó könyvet **DAAT**-tól
kiszárolag olvashat. — Választékunk 1000 jó könyvvel bővült.
Magyar könyvekért jó árat fizetünk.
TEL-AVIV, Rotschild 86.

PÉNZT folyósit ékszerekre és minden értékre
Lombard Tiferot P.-A. Rotschild 31.
Tiferet-náz.
Vezető: **RAJNA DAVID**, ékszerész.
a bpesti állami zálogházak v. becsűse (8-5-ig). Tel. 4976

meg nem találja. Ez csak annyiban nehéz, amennyiben a távolbárok elég nagyok, az átkelést pedig meglassítják a forgalom tiloslat jelző lámpái, de kezdőnek talán mégis ez a legajánlatosabb.

Város nézni és randevut adni főleg a külföldiek és az új bevándorlók szoktak. Tíz new-yorki közül legalább kilenc nem máaszt meg még a híres Empire State Building-et sem. Az őnew-yorki kispolgár meg-

VIDOR közvetítőiroda
TEL-AVIV, ALLENBY 94.
Telefon: 3345
LAKASOK
EXISZTENCIAIK
ÜZLETEKELYESGEBEK
AZLETHELY
TELKEK, stb. (*)

Utazás Európába
Akkik Európába akarnak utazni, forduljanak a
„TURISZTIKA”
utazási irodához
JAFFA, 300-as utca 5. sz.
Noga-mosi mellett.
Jegyek isráeli fontért.
Gyors elintézés.

Ki támadta meg Jásá Heifetzet

Az első világháborúig a magyarokat úgy ismerték, mint a jogászok és kanászok népet. Ha a mostani magyar emigráció jellegét kellene meghatározni, úgy kétségtelenül az illik rájuk a legjobban, hogy a „firkász emigráció”. Nincs egyetlen emigráns népcsoport se, amely annyi lapot adna ki, mint a magyar. Ha három német ül együtt, úgy biztosan egyesületet alapítanak, ha három magyar dugja össze a fejét valamilyen külföldi kávéházban, úgy biztosan új lapalapításról van szó.

Ne beszéljünk most a szélső jobboldali lapokról; annyi van belőlük, mint a szemét és olyan színvonalon le állanak; továbbfejlesztik a talajgyökeres elméjüket és egyéb rövgalóságokat. Nem szólnak ezalkalmmal a jól szerkesztett demokratikus magyar lapokról sem. (Az Ember, New York, A Világ, Brüsszel, Szabadegyes Cleveland stb.), melyeket régi, harcos magyar újságírók szerkesztenek a régi becsületos magyar zsurnalistika szellemében, mert ezek a lapok többé-kevésbé elkerültek Izraelbe. Szóljunk most az immár hatodik évfolyamába lépő müncheni magyar hetilapról, mely valószínűleg a jobbiképpen áll.

A magyar emigráció lapjai egymást felfalják

A magyar lapokat legjobban az jellemzi, hogy egymást felfalják. A müncheni Hungaria például, mely az 1945 előtti katonacsendő emigrációt összefogó Magyar Harcosok Bajtársi Szövetségének a szécsőve, egyidejűleg emeli fel hangját - ritkán és nem túl hangosan - a nyilasok ellen, akik világszerte Szalasi-miséket rendeznek és Szalasi-akadémákat létesítenek, annál hangosabban azonban a newyorki Magyar Nemzeti Bizottság ellen, melynek vezetésében a háboru utáni politikai emigráció vesz részt. A Hungaria szemében „balodalinak” számít a kisgazdapárti Nagy Ferenc, volt miniszterelnök, éppen úgy mint Barankovics István, akit annak idején Magyarországon a jobboldalisága miatt tessékelték ki a Kisgazdapártból, a parasztpárti Kovács Imre, aki később katolikus politikát folytatott, nemcsak baloldali, hanem „ársutas” is. Ezt a jelzőt egyébként könnyen osztogatják mindenkinek, akinek valami része volt a háboru utáni magyar politikai életben és emigrációban.

15 font készpénz, a többi részletfizetés

„LEVIT” jégszekrény

modern „frigidair”-modell, bárral.

Rabel, T.A., Rotschild 31. Allenby sarok, 2. szoba. Tel. 4976

Csinos, fiatal, gazdag, valóságos amerikai turistánál megismerkedne házasság céljából komoly, intelligens, szakmával rendelkező fiúval.

ICHUD HALEVAVOT

házaságközvetítő iroda, vezető: ALIZA.

Tel-Aviv, Petach-Tikva út 38. sz., Tachana Merkazit-nál, Bét Hadaral szemben D. e. 12-2, d. u. 6-9-ig.

PÉNZT?

AZONNAN AD MINDEN ÉRTÉKTÁRGYRA

LOMBARD CENTRAL

TEL-AVIV, ALLENBY (a) 9-1/2 között. 87

lása után nem csatlakozott az MHBK-hoz. De a Hungaria nemcsak jobbfelé és balfelé veszekszik, hanem befelé is. Három hónappal ezelőtt viszály támadt Radvánzsky Antal báró, a Hungaria főmunkatársa és az MHBK vezetője között. Radvánzsky báró, azt követelte, hogy a katonaszervezet, az MHBK ne politizáljon. A viszály eskadással fajult, Radvánzsky báró kivonulta Hungariából és Uj Hungaria címen indított lapot, melyet a „rég” Hungaria úgy akart „lehetetlenné tenni”, hogy azt „liberális” lapként aposztrófálta. Azóta folyik a harc a régi és új Hungaria között.

A Hungaria és a zsidók

A Hungaria katolikus, keresztény szellemű és jellegű újság, mely nem foglalkozott se pro se kontra a zsidó kérdéssel. A Hungaria hátsóháján nem esett szó a magyar zsidóság szászereinek elpusztításáról, szemükben az igazi „áldozatok” a százasak - nem sok százasak, - akik fölött a népbíróságok ítéltek. Ezzel szemben ugyancsak nem kelette fel a Hungaria figyelmét a magyarországi maradékszidóság szenvedése a kommunista rezsim alatt. Kinosan hat, hogyan igyekeznek leki-csinyelni ez a lap zsidók deportálását a mostani rezsim idején és groteszk benyomást keltett, mikor a zsidók és cionisták ellen végrehajtott brutális kommunista akciók idején sietett „megnyugtanni” az emigráns magyar közvéleményt, hogy nem kell megijedni, nem üldözik különösebben a zsidókat, hiszen a letartóztatottak között sok nemzsidó is volt. A nemzsidók között szerepelt dr. Benedek, a zsidó kórház igazgatója és a magyar „jevszekcija” hírhedt vezére is...

Ki támadta meg Jásá Heifetzet

Az utóbbi hónapokban már észrevehetőbb a Hungaria barátságtalan beállítottsága a zsidósággal szemben. A lap június 5-iki számában, a „bizalmas jegyzetek” rovatában mazelaként beszámol arról a brutális támadásról, amely Jásá Heifetzet érte. Így ír a Hungaria:

„A világhírű hegedűművész, Heifetz Jásá belépett a zsidó negyedbe.” (Első zöleg arról volt szó, hogy Egyiptomba nem engednek be zsidókat, Izraelbe pedig nem jöhetnek németek.) „Heifetz zsidó is, amerikai is. Ő viszont nem mehet át az arab szektorba, de ez még a kisebb epizód. Súlyosabb, hogy Heifetz 48 óra belül otthagya magát az országot, Izraelt. Az történt ugyanis, hogy egy elszánt zsidó nacionalista vasrúddal a nagy művész jobbkezeire sujtott. A módszer tipikus: a pesti AVO-keretlenséginek ötletétől való, ha nagyon utánanéznénk, esetleg kiderülne, hogy valamelyik pesti vezetőpolitikus Izraelbe vándorolt rokona ez az emberlatti lény, aki annyira rászokott odahaza, hogy elveit egy vasdorongal gyakorolja - hogy más ürrög nem lévén, kitört rajta a Clonért ödöklő hazafi Heifetz még az éjszaka csomagolt, otthagya a Dávid Király hotel...”

Nem folytatjuk és nem is szálunk vitába a Hungariával, mely elfejtette megemlíteni, hogy az egész izraeli közvélemény elítélte ezt a merényletet. Hiszen egyetlen céljuk, hogy a „Clonért ödöklő hazafi” azonosítsák az AVO keretlenségével. Még a tárgyilagosság igazság teljes elferdítése árán is. A Hungaria munkaszolgálatos-keretlenség- és csendőris-olvasóinak ez nyilván tetszeni fog és talán el is fogják hinni...

Dr. Horovics Tivadar

Amerikai levelet hozott a minap a posta. Nézem a nagy gondossággal megrajzolt címereket, majd a feladót és egy-két pillanatra felcsillan a szemem az örömtől. Hasonnevű fivérem van Magyarországon, aki már régen nem írt. Ki tudja, hátha valami uton-módon sikerült kijutnia Amerikába és ő küldte a levelet. De nem, más az írás, őt különben sem illeti meg az M. D. titulus.

Kibontom a levelet, sietve átfutok néhány sort és már tudok mindent. Legjobb gyermekkori barátom, a Müller Jászi irt, akit több mint husz esztendeje nem láttam, miután egész váratlanul szüleiével együtt Pestre költözött, majd onnan rövidesen Zürichbe utazott. Müller Jászi a jesivában is eszes, erősakarú fiú volt, Svájcban is gyorsan befejezte tanulmányait, 1937-ben már kezében volt az orvosi diploma. Ugy látszik Amerikában össetalálkozott valakivel, akitől megtudta, hogy éleik és miután kinyomozta címetét, felkerestem sorait.

Nagy élvezettel olvastam a hosszú, tartalmas levelet, amelyben a régi szép emlékeket idéli. Három unokatestvér kivételével, sajnos csak egyedül maradtam meg nagykereskedő szombathelyi családból és így érthetően összeszorult a szívem, amikor a levél végén a hiányzó öt testvér, a többi rokonok, jóbarátok és jó ismerősök névlistáját, akik már nincsenek. Éppen a héten, támasz 17-ik napján volt a kilenc éves auschwitz Jahzeitjuk, melyet a Clon hegyen tartottunk meg. Ezért hatványozott mértékben hatott a róluk való megemlékezés.

Olvasom a levelet, amely olyan közvetlen és szeretetteljes hangon szól, ahogyan csak egy igazi jóbarát írhat, aki hosszú idő után talál rá elveszettnek vélt gyermekkori jóbarátjára. És az emlékezés során megleveledik a mult. Látom magam mint gyermeket, kis barátaimmal együtt a frigszekrény előtt, a gondosan lesoánygézett széles lépcsőzetű üve. Az áldástosító kohaniták részére fenntartott és egyuttal a frigidához vezet magam lépcsőzet volt a legkedvesebb összejövetelel helyünk az imádkozás alatt, mert apáink ülésénél csak szorongva juthatott hely számunkra.

Péntek este van. Kornfein sámeszünk az utolsó simításokat végzi a már különben ragyogó, tisztára kispertű és rendbehozott nagyméretű templomban. A gyertyák is égnek már, ugyszintén a templom közepén lévő hatalmas rézszter és az összes oldallémpák, villanykörtek ki vannak gyulladva, úgy-hogy minden tündöklő fényárban uszik. Szerettünk ilyenkor korán a templomba lenni, mert az imádkozás előtt megbeszélhettük a hét eseményeit és elkészítettük a jövőhét programját. Az imádkozás alatt nem igen beszélhettünk, hacsak csendesen suttogva nem váltottunk szót egymással. Mert jaj volt annak, aki hangoskodni mert és magára vonta mindnyájunk legnagyobb rémének, Kornfein sámesznek a figyelmét, aki hiuz szemekkel örködött a csendre és a rendre. Kornfein könyörtelen volt: a „szemtelen fráter” az egész hitközség személtárára a fülnél fogva vezette ki a templomból. Ritkán fordult elő ilyen épületes jelenet, mert mesterünknek, Hausner rebenek villámokot lövellő, szúrós tekintete a középű sor hatodik padjától már csarjában elfojtott minden esetleges zavarásra irányuló akcióit.

A hívek egymásután érkeznek a templomba. Fényes cillinderrel a fején Schönberger bácsi érkezik meg csendesen és elfoglalja a

Szombathelyi emlékek

Írta: Ragendorfer Smuel (Jaffa)

baloldali sor első helyét. Sietve ugrálunk eléje és kivesszük kezéből a szokása szerint részünkre elkészített prominenci-cukrot. Szeretjük nagyon ezt a derűs, kedélyes tréfacsínálót, a oházenék és összejövetelek felvidítóját, aki életes kora dacára még fiatalosan tartja magát. Korát egyébként hiába kérdeznék tőle, mert sokat sejtetően azt felelné, hogy már „sok áfíkojmon”-t evett meg életében.

Utána érkezik Háberfeld Pinkász, aki kicsi cipőüzletében nehezen küzd a megélhetésért. Komor tekintetű, robusztus termetű ember, aki lengő szakállával Jeremiás prófétára emlékeztet. Elegáns, ruganyos léptekkel jön Goldschmidt Zélig, a Kapuvárról idekerült új bálbózs, a mindig fölynyesen és titokzatosan mosolygó, kiváló bál-tille, bál-kajra és szónok. Aki hallotta őt egyszer, nem egyhamar tudta elfelejteni kellemesen csengő tenorját.

A modern és mindamellát szigorúan vallásos, százaszálékosan korrekt kereskedő igazi típusát lehetne megrajzolni a szilárd, magabiztos léptekkel érkező Marton Dávid csipkekereskedőből, kinek rendkívüli jellembeil tulajdonságai, mintha nevesonalu arcára volnának rögzítve. Ragendorfer Jenő tanár, iskolaszéki elnök, a Makkabea megalapítóinak egyik lelkes tagja jön meg most élénk diskurzust folytatva az ifjúsági mozgalom egyik legtehetségesebb szervezőjével, Marton Edevel és Bergstein Pállal. A kis Stark, Szombathely és vidékének koronázatlan pénzügyminisztere foglalja el most helyét az alsó sorokban. Starkot titokban még Kiskos polgármester, őt az antiszemita érzelmű rendőrkapitány is felkeresi, ha dollárra, vagy sillingre van szüksége. - Unger Izidor könyvkereskedő érkezik ezután. Kezében nagy hallócsővel élénk tagjelzőekkel kísérve magyarázza az oldalán jövő Kohn Károlynak a heti szidra egyik szakaszát. Wilhelm bácsi töröknyelvi alakja jelenik meg ezután. - Eiland Laci és Jelegy, Koch Mór érkeznek Bonyhádi tanító társaságában.

Ezután már csoportokban érkeznek az emberek. Kimagasló közülük Steiner Ede hosszú sovány alakja, elmaradhatatlan kobakjával a fején. Trebics Vilmos borkereskedő siető léptekkel csinál magának udvariasan helyet. Rosenstingl Károly régiségkereskedő, Breuer Mór, a Phönix biztosító társaság vezérigazgatója, Frei Sámuel, a Chevra Kadisa elnöke, Molzer Márton pénztáros, a Herényi múmalom tulajdonosa, ki Dunajecz Ernő könyvelőjének és Schwartz József raktárnakának társaságában érkezik. Dr Himmler Ernő, ügyvéd és a fiatal, jönevű Neumann Aladár, orvos és csajlatti Ungár földbíró és három derék szál kétméter termetű fiát a sorban jövők közül különösen kiemelkednek.

A középső nagy templomajtó, amely eddig zárva volt hirtelen feltárul. Kornfein sámesz szigorú pizsgazsággal hallgatja el az ajtó közelében egymásmellett ülő, mindig tréfás dolgokkal traktáló Lipót községi és Salzer Mór in-kasszánst és a nehéz függőny széljéluva utat enged Benedikt főrabbinak és a vele érkező előjárósági tagoknak. A morajlás és zaj pillanatok alatt elül. Kivétel nélkül mindenki feláll a helyéről és némán meghajlik az előtte elhaladó főrabbi előtt. Bámulsóan felnyitja a szemét és a kis-termetű ember, kire csak úgy sugárzik az intelligen-

KÉPESLAP

A harmónikus együttm...

kódés annak tudható be, hogy az orthodoxia mint a neológia élén - Benedikt és dr. Horovitz főrabbi irányítása mellett - feladatuk magaslatán álló gárda működött. Ide illett a nevéket is: Gestettner rabbi, Steiner Salamon és Ede, Braun Dávid, dr. Stadler Izidor, Stein rabbi, Marton Dávid, Holzer Márton, Frei Sámuel, Hirschhauser Sándor, Trebics Vilmos és Sauer Sándor az egyik részről, míg a másik oldalon szergényi Geist Lipót kormányfőtanácsos, Weiner Károly, Hoffmann Samu, Baron Jakob, Deutsch posztós, Majer Jakob, dr. Gránitz Géza, dr. Dénes Imre, dr. Káldor Arthur és Viktor dr. Hacker és dr. Haimann fogorvosok és nem utolsósorban említve dr. Wesel Imrét, a gettó főmegbizottját, aki a hazug és hitegető német parancsnoknak megtagadta az engedelmességet a gettó lakosságának kiszolgáltatását illetőleg és bár különben módjában lett volna életét megmentenie, ez a merész, gerinces kiállásért fiatal életével kellett lekolnia.

Az imbojogva kavargó eszernyi emlék tohuvobohajából félelmetesen csendül ki egy hatalmas hang, Benedikt főrabbi szöles barátságát, amint jomkipur napján az Unszane-Tajkefő enekél és a férfiak ájtatos, könnyes sóhajása és az asszonyok el-csúskáló zokogása közben siróbus hangon recitálja a szöveget: ki éljen és ki hajjon, ki magas életkorban, ki fiatalon, ki vízen és ki tűzen, ki kard által és ki vadállat által, ki éhség és ki szomjúság által... Ki tudja, vajjon tudat alatt nem-e ekkor sarrat meg mindenki előre saját végzetes szomoruhallát...

Az összes hollandiai lapokban megjelent ez a közlemény: „Felkérem azt az urát, aki az elmúlt szombat éjjel megcsókol és szerelmi vallomása közben közölte velem, hogy feleségül akar venni, jelentkezzék három napon belül személyesen vagy írásban, mert ellenkező esetben nyeltem leszek a régi véglegenyemhez feleségül menni.” (De Groene, Amsterdammer)

Washingtonban most szabadalmazták a „szerelmes kesztyűjét”. Az egyik kesztyű olyan nagy, hogy egy-szerre két kéz is belefér és a szerelmespárnak lehetővé teszi télen is, hogy kékaközben járjanak. (The Chicago Tribune)

David Sarnoff, losangelesi televíziógyáros kijelentette, hogy hamarosan olyan televíziós készülékeket fognak gyártani, mely lehetővé fogja tenni, hogy a közönség tetszésének kifejezését adjon. Minden televíziós készülék lenn lesz egy piros és egy fekete gomb. Ha a piros gombot fogja a néző megnyomni, ezzel közölni fogja a stúdióval, hogy a műsor tetszett, a fekete gomb megnyomásával pedig a műsor fölötti nem tetszésnek adhat majd kifejezést a közönség. (Hollywood Reporter)

Az egyik alaszka kereszton, ahol különösen sok autószerencsétlenség történt figyelemterelő táblát helyezt el a rendőrség, melyen ez állott: „Aki egy szép nőt csókol és közben bizony tudja kezében a kormányt tartani, nem érdemli meg, hogy visszacsofolják, mert nyilvánvalóan nem szentel kellő figyelmet a csóknak.” (Time, New York)

Bolondok és koldusok

II. sz. órjázat Tel-Avivban

EGY BIZTOS: bolondok és koldusokban nem szorulunk behozatalra. Ez a bőség és gazdag túlermelés már-már izgalmas exotikumunkká válik. Persze, hogy másutt is vannak koldusok és bolondok, de ilyen sokrétű variációban, azt hiszem, sehol. Mintha valami dűsfantáziájú szerző, vagy rendező kitalálna őket, kieszámná nekik a szerepeket, amiket aztán ők naponta ezer-szer eljátszanak. Nem rájuk kell haragudni, hanem miattuk kell haragudni. Sokszor már nagyon terhesek és fárasztók. En őszintén szólva szerettem a bolondokat. Sőt gyűjtöttem őket. Nem a kedves, mindennapi bolondokat. Ilyen van mindenkinél. Sokszor leülnek az asztalunkhoz baráti körünkben és mi, a külön einkosok, enyhé megbocsátással összenézünk fölöttük. Egy íci-picit legálább bolondok vagyunk valamennyien. (Csoda?) Én, a rendes, igazi, klinikai gyógyultakat gyűjtöttem és szerettem, akiknek az elmebaja kedves, nem toladó és ártalmatlan volt. Kit bántott például az a szegény dr. Szegő (Szamosi Elza férje), aki rendes beszélgetés közben, minden két percben a kabátja ujjába köpött. Ugy tettünk, mintha észre se vettük volna. Már egy kicsit terhesebb volt az a barátunk, akiről azt mondták, hogy nemcsak ré vesett, hanem — olvass is. Felolvasta őket. Még villamoson is. Loversenyen is, mikor a barát sietett a bukmekehez, hogy Rascallra tegyen 20 pengőt, megállította verselni. Így esett el egyszer Hunyadi Sándor egy 5000 pengős nyereségtől B. verse miatt.

AZ ITTENI BOLONDOK nem ilyen komplikáltak. Praktikus bolondok többnyire, akik kitervelt, vagy született, vagy szerzett enyhe elmebajukat gyümölcsözöttek. Itt vannak a bolond koldusok. Eszem ágában sincs az orvos, a pszichiáter szemével vizsgálni őket. Legfeljebb a fotografus pillantásfelvételével. Nézd csak: itt áll előttem a „Messiás”. Tel-Avivban mindenki ismeri, itt „dolgozik”. (Bár én már Jeruzsálemben is tetten értem.) Szinte elegáns. Backonbartos, puricizánszerű bajusza van, s az egész tenőhöz kívülről fujja. Felszáll a zsúfolt autóbuszra, rendesen jegyet vált, a közepre furakodik, s akkor elkezd a mesét. Többnyire zeolárokat ad elő, majd egyszerű, üzleties hangon bejelenti, hogy ő a Messiás, s ezért neki fizetés jár, amelyet rögtön be is hajt a közönségen. Az autóbussz-jegy rezi hamar bejön. Egy autóbussz-út átlagkasszája 25-30 piasztér. Nem megy végig az egész úton, közben lezúll, ha az egész kocsi felmozdult. Kaszsirozás alatt folyton prédikál. És mosolyog. Egy autóbusszsoffort azt mondta róla, hogy semmi baja sincs, vagyonos ember, napi átlaglőzöngája 10-15 font. De csaknem ennyi volt már 3-4 évvel ezelőtt is, mikor a piasztér még piasztér volt. A kávéházakat is kitünteti néha prédikációval. Gyűjt, de nem agresszíven. Eleinte mulatságos volt, ma már ismerik és ünneplik. Gyorsan adnak neki, csak menjen, s ezt ő tudja.

RENDKIVÜL AGRESZSÍV, szemtelen és gorbomba a Jojo. Ő nem koldul, hanem áruval jön. Egyik nap gumidugót hoz, amivel bármely üveget le lehet zárni. Demonstrálja is, vizet telt üveggel. A minap a mosai előtt sorbaállók között egy hosszúcombu, szőke szabréány feje felett ránta a dugós üveget, hogy nem folyik. Először peche volt, mert sajnos a víz a lány hajára folyt, másodszor peche volt, mert a kis szabréától olyan hatalmas porfónt

kapott villámgyorsan, csatánosan, hogy alig tudta folytatni a nótáját. Mert Jojó daloiva ad el. Van egy melódiaja, ami elágerszerűen népszerű. A refrénjét vele dudolják sokan: Zamba de zamba, de zamba! Az egyik asztalnál ül elegáns öszhajú, szimpatikus úr vele énekl. Néha én is. Jojó mindennap mást árul. Tíz újjáról lelőgö kulcsláncokat, vízfűtyölöt, cernán felmaszó kis bohócot, s több ilyen zamba de zambát. Szemtelensége nem tűrhető. „Egyeseket utál, azokat le is köpi. Vagy „chechi chámor”-nak titulálja. Egyszer, egyik kávéházban egy civilben lévő magas állású urat megüldött. Akkor is peche volt. Nagyon megverték. Epilepsziás. Nagyon szorgalmas. Naponta a város különböző helyein találkozom vele. Érdemes érces hangját messziről megismered. Estére kiürül a nyakába akasztott tálcá. Napi forgalma 20-25 font a pincérek becslése szerint.

NEM DOLGOZIK, csak koldul a „balkezes török”. Jól pötyözt, ápoit, kis ösz, nyirott szakállu csendes bolond. Jobbkezében konzervkuszát csörget, balkezelével mereven, elegánsan szalutál, megvárja míg bedobják az obulust, finom sasszával odább megy. Azt mondják, hogy volt a török hadseeregben egy balkezes század, ott szolgált. Ott balvállhoz tették a puskát és jobbal húzták el a ravaszt. Ezt a történetet több, mint miniszteri „fizetéssel” gyümölcsözteti. Pontos ember. Minden helyen pernyi késés nélkül azonos időben jelenik meg. Tochnittal „dolgozik”.

SPECIALISAN izraeli figura a „Potasa, potasa!”. Hatalmas, vörösfejű zsidó. Nincs szakála. Nagy hangon kezdi kiabálni, ha a kávéháza bemej: Potasa! Komoly kántorikus tenorja van, érces, szép modulált hang. Trükkje, a „mi sebárách”. Filozófiája az emberek rosszasságára épült. — Egyik asztalnál 4-5 ember komolyan tárgyal, erre egy másik asztal „viccből” oda-küldi Potását, még fizetnek neki 10 piasztér, hogy mondjon ott misébéráchoat. Potásá harsány hangon, korrektil mondja az áldást. Egy-egy telt háznál 10-15 misébérák elhangzik. Keserű lesz tőle a kávé. Az utcán is, a Rotschild út padjain is énekl. És csak pénz ért. Szerintem le lehetne szoktatni, ha ingyen kérnék tőle a dalt.

„Nem az a bolond, aki a hét kenyerét megesszi, hanem, aki adja.” Ha az a rossz szokásod van, vagy olyan a foglalkozásod, hogy néha kávéházban kell ülnöd egy-két órát, néha 20-25 koldus áll meg az asztalod előtt. Valóságos szuggerialnak. Idegek kérdése, hogy adsz-e, vagy nem. Egyik koldus, hogy gusztyosabb legyen, zsebendőt terít a kezére, s abba gyűjt. Moet, ha belenéz a kendőbe, legalább 2 fontnyi aprópénz van benne. A mellettem ülő azt mondja: „Nekem csak egy fontom van és még én adok neki!” Ez a sillingeseket, sőt 1-2 tiapiasztérest csalagtópénznek tartja. A legtöbb koldus rögtön súlylészti a bevétel nagy részét, hogy ne lássák.

ZENÉS KOLDUSOK mást is vannak, de például olyan, mint a gramofonos bolond koldus, nemigen. Hoz magával egy összecukhatókokedlőt, arra tesz egy táskagramofont, megindítja a lemezt és — duettet énekel a lemez énekesével ambiciózusan. Elkérgetni nem merik. Engedélyezett koldus? Egy szegény zsidó? Ha az asztalnál 3-an adtak, a negyedik még nem, addig nem megy el, míg nem kapott. Vitatkozik vele? Még rád is szólnak kicsinyesség miatt. És adni gyorsabb.

Rengeteg a koldus, a vak, a nyomorék, a néma, a hegedülő, a gitáros, a furulyás. Rengeteg a gyerekkel kolduló anya. Úlnak koszosan a földön. A legforgalmasabb helyen. Igen gyakran „kölesöngyerekekkel”. — Percenként jelenik meg egy-egy újabb. Nincs védekezés, pedig lehetne. (Jámber Ferenc egyszer az Uj Keletben kiszámította, hogy például Tel-Aviv városa mennyiből oldhatná meg a város „koldustalanítását”). — Hiába van az üzletekben rendszeresítve a csütörtöki koldusnap, eljönnek csütörtökön és egész héten. Mikor a boltos a vevővel foglalkodik, bemennek. Elkérgetni céltalan és szegény. Adni muszáj.

A SIRO ELARUSITONO piperekeftett tesz az asztalra. Ha nem vesznek tőle, rögtön sirásra görbül a szája, kövér könnyocsepp ereszt le az arcán bámulatos rutinnal. Egy délután a Dicsengoffon lévő kávéházban bridszelné láttam. Eppen szanzadut kontráztott. Nem zavarta, hogy délelőtt az asztalmunkánál valaki 2 piasztér erejéig mecenésa volt. Moet harsányan nevetett, a partit megnyerte.

Egy hatalmas alku, nagy darab piszkos férfi némán tartja a kezét percekig az asztal föl. Szinte beleáll a társaságba. Valaki magyarul megjegyzi: „Ezt az alakot utálom, mert piszkosan rámaszik az emberre!” Mire az alak megszólal: „Majd fehér admirális uniformisban fogok magától koldulni!”

KEDVES KOLDUS az a mosolygós jeke, aki, ha nem kap, azt mondja: „Dann morgen, nicht?” Vizont a „hamziwas?” (Haben Sie was?), ha a vendég azt mondja, hogy nincs pénze, rászól: „Miért nem dolgozik?”

Rengeteg a csendes, valóságos koldus és vallási örült. Földön ülve imádkoznak és jól keresnek.

Egy másik meg bolondházi elbocsátólevellel protezzálja magát és a fogait csattogtatja. Ki mer ennek nem adni? Az elmebeteg-flejni már Európában is jó számban volt. Bűnözők is jól dolgoznak vele. (Kishont Feri kirokija az örültekről szinte valóság.) Az örült nagyon büszke az igazolványára. Többet ér, mint sok diploma.

A legvidámabb koldus is, a legveszélytelenebb bolond is, a mulatságos örült is, szomorú tény. Tátoáng seb a társadalom testén. Csúnya fotográfia egy városról, ha sok a koldusa, a szabadonjáró szegény bolondja, vagy éppenséggel bolond koldusa. A koldulásnak nem szabad jó foglalkozásnak lenni. Nyálunk meg az. Legnagyobb részétől meg lehet, meg kell tisztítani a várost. Az igazi rászorulókat meg intézményesen kell felkarolni. Nagy szegénységi bizonyítvány, ha ezt a szociális feladatot nem tudja annyit okos zsidó megoldani. Csak akarni kell. Európában ma már alig látunk koldust. Még a züllött Bécsben sem. A többi, nyugati városban egyáltalán nincs koldus. Bolondok? Azok a zárt intézetekben vannak. Főleg a szegények. A bolondság uralja luxus. A gazdag bolondok szabadon járnak, karriert csinálnak, — sokat bölcseket tartanak, szájatva hallgatják őket. Olyikból nagy államférfi, világhelforgató fárosz lesz. Talán az egész világ bolond?

PASZTOR BÉLA

Jó könyvet szeret olvasni?	HADASH!
Szakkönyvek, szótárak?	HADASH!
Elsőd könyve van?	HADASH!
A legjobban költőnkönyvtár?	HADASH!

Tel-Aviv, Hajarkon ötvenketenc (2)

„Éljenek a zúzoló!”

Vajjon tényleg Rómába mentek el Izrael vénei Sámuel idejében? Néhány szó az ősi és modern sajtóhibákról

A nagybátyámnak volt egy (már majdnem azt írtam, hogy zöld papagája, holott nem, nem papagája volt, hanem...) jól kifejezett hipocondriája. Volt három vastag-hasas könyve, a címüket nem tudom pontosan, de valahogy így szölk: „A nő, mint háziorvos”, „A háziorvos a családban”, „Hogyan kezelhetjük önmagunkat természetes gyógymóddal”. Ezt tanulmányozta éjjel-nappal a nagybátyám és ezek utasításai szerint kezelte összes létező és nemlétező betegségeit. Mint minden normális hipocondher, orvost is járatott magához, aki persze nagyon dühös volt a három vastag-hasas könyvre, a konkurrensokra...

— Olvassa csak, olvassa csak ezeket a könyveket — mondta az orvos egyszer a nagybátyámnak — és kezelje csak magát ezeknek a könyveknek a receptjei szerint. Meglátja, egyszer majd belehal egy sajtóhibába...

Itten látja lelkemet, nem vagyok hipocondher, de talán egyszer én is bele fogok halmi egy sajtóhibába. Nem olyan sajtóhibába, ami egy ilyen népszerű orvosi könyvben lehet, ahol a szedő egy kávéskanál helyett tévedésből egy kilóra hibásítottá valamelyik patikaszernek a dózisát. Nem, nem ilyen sajtóhibába, hanem azokba a sajtóhibákba, amelyekben immáron több, mint harminc esztendő óta pettyegtetnek bele az újságcikkekbe.

Az első sajtóhibát a saját cikkembe magam tettem bele szándékosan. Nem volt még kiutal. 1916-ban — 17 éves voltam és a hetedik gimnáziumba jártam — titokban írtam és szerkesztettem a „Máramarosi Függelget Ujság”-ot, amelynek szerkesztője, a harcos Koesuth-párti dr. Kovács Endre elment a háborúba. Titokban csináltam az újságot, hogy az iskolában meg ne tudják a tanárok. Ennek a hetilapnak nem volt pontos megjelenési órája. A lap körülbelül akkor jelent meg, amikor a nyomdának Fekete nevű tulajdonosa a Káhány-udvarból, ahol a nyomda volt, kiment a Főterre és sikerült fognia egy cigánylegényt, aki villany helyett addig hajtotta a nyomógép lendítőkerekét, míg az ótészótvén példányszámnyomása elkészült. Mert a cigánylegény olcsóbb volt, mint a villany. Ennél a hetilapnál különben is első törvény volt az olcsóság. Azért alkalmazott Fekete úr egy 17 éves fiút főszerkesztőnek. Kézrel szedték az újságot, mert hol volt még akkor szedőgép, még Pesten sem nagyon volt, hát még Máramarosszigeten. Szóval kézzel szedték a lapot, de a szedőszekrényekben sosem volt elég betű ahhoz, hogy az egész lapot ki lehetett volna belőle szedni tisztességesen. Történt egyszer, hogy a „Máramarosszigeti Önkéntes Tüzoltók” fennállásuknak 25 esztendő jubileumát ünnepelték. Ebből az alkalomból róluk szölk a vezércikk, amit én írtam ifjúkorom minden lelkesedésével és buzgalomával. Ahogy a vezércikket a szerkesztőségben írtam, írtam — a szerkesztőség egy asztal volt a nyomdában, amit deszkafal választott el a nyomda többi részétől — átszólt a deszkafalba vágott kicsi ablakon a mettér:

— Szerkesztő úr, elfogyott a betű... Hát elfogyott. En meg ott álltam a félig megírt és félig lesedett vezércikkem és nem volt többet tő betű. Holott a tüzoltó szóban két tő-betű is van. Ez volt újság-

Irtá: Jámber Ferenc

író-pályámnak a legnagyobb bravurja. Megírtam a tüzoltókról szóló vezércikk második felét anélkül, hogy használtam volna benne a tüzoltó szót, vagy akármilyen más szót, amelyben tő betű fordul elő. A végén azonban mégis kellett nekem a szó és merész elhatározással önkéntes sajtóhibát csináltam. Az utolsó sor, a vezércikk befejező sora tő betű nélkül így hangzott: „Éljenek a zúzoló!”

De jár nekem ezért az, hogy azóta Kolozsvárott, Budapesten vagy Tel Avivban, magyarul, vagy héberül zúzolózt szedjenek nekem majdnem minden cikkemben tüzoltó helyett? Ma már nem szedőszekrényből szedik a lapot, hanem szedőgépeken és a szedőgépben kifogyhatatlanul sok a tő betű.

Itt van például az a cikkem, ami a múlt pénteken jelent meg az Uj Keletben a Palestina név eredetéről. Megírtam a cikket este, reggel aztán a legnagyobb reméltemre azt olvastam a saját cikkemben, hogy Jeruzsálemet görög-római néven Hirosimának hívták. Holott nem. Hirosimának azt a japán várost hívták, ahova az első atombombát ledobták. — A Jeruzsálem név görög-római formája HIROSOLYMA.

Az is sajtóhibá persze, hogy Herodotos a filiszteusok országát, a bibliai Póleset Palestine-nek nevezte volna. Így Palesztinát nem görögül, hanem franciául hívták és nem Herodotos, hanem körülbelül Napoleon óta. Herodotos a filiszteusok országát PALAISTAINÉ-nek nevezte, részben a Póleset mintájára, részben, mert Palaiois ógörögül ósrégit jelent.

Ez még hagyján. De az is olvasom saját cikkemben, hogy Izrael vénei elmentek Sámuel bírőhoz Rómába. Oh, Istenem, Rómába! Persze megessett az is, hogy Izrael vénei tényleg Rómába mentek, némelyek saját jószántukból, némelyek rabláncra fűzve... De az nem Sámuel idejében volt, hanem vagy hétszáz esztendővel későbbben. Rómába ment a saját lábán Josephus Flavius, Rómába hurcolták Simon Bar-Giorát hogy Titus diadalive alatt bilincse verve és megszijazva keresztülvezessék. Rómába ment jószántából egy tarsisai zsidó, Saulus Crispinus, a csipás Saul, akit, mikor Rómába ment, már Pálnak hívták, később Szent Pálnak. Mindezek és egyéb zsidók tényleg megjárták az utat Jeruzsálemből Rómába, de mikor? Hol volt még Róma és hol voltak még a zsidók Rómától Sámuel bírő idejében?

Izrael vénei Sámuelhez persze nem Rómába, hanem RÁMÁBA mentek. Mert Sámuel Rámában székelt. Hogy a Róma szó honnan ered, az nincs még egészen eldöntve. De biztos, hogy nem ugyanabból a tőből, mint Ráma. Némely romantikus olvasók szerint a „Roma” és az „Amor”, a „Szeretet” egy anyaméhben született, hiszen ha Rómát fordítva olvasásuk, Amor lesz belőle. De Ráma az nem. Ráma az egyszerűen magaslatot jelent. Kicsi dombot. Nagyon sok Ráma volt és van az országban, mind a mai napig. Többnyire nem áll ez a név magában, hanem egy másik szóval egybekötve. Mint most például Rámát-Gán. Ama bibliai Rámát, ama kicsi falut Efraim hegyeiben úgy hívták: „Rámátajim Cofim”, vagyis a „Vigyázók Kétdombja”. Itt, ebben a kicsi faluban élt, több, mint

2600 esztendővel ezelőtt egy nagy darab esetlen paraszt, egy félszeg, de nagyon derék ember: Elkána. Két felesége volt: Chana és Pónina. Póninának volt gyereke, Chanának meg nem, ami miatt a gyerekes asszony annyit csufolta Chanát, hogy szegény asszonynak még a falat is kiesett a szájából, annyit árt és annyit büszült. Elkána, hogy a biblíában meg van írva, mégis Chanát szerette jobban, két porciót adott neki minden évben az áldozati húsból, Póninának pedig csak egyet. Meg vásárolta is hozott Silóból Chanának... Hogy is tudna szebbet udvarolni kedvesebbik feleségének egy ilyen nagydarab parasztnak? De még egyet is tett Elkána, amikor látta, hogy Chana folyton busul. Azt mondta neki szög szóval a biblia tanúsága szerint: „Miért sírsz Chana, miért nem eszel és miért bántod? Nem vagyok-e neked kedvesebb, mint tin gyerekek?”

Nos, ebből a megható eseményből a végén megicséselt fiú született, akit Sámuelnek hívták: Sömu El — meghalt az Isten, így nevezte Chana a fiút, mert most már nem félt attól, hogy Pónina csufolni fogja. Rórol a Sömu El-ről volt az pénteki cikkemben, akinek a bírói hivatala világos, hogy nem Rómában, hanem Rámában volt.

Persze, tudom jól, hogy sajtóhibá nemcsak velem esik meg, a sajtóhibá ósrégi dolog. Még a nyomtatás előtti időkben is. Mások is csináltak sajtóhibát. Száz évvel ezelőtt még komolyan hitték, hogy a szedőszekrényben kis örödgök, koboldok tanyáznak és azok csinálják a sajtóhibát, főleg az olyan sajtóhibát, amiből valami lehetetlen durvaság jön ki, vagy ami pontosan megfordítja a mondatnak az eredeti értelmét.

A világ első sajtóhibája, de lehet, hogy nem is az első, az Újtestamentumban, a keresztények biblijájában fordul elő. Ugy látszik, az evangélistáknak egy olyan zsidó biblia volt a kezükben, ahol egy vessző rossz helyre volt feltéve. Máté is, Márk is, János is így idézik Jesajáhu prófétát: „Mert en az, akiről Ezsaiás próféta szölk: kiáltó szó a pusztában...”

Holott Jesajáhu próféta verse nem így szól, hanem így: „Egy hang kiált, a pusztában nyissátok meg az Ut utját, a sivatagban egyengetétek az Istenünk ösvényeit.”

Csak egy sajtóhibá az egész. A vessző rossz helyre került az evangélistáknál. Ahelyett, hogy egy hang kiált: a pusztában... stb. — úgy idézték a mondatot: egy hang kiált a pusztában. Amőta ez a mondat klasszikus lett a téves formájában.

Vagy az az ótestamentumi mondat például, hogy könnyebb áthújni egy tevének a tí fokán, mint egy gazdagnak bejutni a Paradicsomba, az is sajtóhibá. Örögül Kamelos tevé jelenik, Kamelon pedig hajléktelek. Eredeti formájában a mondat úgy hangzott, hogy könnyebb áthúzni egy hajlékteleket a tí fokán, mint stb... Így logikusabb, de a sajtóhibával sokkal ezebb, sokkal költőibb, sokkal maradandóbb.

Ez az ugynevezett áldozati sajtóhibá, amely megszerpült egy lapos mondatot. Ilyenkor nem a koldul ugrik ki a szedőszekrényből, hanem egy kis angyalka.

De Jeruzsálemből Hirosimát nem az angyal, hanem a kobold csinált...

A CSODA

Mielőtt az első lépcsőfokra tette volna lábát...

A lépcsőfordulóban két kisgyerek guggolt...

— Mit csináltak itt? — Beoltam a macskát!

— En vagyok az orvos! — válaszolt az egyik kisfiú...

— Menjetelek haza! Már késő van!

A szobában kisvillany égött a varrógép fölött...

— Sálom! — Sálom, Sándor!

A férfi sarokbaejtette tömött aktatászkáját...

— Jééé!... Rááá!... hábaj!...

A szomszéd szobában, a társbérletnél...

— Elkéstem a délutáni jegyet! Ruhát szállítottam...

— Jó... A férfi kinyitotta a csapot...

— A férfi nem válaszolt, elszárt a csapot...

— Te nem eszel? — Már ettem... nem vagyok éhes.

A férfi arrebőlkött egy bádogganalat...

— Mi van veled? — Velem? — Veled! Mi van veled?

— Semmi! Mi lenne? — semmi — az asszony körmeivel vonalakat szántott...

— Ettél, vagy nem ettél? — Ettem, ettem... — Mikor? — Délben, délután... nem sokkal előbb, hogy te jöttél.

A férfi sziszegett valamit és morgva arccal hajott tányérja fölé.

— Alig tettem bele... — Elég volt... — A férfi cigarettára gyújtott...

— Miért nem alszol? — Nem tudok... gondolkodom.

— Min? — Mindenem... a levelem, a Bogotai levelem...

— Fenét — mordult a férfi — így is meg lehet fulladni ebben a levegőtlen lyukban!

— Sándor! — Tessék... — Nagyon unod? — Nagyon unom... — Nagyon unsz?

A férfi ingerülten rugott a takarón, nem válaszolt.

— Mit igen? Mit fagatsz? Fáradt vagyok! Kimerültem, kiégtem!

— ... meg én a lakolágyon egy-e? — A férfi kinyitotta a szék felé...

Legutolsó gondolata a textilárúval teletömött aktatászkája volt.

— Száraz... — mondta, majd hozzátette: — Szárazon hagytam.

A fiatalember bólintott, zubból kis papirzacskót húzott elő...

— Kényű szélrohama emelte meg a könyv oldalait...

A szobor előtti betonozott sétányon motorkerékpár repesztett végig...

— Olyan nincs! Nem ettem meszet! Most lehet egy kicsit keresni!

— Na, és belementek? — A vöröshajú két nadrágjának hátsó zsebéből törött...

Halló! Halló! Mikrofonpróba! Egy... kettő... három... — Astán zene szót, egy férfi hang énekel.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

A házak szintelen-fehéren csupaszkodtak...

A szélső ház előtt, kettényérnyi kertben...

A betonozott országot szelén, a transzformátor alatt...

A zeneavillan felől lassu léptekkel egy fiatalember közeledett.

— Jó reggelt! — köszönt a locsoló ember felé.

— Jó reggelt! — felelte és a vizugarat nagy ivben a tulsó oldalra irányította.

Kihajította cigarettáját és elfordult az ablaktól.

— Eladtál valamit, Sándor? — Lejártam lábaimat...

egész nap semmit... Most utolsónak, délután elsőtám két imprimét a feketéknel.

— Tudom, tudom... a mesék! Csak ne kezd megint a lemez! Csak el ne kezd!

Gúnyolódva utánosta az asszonyt.

... a kertben megterem minden, ami kell... a lulban baromfit nevelünk.

— Miért? a városi aszfaltért? — Egy hazug illúzióért? Ezért?

A férfi felkapta a jéfgót és dühöngve bevágta maga mögött az ajtót.

— Miért nem alszol? — Nem tudok... gondolkodom.

— Min? — Mindenem... a levelem, a Bogotai levelem...

— Fenét — mordult a férfi — így is meg lehet fulladni ebben a levegőtlen lyukban!

— Sándor! — Tessék... — Nagyon unod? — Nagyon unom... — Nagyon unsz?

A férfi ingerülten rugott a takarón, nem válaszolt.

— Mit igen? Mit fagatsz? Fáradt vagyok! Kimerültem, kiégtem!

... meg én a lakolágyon egy-e? — A férfi kinyitotta a szék felé...

Legutolsó gondolata a textilárúval teletömött aktatászkája volt.

rú nyál gyült össze, agyában szinte sercegett a célját talált düh. Aztán elaludt.

A szobor körüli kis térségben karszalagos ember lo-csolta a talapzat köré...

A gumitömlő sugara viz-porrá szóródott a leveleken és a még alacsonyan álló nap fényében...

A zeneavillan felől lassu léptekkel egy fiatalember közeledett.

— Jó reggelt! — köszönt a locsoló ember felé.

— Jó reggelt! — felelte és a vizugarat nagy ivben a tulsó oldalra irányította.

Kihajította cigarettáját és elfordult az ablaktól.

— Eladtál valamit, Sándor? — Lejártam lábaimat...

egész nap semmit... Most utolsónak, délután elsőtám két imprimét a feketéknel.

— Tudom, tudom... a mesék! Csak ne kezd megint a lemez! Csak el ne kezd!

Gúnyolódva utánosta az asszonyt.

... a kertben megterem minden, ami kell... a lulban baromfit nevelünk.

— Miért? a városi aszfaltért? — Egy hazug illúzióért? Ezért?

A férfi felkapta a jéfgót és dühöngve bevágta maga mögött az ajtót.

— Miért nem alszol? — Nem tudok... gondolkodom.

— Min? — Mindenem... a levelem, a Bogotai levelem...

— Fenét — mordult a férfi — így is meg lehet fulladni ebben a levegőtlen lyukban!

— Sándor! — Tessék... — Nagyon unod? — Nagyon unom... — Nagyon unsz?

A férfi ingerülten rugott a takarón, nem válaszolt.

— Mit igen? Mit fagatsz? Fáradt vagyok! Kimerültem, kiégtem!

... meg én a lakolágyon egy-e? — A férfi kinyitotta a szék felé...

Legutolsó gondolata a textilárúval teletömött aktatászkája volt.

— Száraz... — mondta, majd hozzátette: — Szárazon hagytam.

A fiatalember bólintott, zubból kis papirzacskót húzott elő...

— Kényű szélrohama emelte meg a könyv oldalait...

A szobor előtti betonozott sétányon motorkerékpár repesztett végig...

— Olyan nincs! Nem ettem meszet! Most lehet egy kicsit keresni!

— Na, és belementek? — A vöröshajú két nadrágjának hátsó zsebéből törött...

Halló! Halló! Mikrofonpróba! Egy... kettő... három... — Astán zene szót, egy férfi hang énekel.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

— Astán zene szót, egy férfi hang énekel. Megismerte Kabos Gyula hangját.

Leverte cigarettájáról a hamut, cipője orrával a felázott földet turta.

Kis vonalakat kapart egymás mellé, aztán elsimitotta talpával.

Ismét a tő felé pillantott. Lent, a betonozott parton egymás mellé kövte, vascsónakok sorakoztak egy deszkapalló mentén.

Egy ember guggolt a deszkán és szürke festékkel mázolta a csónakoldalakat.

A parton fehérre meszelt póznán tábla hirdette:

Vascsónak: 1 szem, 1 óra - ra 20 fillér.

Szandolin: 1 szem, 1 óra - ra 25 fillér.

A fiatalember egészen hátrahajította a fejét, hogy a csónakneveket végig olvashassa.

A csónakor zepig jutott csak. Ott már csak ennyi volt olvasható: KLA... a többi belít egy másik csónaktest takarta el.

Az asszony bejött a konyhából.

— Boker tov! — Szervusz!

A férfi az ágy szélére ült és összeráncolt arccal, üres tekintettel maga elé meredt.

Nyolc óraker találkozája volt a Tiferet kávéházban.

A Morgenstern ígért neki két vég prima árut bizományba.

Meg lehet keresni rajtuk ötven fontot végenként, Sietni kellett, hogy elérje még a hétórás buszt.

Reggeli közben elolvasta az újság főcímeit. Elege is volt.

— Csak csinálják... legalább vége lesz... legalább jól, alaposan vége lesz egyszer az egész cirkusznak...

Kéze a kilincsen volt már, amikor az asszony utánaszólt.

— Sándor! — Igen... — Sándor! — szólította meg újra az asszony.

Hangja furcsa, szokatlanul osendes, de riadt volt.

Mi az? Mi baj? — Az asszony bizonytalan, kereső mozdulattal megtámaszkodott a szoba ajtófélfájában és merev, messzei-kló szemekkel nézett a férfi arcába.

— Gyerek... nekem gyere- kem lesz... Sándor... — A férfi beharapta ajkait, pillanatokig az előszobapadló négyzetét bámulta.

— Biztos? — kérdezte végül — biztos ez, Panni? — Biztos... Most már biztos...

Igen... most sietnem kell... este, majd este, ha jövök, átbeszéljük a dolgot... igen... most mennem kell... várnak... — kezét újra a kilincstre tette — korán jövök haza...

Menekülésszerű gyorsasággal szaladt le a lépcsőn és szinte megkönnyebbült, amikor kiért az utra.

Ott ismét meggyorsította lépteit. A gán tulsó felén volt az autóbusszállomás.

A kert első fájáról letépett egy vastag, húsos levelet. Ujjával szétmorszolta. Az erős rostok halványzöld levelet engedtek és megfeszítették kezét.

Megszagolta tenyerét. — Jó szaga van... friss, jó növényzsag... tavaszszag — gondolta.

Vattaszzerű felhők tündököltek az égen. A sűrű lombokon villogó fénycsavok törték át és ezernyi csillogó, egymásbaolvadó, szétguruló aranyra hullottak a pázsiton és a sétány homokján.

A törpe pálmák és az eukaliptuszok sötétzöld árnyékalatt, mint valami egészen finom csipke, úszott, oszla- szonyt.

— Sándor... a gyerek... a gyerekek... ezt is?... — A férfi felugrott és az asszony felé lépett, de belebotlott a szék mellé helyezett tömött táskába.

Hatalmasan rugott belé, a „textilüzlet” tompa puffanással esett a sarokba.

Az ember átölelte az asszonyt.

— Hát nem csodálatos? — De... igen... egészen az...

— Már maga az álom... aztán az ébredés, hogy a hangok mind beillelték a valóságba is, az álomba is... aztán tt a gánban... Nem is tudom már, mi volt álom, mi volt valóság...

A férfi elgondolkodott. — ... úgy tünik nekem, mintha megtaláltam volna egy érdekes regény folytatását... tudod...? olyanok vagyunk mi, mint a tépett lapu könyvek... ezért van minden így... ezért olyan talányos, olyan esztelen min- den... amíg nincs új tartalom... amíg nem találunk új célt... holnapot... — Az asszony szája remegett a visszafojtott sírástól.

— Sándor... a gyerek... a gyerekek... ezt is?... — A férfi felugrott és az asszony felé lépett, de belebotlott a szék mellé helyezett tömött táskába.

Hatalmasan rugott belé, a „textilüzlet” tompa puffanással esett a sarokba.

Az ember átölelte az asszonyt.

— Hát nem csodálatos? — De... igen... egészen az...

— Már maga az álom... aztán az ébredés, hogy a hangok mind beillelték a valóságba is, az álomba is... aztán tt a gánban... Nem is tudom már, mi volt álom, mi volt valóság...

A férfi elgondolkodott. — ... úgy tünik nekem, mintha megtaláltam volna egy érdekes regény folytatását... tudod...? olyanok vagyunk mi, mint a tépett lapu könyvek... ezért van minden így... ezért olyan talányos, olyan esztelen min- den... amíg nincs új tartalom... amíg nem találunk új célt... holnapot... — Az asszony szája remegett a visszafojtott sírástól.

— Sándor... a gyerek... a gyerekek... ezt is?... — A férfi felugrott és az asszony felé lépett, de belebotlott a szék mellé helyezett tömött táskába.

Hatalmasan rugott belé, a „textilüzlet” tompa puffanással esett a sarokba.

Az ember átölelte az asszonyt.

— Hát nem csodálatos? — De... igen... egészen az...

— Már maga az álom... aztán az ébredés, hogy a hangok mind beillelték a valóságba is, az álomba is... aztán tt a gánban... Nem is tudom már, mi volt álom, mi volt valóság...

A férfi elgondolkodott. — ... úgy tünik nekem, mintha megtaláltam volna egy érdekes regény folytatását... tudod...? olyanok vagyunk mi, mint a tépett lapu könyvek... ezért van minden így... ezért olyan talányos, olyan esztelen min- den... amíg nincs új tartalom... amíg nem találunk új célt... holnapot... — Az asszony szája remegett a visszafojtott sírástól.

— Sándor... a gyerek... a gyerekek... ezt is?... — A férfi felugrott és az asszony felé lépett, de belebotlott a szék mellé helyezett tömött táskába.

Hatalmasan rugott belé, a „textilüzlet” tompa puffanással esett a sarokba.

Az István-uton köze- munkások dolgoztak.

A messze zengő kalapácsüté- sek összevegyültek a villa- moscsengők hangjaival...

Aztán megkondult a Don... kosok harangja... De még hallotta a megafonzenét is...

Zengett, zsongott, zenét az a tavaszi reggel az István- uton és a levegőben kátrány szag terjengett.

Kinyitotta szemeit. Hossz- szu másodpercekig huny- rogva nézte a mennyezeten vibráló kerek, arany nap- foltokat.

A csengés-bongását még mindig hallotta és a zenét is.

Férfihang énekel egy ismert, gyorsütemű vi- dám dalt.

A szomszédban szólt a rádió és odalenn az uton a jeges csemetét.

Már hallatszott a hangja is: „Kerach! Kerach!”

Az asszony bejött a konyhá- ból.

— Boker tov! — Szervusz!

A férfi az ágy szélére ült és összeráncolt arccal, üres tekintettel maga elé meredt.

Nyolc óraker találkozája volt a Tiferet kávéházban.

A Morgenstern ígért neki két vég prima árut bizományba.

Meg lehet keresni rajtuk ötven fontot végenként, Sietni kellett, hogy elérje még a hétórás buszt.

Reggeli közben elolvasta az újság főcímeit. Elege is volt.

— Csak csinálják... legalább vége lesz... legalább jól, alaposan vége lesz egyszer az egész cirkusznak...

Kéze a kilincsen volt már, amikor az asszony utánaszólt.

— Sándor! — Igen... — Sándor! — szólította meg újra az asszony.

Hangja furcsa, szokatlanul osendes, de riadt volt.

Mi az? Mi baj? — Az asszony bizonytalan, kereső mozdulattal megtámaszkodott a szoba ajtófélfájában és merev, messzei-kló szemekkel nézett a férfi arcába.

— Gyerek... nekem gyere- kem lesz... Sándor... — A férfi beharapta ajkait, pillanatokig az előszobapadló négyzetét bámulta.

— Biztos? — kérdezte végül — biztos ez, Panni? — Biztos... Most már biztos...

Igen... most sietnem kell... este, majd este, ha jövök, átbeszéljük a dolgot... igen... most mennem kell... várnak... — kezét újra a kilincstre tette — korán jövök haza...

Menekülésszerű gyorsasággal szaladt le a lépcsőn és szinte megkönnyebbült, amikor kiért az utra.

Ott ismét meggyorsította lépteit. A gán tulsó felén volt az autóbusszállomás.

A kert első fájáról letépett egy vastag, húsos levelet. Ujjával szétmorszolta. Az erős rostok halványzöld levelet engedtek és megfeszítették kezét.

Megszagolta tenyerét. — Jó szaga van... friss, jó növényzsag... tavaszszag — gondolta.

Vattaszzerű felhők tündököltek az égen. A sűrű lombokon villogó fénycsavok törték át és ezernyi csillogó, egymásbaolvadó, szétguruló aranyra hullottak a pázsiton és a sétány homokján.

A törpe pálmák és az eukaliptuszok sötétzöld árnyékalatt, mint valami egészen finom csipke, úszott, oszla- szonyt.

— Sándor... a gyerek... a gyerekek... ezt is?... — A férfi felugrott és az asszony felé lépett, de belebotlott a szék mellé helyezett tömött táskába.

Hatalmasan rugott belé, a „textilüzlet” tompa puffanással esett a sarokba.

Az ember átölelte az asszonyt.

— Hát nem csodálatos? — De... igen... egészen az...

— Már maga az álom... aztán az ébredés, hogy a hangok mind beillelték a valóságba is, az álomba is... aztán tt a gánban... Nem is tudom már, mi volt álom, mi volt valóság...

A férfi elgondolkodott. — ... úgy tünik nekem, mintha megtaláltam volna egy érdekes regény folytatását... tudod...? olyanok vagyunk mi, mint a tépett lapu

HÁROMSZOR ARRAU

Helyesebb volna: húszszor Arraut írni. Mert 25 nap alatt ennyiszor lépett fel ki-való vendégünk. Kelletlenül is rekordot állított fel ezzel 47 éves nyilvános szereplésében. A következőképpen — teljes kimerültség volt, mely természetesen hátrányosan befolyásolta művészi munkáját. A filharmonikus zenekar, melynek vendége volt kissé visszaélt jóindulatával és a végtelenségig kihasználta. Szinte lehetetlenség ennek következtében megállapítani, olykor magávalragadó előadását mily mértékben befolyásolta fáradsága s mennyiben fedte ez eredeti elgondolását. A megfigyelő tehát inkább csak benyomásait, semmint tárgyilagos megfigyeléseit közölheti az olvasóval.

Chopin f-moll versenye a legmagasabb költői régiókban mozgott. Claudio Arrau mint legtöbb alkalommal, a lassú tételt — a legszebb szerelmi vallomások egyikét, melyet zenébe foglaltak — ezúttal is a szokottnál lassabban vette. A rendelkezésére álló közepes minőségű zongorán is rendkívül szépen szólhat kantiánál. Kisebbszélyes volt ezzel szemben a szélső tételek interpretációja. Arrau rendkívül szubjektív ezek felépítésében. Beethoven esz-dur versenyeiben, amelyet búcsúhangversenyén Heinz Freudenthal vezényelte mellett játszott szintén feltűnt bizonyos egyenlenség, a férfias markáns részek és lírai témáknak túlerősen kihangsúlyozott kontrasztja. De éppen ebben a versenyművészetében Beethoven csodálatos harmóniába fogja össze ezeket a látszólag oly erősen ellentétes témákat, melyek részleteiben Arraunál is gyönyörűen jutottak kifejezésre, felépítésükben azonban túlságosan alávetette magát egyéni, szubjektív elgondolásának. Sajnálatos bár, de Dohnányi feledhetetlen előadására kellett gondolnunk, mikor az első tétel mellék-témájának éterien lebegő hangvadászát idéztük emlékeztetünkbe.

Elutazása előtt, a vasárnap zenekari koncertet meg-előzően, 2 szülőhangversenyt is adott kiváló művésztünk az Ohel Sémében, pénteken délután és szombat este. Mindkettőnek műsorát Mozarttal nyitotta meg és már ebben is megnyilvánult rajongó hódolata művészetével szemben. Ezek (e-bur szonáta és d-moll fantázia) nyújtották mindkét koncertnek legtisztább, legmaga-

sabb művészi élvezetét. Túl- gyorsan vette Beethoven d-dur szonátájának első tételét, melyen Largójáról írók és esztéták egész érte-kezéseket írtak, — mély-séges rezignációjában és világ-fájdalmában a legutolsó mű-vek metafizikai magaslatai-ra utal már. Szinte egyedül-álló, mily hatalmasan egy-séges vonalban épül fel Beethoven egész művészi munkája, mennyire szoros belső kapcsok fűzik a korai műveket a legkésőbbiekhez, mely látnoki lángelmével hű-zódik végig egész alkotásán egy egységes szellemi alap-vonás... Arrau — talán mert a napsugaras délután nem alkalmas ily komoran zárkózott hangulatok átér-zésére — a legutolsó szóval adós maradt ebben a tétel-ben. Beethoven nagy esz-dur szonátájában a gondolkodó, elmélyedő, tépelődő művés-z lélek nyilatkozott meg. Sok túlságosan szubjektív vonás lazította meg itt is az egysé-ges képet, főképp a fugát tar-talmazó utolsó tételben. Ki-emelkedő számok voltak az Albeniz, Ravel és Debussy-darabok, valamint néhány Chopin-mű. Kissé fáradtan mutatkozott, de előadása részleteiben rendkívül szép volt. Liszt h-moll balladája viszont szétesett.

Lényegében azonban Clau-dio Arrau a legértékesebb elő-előadóművészek közé so-roolható. Ugy zongorajátéká-nak gazdag szinkalája, mint egyéniségének külön-leges adottságai állítják az élvonalba.

Arrau búcsúfelléptének ze-nekari hangversenyét Heinz Freudenthal vezényelte. El-ső számként Verdi „A vég-ső hatalmá"-nak nyitányát hallottuk, melyben zeneka-runk még Molinári öröksé-gét látszott feleleveníteni. A Beethoven esz-dur ver-seny kísérete lendületes, de kissé zötyögős és egyenetlen volt. Erdekes újdonságként Kurt Weill híres „Drei-groschenoper"-jéből fúvókra utóhangszerre és hárfára (mely utóbbit Szarvas Klári kitünően képviselt) írott szívet mutatót be Freu-denthal. Szinpadai cselekmé-nyétől megfosztva ez az egy-kor forradalmian új jazz-ze-ne bizony kiöregedni lát-szott, s a „slágerek" melyek évtizedeken át felvillanyoz-ták a világot, ma alig-alig bizsergetnek már. Befeje-zésül Freudenthal kultivált és mozgalmas előadásában a svéd zeneszerzők nesztorá-

(Folytatás a 10-ik oldalon)

A „primusztól" a rakéta-repülőgépig

Az izraeli légihaderő fejlődésének állomásai

Tel-Aviv (Az Uj Kelet katonai tudósítójától). — Nem szorul bővebb magya-rázatra az a körülmény, hogy az állam megalakulása elő-ti időben miért nem volt a Hágának légi hadereje. Pisztolyt, gyalogsági pus-kát, akár gépfegyvert, vagy aknavetőt is, el lehet rejte-ni, de repülőgépet, aligha le-het föld alá dugni. Repülő-géphez, — a legegyszerűbb fajtaéhoz is — repülőter szük-séges és bármennyire félre-lehet vezetni „őfelsége ka-tonáit", azért repülőteret mégsem lehetett volna el-rejteni a szemük elől. Ezért nem volt illegális légihad-erőnk. A felszabadító hábo-rú kitérősekor tehát, harci repülőgépek nélkül állot-tunk. Ez azonban nem je-lenti azt, hogy teljesen üres kézzel vártunk volna csodá-ra. A Hágánál parancsnoka nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, embereinek repülésre való kiképzésére. A mandátum-törvények le-hetővé tették a különféle re-pülő-klubok létezését és ezeket használta fel a Hágánál tagjainak „bepítésére", a-hol megtanulták a vitorlázó-repülést, sőt, később lehető-vé vált, a könnyű motoros iskolagépen való kiképzés is.

Az állammal egyidejűleg megalakul a légihaderő

Egy hónappal a zsidó ál-lamnak az UNO-ban való megszavazása előtt, a Hágánál vezérkara titkos ülést tartott, amelyről csak né-hány kivételre egyén tudott. Ezen az ülésen határozták el az önálló zsidó légihaderő megszervezését. Az új fegy-vernemet „légiszolgálat"-nak nevezték el és a szerve-zőmunkára az országban feltalálható összes amatőr-repülőket és technikusokat mozgósították.

Amikor kitértek a harcok, megjelentek a légihad-erő első „egységei" is, még-pedig a „primuszok" képvi-seletében. A primusz hadá-szati szempontból az an-golok is annyira „veszélytele-nek" minősítették, hogy nem elleneztek azok tartá-sát. A jisiv még jól emlé-kszik erre a „légi számárra" amely étkelen zajjal húzott el annak idején — 1948-ban — a fejük felett és mi is, akik akkor nagyon rá vol-tunk utalva, bizonyos „akasz-tófa humorral" legyintet-

tünk; primusz... Képzelve-tő, hogy az egyiptomiakban, akik akkor már „Speetfier-ral" rendelkeztek, mekkora respektust váltottak ki a mai egy motoros, egy üléses és óránként 120 kilométeres sebességgel cammogó pri-muszunk...

A primuszok harci feladatokat látnak el

A fiatal izraeli légihaderő pilótái bebizonyították, hogy a primuszokkal is lehet „bombázni". Csodálatos hő-siességgel, fittyet hányva az összes elővigyázatosági szabályoknak szinte földet sűrölva repültek, amikor élelmet, gyógyszert vagy fegyverutánpótlást szállítot-tak az ellenség által körül-zárt településeknek. A pri-muszok számára jelentős szerep jutott a Jeruzsálembé induló konvojok és a vízve-zeték csövek védelmének terén is. Ha az ellenség meg-támadta a karavánt, a pri-muszok „bukó repülést" hajtottak végre és kézigrá-nátot, vagy más robbanó-anyagot dobáltak az ellen-ségre. Szinte érthetetlen, hogy a primuszok pilótái hogyan voltak képesek le-szállni a leglehetősebb terepen is.

A hadsereg által diktált szédítő tempójú fejlődés sarkalta a gyermekcipőben járó légihaderőt is a külön-féle szakemberek „gyorstal-paló kiképzésére". Kurzusokat szerveztek, pilótákat és technikusokat képeztek ki, de mindez nem lett volna elegendő, ha a második vi-lágháború veteránjai, volt zsidó hadi-pilótái, Ameriká-ból, Kanadából, Délafriká-ból és Angliából nem siettek volna a szárnyait bontogató légihaderő segítségére. Ezek a napok a lázas tevékenység jegyében teltek. A „Nach-son" hadművelet előestjén 7 tonna súlyú gyalogsági fegyvert és gépfegyvert szállított a légihaderő kül-földről és ezzel szerelték fel Jeruzsálem felszabadítóit.

Veszedelem és remények

Közvetlenül az állam kiki-áltása előtti napokban a lé-gihaderő emberfeletti erőfe-ltéseket tett a nehéz repülő-gép használatára alkalmas repülőter előkészítésére. Ezekben a napokban kellett megérkezniök a külföldön

vásárolt harci gépeknek és csak arra vártak, hogy a hazai repülőter elkészüljön. Ugyancsak e napokban kel-lett megszervezni az első hadipilóta egységet is, hogy a várható ellenséges betola-kodókat kellő fogadtatások-ban részesíthessük.

Az állam kikiáltásának napján kettős feladat előtt állott a légihaderő: 1. Meg-védeni a nagyvárosok, kül-lönösen Tel Aviv lakossá-gát az ellenséges légitáma-dásokkal szemben, amelyek-nek elsődleges stratégiai célja, az ideiglenes kormány munkájának megzavarása volt. 2. Megvédeni az ország repülőtereit, amelyek első-rendű szerepet tölthetnek be a hadianyag utánpótlás te-rén és bázisát képezték a háborúnak az ellenség terü-letére való átvitelére. A hábo-rú első napjaiban az el-lenséges repülőket szinte za-vartalanul „sétálták" Tel-Aviv légitereiben míg sem-törődve „légelhárító tüzké-kel", amelyet gyalogsági puskákból és gépfegyverből adtunk le rájuk. A fordulat akkor következett be, ami-kor első két vadászgépünk felszállt, hogy felvegye a harcot az egyiptomiakkal. Tel Aviv lakossága a ház-tetőkről örömjongva néz-te végig a légiharcot, amely nek eredményeként két egyiptomi gép zuhant le. Azóta az egyiptomi bombá-zók nappal nem merészked-tek többé Tel Aviv fölé.

Amman, Damaszkusz és Kairó fölött...

A légihaderő fejlődésében igen fontos állomásnak szá-mít az a nap, amikor deffen zivárból offenzívába mentünk át. Bebizonyosodott, hogy csupán védekezéssel nem le-het „lebeszélni" az egyipto-miakat Tel Aviv bombázá-sáról. Az izraeli légihaderő tehát támadásba lendült és rövid időn belül bombázta Ammant, Damaszkuszt, Kai-rót és El Aris, az egyipto-miak legfontosabb légibázi-sát. A következő lépés, a szárazföldi haderővel való szoros együttműködés volt, amely nélkül modern had-sereg el sem képzelhető.

A második fegyvernagy-vás idején, amikor úgy a Negev, mint a fővároshoz vezető utak el voltak vágva az ország többi részétől, a légihaderő léghidat képe-zett és éjszakaról éjszákára megjelentek a nehéz szállí-tó gépek az elvágott terüle-tek fölött és utánpótlást dobtak le a harcosoknak és a lakosságnak. A negevi utánpótlást biztosító légi-egység éjszakanként 75 ton-na terhet szállított. A légi-szállítás csak éjszaka folyt, nehogy ellenséges gépekkel kelljen megütközniök.

Az egyiptomiak elvesztik a légi fölényt

Amikor a második fegy-vernagyvás után kiujultak a harcok, a légi haderőnk folytatta lendületes ellentá-madásait. Az egyiptomi lé-gierő elveszítette könnyen megszerzett légi fölényt, annak ellenére, hogy légi-ereje még mindig lényegesen nagyobb volt a miénknél. Nehéz bombázóink eredmé-nyesen támadták Gázát, Madszalt, Bét Govrint, As-dot-ot, Beár Sévát és Ra-fiácht. A legfőbb célpont természetesen El-Aris, az egyiptomiak előretolt légi-támaszpontja volt, ahonnan támadásaikat intézték ellenünk. Egy hét leforgása alatt bombázóink 175 táma-dást hajtottak végre, ezen-kivül a berepülések egész sorát. Több mint 200 tonna robbanóanyagot, (különböz-fajtaú bombák formája-ban) dobtak le 19 célpontra, 20 egyiptomi repülőgépet lőttek le, vagy semmisítet-tek meg, anélkül, hogy egyet len egy gépet is veszítettek volna. Beár-Seva, a bevehé-tetlennek hitt pusztai erőd,

érett gyümölcsként hullott támadó hadseregünk kar-jaiba, miután a légihaderő négy teljes éjszakan keresztül „puhitotta".

Fényes győzelmek felé...

A Negev felszabadításá-nak, az ugynevezett „tiz-csapás" hadműveletnek alap-jait a légihaderő vetette meg. Ezután újabb feladat-hárul a légihaderőre; kifü-lőnösen Tel Aviv lakossá-gát az ellenséges légitáma-dásokkal szemben, amelyek-nek elsődleges stratégiai célja, az ideiglenes kormány munkájának megzavarása volt. 2. Megvédeni az ország repülőtereit, amelyek első-rendű szerepet tölthetnek be a hadianyag utánpótlás te-rén és bázisát képezték a háborúnak az ellenség terü-letére való átvitelére. A hábo-rú első napjaiban az el-lenséges repülőket szinte za-vartalanul „sétálták" Tel-Aviv légitereiben míg sem-törődve „légelhárító tüzké-kel", amelyet gyalogsági puskákból és gépfegyverből adtunk le rájuk. A fordulat akkor következett be, ami-kor első két vadászgépünk felszállt, hogy felvegye a harcot az egyiptomiakkal. Tel Aviv lakossága a ház-tetőkről örömjongva néz-te végig a légiharcot, amely nek eredményeként két egyiptomi gép zuhant le. Azóta az egyiptomi bombá-zók nappal nem merészked-tek többé Tel Aviv fölé.

Uj utakon

A felszabadító háború óta eltelt néhány éven keresztül sem maradt tétlenül a légi-haderő. Természetesen ellen-ségeink is tanultak a ver-segésekből és a kedvező poli-tikai szituációkat sem mu-lasztották el kihasználni erejük növelésére. Egyiptom jelentős mennyiségű lökhaj-tásos repülőgéphez jutott és elég hosszú ideig tartott az a türhetetlen állapot, hogy míg Egyiptom a legmoder-nebb fegyverrel szerelt fel hadseregét, nekünk nélkülözni kellett azt.

Az izraeli közvélemény megnyugvással vette tudomásul, hogy az izraeli légi-haderő is megkapta az első lökhaj-tásos repülőgépeket és ezzel a dicső multra visz-szatérintő légihaderőnk előtt új korok nyílt meg. Bizonyos, hogy a most elő-te álló feladatok semmivel sem könnyebbek mint a kez-detiek voltak, de a nép bizik hadseregében, amely belőle meríti erejének javát...

„Paradise" patent 140.- font szapa 4 ajtos politurezott szekrény, tükkörrel 120.- font Politurezott asztal 4 db. kárp. székkel 120.- font

„DETA" JAFFA, 342-es utca 3 szám. (A posta mellett.) (*)

„MOTOR" ELEKTRO-MECHANIKAI ÜZEM POLLAK JOSZEF Jaffa, 16-os utca 4 szám (5-ös utcából nyílik) Minden erősebb motor, dinamó tekercselése 20 Kw generátor és Caterpillar Diesellel, al-kalmi vétel, eladó. (*)

Kishont Ferenc:

Építkezünk, építkezünk

Mult hó közepén úrrá lett rajtam az elhatározás, hogy állandó jellegű máchszánt építsek háromszor-háromszor-kétféle méretben, otthonom előtt, hogy ezúton némiképpen enyhítem lakásomban a növekvő tűlzúfoltosságot. Az ágyak alatt felhalmozott bördöndök, valamint a fürdő-szobában felállított törött nyugágy, a ruhásszekrénybe be-gyúrt két vagón üvegáru, valamint a jégsekrény alatt, a lyukas lavórban őrzött elromlott két ptilla, mind-mind máchszán után kiáltoznak. Nem maradt más hátra ré-szemre, mint folyamatba tenni a dolgok technikai keresz-tülvételét.

Gondolkodás nélkül a környékünkön lakó káblánhoz, bizonyos Pirjon-Háavodához fordultam ez ügyben, mert az a hír terjedt el róla a sikonban, hogy becsületes, kor-rect káblán, aki az építkezésre átvett pénzt nem egy esetben részletekben visszafizette, meg aztán, mint mon-dottam, közel is lakik. Pirjon Háavodá nagy megértéssel halgatta elképzeléseimet a máchszán felépítésével kap-csolatban, majd papírt és ceruzát vett elő és néhány szakszerű kérdést tett fel lakásom méreteire, jövedelme-imre és külföldön lévő rokonaimra vonatkozólag, majd ome műszaki adatok figyelembevételével közölte velem, hogy az általam tervezett máchszánépület kvadrátonként két incses, duplaégetett blokkokból felépítve, öntött és kézzel varrt tetőzettel mintegy kétezernyolcvankét izraeli fontba fog kerülni, de az összeg már magában foglalja a két évi házbert is.

Miután Pirjon Háavodá a környékünkön lakik, tehát természetesen nem alkudoztam vele, hanem még ott helyben aláírtuk a bélyegeket és én elislettem kezesek után nézni. Ez történt mult hó közepén, mint említettem volt, a dolgok folytatása már az egész héber jisivot fel-őelő kutatásaim nyomán jutott tudomásomra.

Pirjon Háavodá távozása után azonnal számításába mélyedt és rádöbött arra a fatális védeésre, amely velem való tárgyalási folyamán esett, vagyis hogy a raktár-építése csak kétszáznyolc fontba kerül. A káblán azonnal levonta az összes konzekvenciákat és habozás nélkül el-rohant a szomszédságában lakó másik káblánhoz, a Gei-gorhoz és felajánlotta neki a máchszán építését kétszáz-

fontos egységáron. A Geiger rögtön meglátta a dologban rejlő lehetőségeket, ezért gyorsan aláírta a bélyegeket, majd Pirjon-Háavodá távozása után számításába mé-lyedt és arra a meggyőződésre jutott, hogy ma máchszáno-mat csupán kvadrátonként félcollós egyszerűgetett blokk-ból készíti, akkor ilyenképpen lehetségesé válik ötven fontnak családi célokra való felszabadítása. Miután a Geiger szeretett gyorsan túllenni vállalt munkálatain, magához hívatta egyik öreg munkását és szerződést írt alá vele, melynek értelmében fentnevezett öreg munkás százötven font ellenében magára vállalja a máchszán felhúzását.

Azonban ez az öreg munkásember sem esett a feje-lágyára, intelligens, kulturáltabb ember volt, aki valami-kor jobb napokat látott a gálatban, mint állami főszám-vevő, úgyhogy most egyhamar kiszámította: amennyiben a tétő hullámbádog megoldással készül el, úgy z építke-zés nem kerülne többre, mint maximum száz font. A vár-tik munkásember azonnal munkához látott és felajánlotta a kivitelezést annak az alacsony embernek, aki időnként keverni szokta neki a betont.

A kavaró szintén zsidó ember volt, ezért ösztönösen rá-jött arra, hogy jelentős takarékság érhető el, amennyi-ben raktárhelyiségem falát rozsdás pachból építenők fel, amely nyersanyag a Petach-Tikva út mentén szabadon áll, a nagyközönség rendelkezésére és amelyet alkalmasítván vörös minium-festékkel lehetne bemázolni, hogy kívülről ne látszódjék, ha belül eszi a rozsdá. Ilyenfajta megfonto-lások alapján a keverő azonnal aláírta a bélyegeket az öreg munkásemberrel, majd még aznap este megvárta öccsét, Joszt, az iskola előtt és konkrét ajánlatot tett neki raktárépít-tákolására vonatkozólag...

Szóval, ma reggel megkezdődött a ház előtt a máchszán építése. Az építés egy hatéves, de masszív fiúgyermek, Joszi egyik barátjának öccse, aki látható lendülettel ve-tette magát a munkálatokba és délre már fel is húzta az első kátránypapírt az oldalsó faszárra. Pirjon-Háavodával megegyeztem, hogy az utolsó négy-száz fontról adhatok kéthónapos váltót. Nem rablók ezek,

Ludwig Blum, Izrael realista festője Irodalom - Művészet

Művész úr, Cunningham tábornok ő excellenciája, Palesztina kormányzója megbízásából, felszólítottam Önt, hogy órákon belül, csomagoljon össze, csatlakozzon hozzám a teledjen le Londonban, ahol nagy lehetőség várakozik Önre — mondotta Steward, a kormányzó adjutánsa, Ludwig Blum festőművésznek. A biztos pusztulás vár Önre, ha itt marad Jeruzsálemben. A Hagana legfeljebb Tel-Avivba mentheti Önt át, de az sem jelent majd végleges megmenekülést.

Palesztina utolsó kormányzója a pattanásig feszült helyzetben sem feledkezett meg Ludwig Blumról, akinek festményeit nagyon szerette, kiállításait látogatta s arcképét megfestette vele.

Az adjutáns felszólítására Ludwig Blum ezt válaszolta:

Ha el kell pusztulnom, akkor is itt maradok Jeruzsálemben. En tudom, hogy Cunningham tábornok nem antiszemita, de emlékeztem Önt arra a beszélgetésre, amelyen Ön is jelen volt, amikor Cunningham tábornok felhívta Önt a különböző ellenállási szervezetek fegyveres kezdőmenyései s többek között ezeket mondotta: „En nem tudom, miért elégedetlenek a zsidók? Anglia lakosságának csak egy százalékát adják s mégis belekerültek a Lordok Házába, a Képvisezőházába, a gazdasági és szellemi élet vezetőhelyeire.” Cunningham tábornok igazat mondott akkor. De mit gondol Ön, mister Steward? Ha én Londonba megyek Önökkel, amint ezt kívánják tőlem, én megelégszem majd azzal, hogy szerény festő legyek? Szó sincs róla. En is arra törekednék, hogy minél előbb bekerüljek az Angol Királyi Akadémia tagjai sorába s a vezető rétegek többézer fontsterlingért vásárolják meg a festményeimet. Köszönöm Cunningham tábornok figyelmességét, de én maradok.

Ugyanezen a napon Ludwig Blum leánya bevonult a Pálmáchnak azon egységébe, amely rövid idővel azelőtt, — támadást hajtott végre angol katonai bázis ellen. S valami ellenőrizhetetlen képzettársítás folytán Ludwig Blumnak eszébe jutott húsz éves fia, aki 14 fiatal Pálmáchn-társával együtt, hősi halált halt a palesztinai-sziriai határ közelében lévő egyik stratégiai fontosságú hídfelrobbantása alkalmából.

Ezt a beszélgetést elevevitte fel Ludwig Blum, amikor a napokban meglátogattam Jeruzsálemben, a Rechov King George Háchámisn lévő műtermében.

Azt hiszem, a festők legszébb álmukban kívánhatnának maguknak ilyen műtermeket, mint ahol Ludwig Blum dolgozik. Még a török megszállás alatt építettek a német telepek egy meglehetősen vegyes stílusú, de várfalakal vetélkedő kolostort s ennek a kolostornak

Irta: GERVAI SÁNDOR

a legmagasabb emeletén van Ludwig Blum műterme. Tényleg terem ez, olyan, hogy rögtön filmre is lehetne venni. Külön állványok vannak, ahol az érdeklődőknek a festő megmutathatja alkotásait úgy, hogy a fény megfelelően essék a festményre. Kész művek sorakoznak a falak mentén s ahogy filmszerűen egymás után cserélik őket Ludwig Blum, úgy érzem, mintha Izrael újkori történelmének, az utolsó évek legizgalmasabb eseményeinek a drámáját vitetné elém. A tajak: hazai tajak, elsősorban Jeruzsálem, azután Cfat, Názáret képei, amelyek fölött az örökkévalóság lebeg. Különösen sokatmondóak azok a rajzok, melyeket Ludwig Blum, a harcoló héber csapatok kísérvé, készítet az ország különböző részein. Nagyon érdekesek az ellenállási mozgalmak jellegzetes típusairól készített rajzai. Az ellenállási korszak különösen foglalkoztatja Ludwig Blum képzeletét. Egyáltalán az állam megalakulását megelőző évtizedekről igen sok érdekes mondanivalója van. Miközben képeit magyarázza, kortörténeti dokumentumra jogosult jeleneteket elevenít fel.

Tudja, hogy a harmincas években vendégem volt László Fülöp, a világhírű magyar-zsidó festőművész. Eredetileg az akkori angol fővezető meghívására érkezett Jeruzsálembe. En még régebből, Londonból ismertem, egy kiállításom alkalmával barátkoztam meg vele, akkor felírta a címet s megígérte, ha egyszer Jeruzsálembe kerül, akkor meglátogat. Szavát be is tartotta s az őz mester, — akkor már hatvan éven jóval túl volt, — értesített, hogy Jeruzsálemben van. Természetesen rögtön felkerestem, de nem volt alkalom negyvenéves beszélni vele, mert a kormányzó adjutánsa állandóan a nyomában volt, s szigorúan őrködött azon, nehogy „nem megfelelő emberek” társaságába kerüljön.

Hogy ez mit jelentett, azt csakhamar megtudtam. Erdeklődtem: mit mutat meg neki eddig az országból, s kiderült, hogy az angolok kizárólag arab társaságba vitték, arab városokat, falvakat és településeket mutattak be neki s attól sem riadtak vissza, hogy egy-egy virágzó kibucot, mint arab települést tüntessenek fel neki. Bemutatták a főmuftinak, Husszein El Amininek is, akit több ízben meglátogattam.

En meghívtam vendégemnek és megkértem az angol kormányzó megbízottját, hogy a következő napon hagyjon bennünket magunkra, mert én akarom megmutatni László Fülöpnek az országot. Felesége társaságában, gépkocsival hajtattunk egyik kibucból a másikba s László Fülöp alig tudott magához térni a

meglepetéstől. Szinte vallomásműszerűen tört ki belőle a panasz, hogy az angol kormányzó félrevezette, eltitkolta előtte a héber országépítés művét. Amikor Tel-Avivba értünk, valóságos lelkesedés vett rajta erőt. Elmondottam neki, hogy tulajdonképpen mi történik itt, az országban, s a felesége ekkor közbeszólt s kijelentette, hogy az angolok rendkívül zsidóellenes beállítással mutatták be nekik az országépítés művét, amennyiben egyáltalán említést tettek erről.

Itt-tartózkodása emlékére, László Fülöp, átadtam nekem egy összeget, hogy a Keren Kájjetmet fákat ültessen érte.

Amikor a nyugtának számító, díszes elismerő okiratot átadtam neki, könnyekig meghatva nézte a héber iratot, s hosszasan elgondolkozva, magába szállva nézegette.

A jelenre áttérve, megmutatta új festményét; Polycarp, az Izrael államában lévő pravoszláv egyházokzségének archimandritájának portréját. S rögtön mellette Mose Dájánnak, Jeruzsálem védőjének és felszabadítójának, embermagasságu arcképét.

Festményeinek tárgya és kidolgozása után itélve, ön nem tartozik a kísérletező, ultramodern festői irányzat követői közé — jegyeztem meg.

— Ez magától értődik — felelte. — Érthető, hogy olyan öreg, régi kultúrával rendelkező népek, mint az olaszok, vagy franciák, most már a valóságtól elforduló festői irányzatokkal kísérleteznek, de ők sem ezzel kezdtek. Mi pedig fiatal, új nép vagyunk, fiatal és új kultúrával, különösen a festészet terén, ahol a hagyományokat még meg kell teremtenünk, mert nem örököltünk

senkitől ezen a téren jóformán semmit. En tisztelem és szeretem Chagalt, de amit ő csinált, az indokolt lehetett a gálutban, itt azonban teljesen gyökértelen és felesleges. A Pálmáchn harcairól, az ellenállási mozgalmak harcossairól például, nem lehet szürrealista festményt készíteni. Természetes, hogy csakis nemzeti szellemű, realista módszerekkel készített festmény adhatja vissza igazi voltukat.

A mi közönségünket nevelni kell, s aki oktat és tanít, annak szépen és közhírhöz kell beszélni. En, amint látja, itten például, a romokban lévő Irák-Szaudiánról készített képet, igyekszem megkeresni és kifejezni azt a szépet és reménykeltőt, ami még a romok alatt is megtalálható.

Országunk valóságát nem elvontan, hanem érzékelteően kell kifejezni s en ezt igyekszem megvalósítani. Valóság: a szép táj, valóság: a természet átalakításával viaskodó ember, valóság: a történelmi múlt s valóság: a küldetés és hivatás is, amely a népre hárul. He mindezt, amit rövid országépítésnek neveznek, nem nemzeti szellemben, realista módszerekkel, fejezem ki, akkor meghamisítom a tényeket és a valóságot s nem adok igazán művészi képet népemről és életéről a nagyvilágnak.

A valóságtól elforduló művészi irányzatok ma nem szolgálják az országépítést, tehát feleslegesek. S vajjon lehet-e értéke annak a képnek, amely a színek keverésével nem tudja felismeretni a nézőben hazáját? Az én festézetem azt a célt szolgálja, hogy ezt a felismerést a nézőben kibontakoztassa és megerősítse, — fejezte be nyilatkozatát Ludwig Blum, az immár 30 éves Izrael Jeruzsálemben élő festőművész, aki Bécsből indult el éppen ma — harminc éve.

DAVID GILBOA A KATZ-GALÉRIÁBAN Jó három éve már annak, hogy Dávid Gilboa kiállítását láttuk, ugyancsak a Katz-galériában. Akkor csaknem kizárólag jeruzsálemi tajakat mutatott be kitűnő „Jeruzsálem festője” címmel aposztrofálták.

A mostani tárlaton bemutatott harminchárom akvarell nemcsak abban különbözik az előző kiállításától, hogy Dávid Gilboa témakörét egész Izraelre és főleg a cfáti tájra terjesztette ki, de kivételben, színekben is újat hoz.

Dávid Gilboa, mintha meg fiatalodott volna ezalatt a három év alatt. Színei derűsebbek, optimistábbak; az ultramarinkék és annak árnyalatai, amelyek komorra tették képeit, eltűntek és helyüket mindenütt világosabb színösszetétel foglalja

D. Gilboa: Abuhav, spanyol templom

el. Vitatható lehetne ez a megállapítás, mert például tiberiási tájat természetesebbül világosabb, derűsebb színekkel festenek, mint egy jeruzsálemi sikátort, viszont, ha azt látjuk, hogy a cfáti sikátor is élénkebb az új Gilboa-képeken, akkor a derűlátás feltevése mégis indokolt.

Dávid Gilboa kompozícióiban is változást mutat előző képeivel szemben. Akvarelljei most szellősebbek, könnyebbek, több bennük a tér és levegő. Különösen tiberiási képeiben feltűnő ez, amelyek Holzmann tájképeire emlékeztetnek, de mélyebb művészi élményről és hangulatról tanuszkodnak.

Ha Gilboa előző művészeti megnyilatkozását, mondjuk a „kék korszak”-nak nevezőzik, a mostani akkor két-szertelelül a „rózsaszín korszak” nevet kapja — akár csak Picassónál — és már most kíváncsiak vagyunk, milyen jelzöt követel majd a művész következő korszakára.

Egyébként Dávid Gilboa a most kiállított képeiből két igen érdekes reprodukció-kötetet hozott ki, „Cfat” és „Mimaré Jiszráél” (Izraeli tájképek) címmel, héber és angol szöveggel. A kitűnő kivitelű színes reprodukciókat a Levin-Epstein-nyomda készítette.

NAFTALI BEZEM kiállítás a Mikra-stúdióban

Sokaknak feltűnt az elmúlt országos képkonkurán (telavivi múzeum) egy őri-áti kompozíció, „Segítétek a tengerészeket” címmel és amelynek az adott aktualitást, hogy abban az időben folyt le az országos tengerész-sztrájk. A képen robustus alakok, nők, férfiak és nyers, világos színek vonják magukra a figyelmet. Naftali Bezem maga is robusztus tehetségnek ígérkezik. A fiatal, alig 28 éves festő a gyermekalkijával érkezett az országba tizen-négy év előtt. A Becél-Iskola elvégzése után sikerült két évet Párizsban tanulnia, amikor is meglátogatta a főbb európai művészeti központokat is. Kiállított rajzai figyelemreméltók, sok ifjú erőről és hatalmas mun-

kaakésszegről tanuszkodnak. Ha az ifjúság feszültségéből lebiggad, megtisztulnak még itt-ott zavaros vonalai is.

AZ EURÓPAI IRODALMI DIJ NYERTESEI

Európai irodalmi egyetemes és könyvkiadók együttesen még az elmúlt év folyamán irodalmi pályázatot hirdettek európai társadalmi regényre és novellás kötetre. A díjat március végén osztották ki Genfben. A két nyertes: Tsestel Milos, lengyel író és Werner-Warsinski német író.

TEMPORA MUTANTUR

Május végén Düsseldorf német városnak nagy és szokatlan ünnepségben volt része: Heinrich Heine-ének emlékművet emeltek. 1947-ben, Heine születésének 150-ik évfordulóján Düsseldorf polgármesterének kezdeményezésére — aki szerint Heine Düsseldorf legnagyobbb fia volt — a város emlékmű felállítását határozta el. Amíg a pénzét összegyűjtötték, eltelt hat év, de a terv végre megvalósult. Aristide Maillou, francia szobrász Harmoniát megtestesítő szobrát nagy ünnepség keretében állították fel Düsseldorf egyik parkjában a német-zsidó költő emlékére.

FLINDERS PETRIE EMLÉKEZETE

Izraeli és angol régészeti körökben most ünnepeleik meg Sir William Flinders Petrie, híres angol archeológus születésének 100 éves évfordulóját, aki 1943-ban, 90 éves korában, Jeruzsálemben halt meg. Petrie új tudományos módszert vezetett be a Kózelkelet és Egyiptom régészeti ásataisáinál. Számos könyve és rövidebb tanulmányai útmutatóul szolgálnak az összes archeológusoknak ezen a földterületen, Petrie hosszú évekig vezette az angol „Palestine Exploration Society” expedíciót, a mai Izrael területén is. Így három évig dolgozott az Aza melletti Tel el Hesi-nél. Petrie egyik korszakos felfedezése volt, hogy az ásások folyamán talált vázák formájából megállapította egyes ásatai rétegek korát, 1500 évre visszamenőleg.

W. A. Albright, ismert angol régész „The Archeology of Palestine” című kitűnő könyvében a legnagyobb elismerés hangján ír Sir William F. Petrie-ről. Számos helyen idézi és a palesztinai régészet atyjának nevezi, aki már 27 éves korában, 1880-ban tűnt fel a Kózelkeleten mint zseniális archeológus. (m. g.)

ZENE ÉLET

(Folytatás a 9-ik oldalról) nak, Hugo Alf v é n n e k „Szentivánéji órség” című népdalokból összeállított szvitjét hallottuk. Mint sok ily népdalegyvelegnek, ennek is az a hibája, hogy túlsok heterogén motívumot fűz egybe. — Kevesebb több lett volna.

Hector Berlioznak, a francia zene egyik legeredetibb lángelméjének ez év végén ünneplik születése 150-ik évfordulóját. Párizsban több operáját és menumentális zenekari művét készülnek ezalkalomból felújítani.

Véletlenül ezzel az évfordulóval esik egybe a Rákóczi-induló jubileuma is, melyet Magyarországon most azzal kapcsolatban ünnepelenek, hogy Rákóczi Ferenc 250 évvel ezelőtt tért vissza lengyelországi száműzetéséből és indította meg harcát a Habsburg-dinasztia ellen. Aligha van még egy induló a Marsaillesen kívül, mely ennyire lázba ejtette volna a világot. S ehhez nagy mértékben járult hozzá Berlioz is, aki 1846-ban hangversenykörútja alkalmával Erkel Ferenc előadásában ismerkedett meg vele és oly mély hatást gyakorolt rá, hogy „Faust elkarhózása” című nagy koreográfikus zenekari művében feldolgozta. Ez a rész azóta is a leggyűjtöbbsorsorszáma minden karmesternek.

Darius Milhaud „Szent áldozás”-ának bemutatója Jeruzsálemben

A nagy francia-zsidó zeneszerző Ernest Bloch példáját követve, szintén irt egy „Ávodát hákodes”-t, mely kedden a jeruzsálemi YMCA-teremben, Heinz Freudenthal vezénylete mellett került Izraelben elsőkben előadásra. Közreműködtek Leo Rosenbluth stockholmi fő-

kantor bariton-szólo, a Kol Cion Legola énekkara és a Kol Jiszráél zenekara. — Darius Milhaud 1947-ben a kaliforniai Millsben irta szombati istentiszteletre szánt templomi zenéjét a san-franciskoi Emmanuel-zsinagóga megbízásából, és ugyanott lett 1949 májusában bemutatva. — Milhaud, ki vallásos provenenci szülőktől tárgyú zeneművet irt s ezek között a „Szent áldozás” előkelő helyet foglal el. Háromfelvonásos „Dávid” c. operája, melyet a jeruzsálemi ünnepi játékokra irt, jövő évben kerül bemutatásra.

Az „Ávodát hákodes” nem hagyományos dallamokon épül s inkább szellemében vallásos. Az igen hatásos kórusok régi oratórium-stílusban vannak tartva, míg a zenekari részek modern harmoniákkal teszik változatossá a művet. Kiemelkedő értékei az oratóriumszerű műnek a bariton-szólok.

A Kol Jiszráél igen szép és dicséretes munkát végzett a bemutatóval és a sikerből kivette részét úgy Heinz Freudenthal karmester, mint az összes közreműködők.

Pataki László

MIRJA M KOZMETIKA T. A., Hájárkon 44. szám. Gyors és eredményes szeplőkúra, garanciával. Pattanásos arcok speciális kezelése biztos eredménnyel. — Végleges hajtatásvoltítás. — Szépségápolás.

ING. GALLEROSZAS Zipp-zár javítás T. A., Allenby 83 udvar, Ekmann mellett

Müstoppolás

Nyári szabadságára vigye magával GUZMAN IREN

KÜLÖNÖS BAEDEKER

című, Terjeszti: PALES PRESS Co. Ltd. kitűnő útleírását.

Ára félévszonkötésben: 1 font 950 pruta.

PLASZTIKÁRU-GYAR KERES

formakészítőt (stancni)

Kedvező feltételek, jó fizetés.

Írásbeli ajánlkozás: „800” jeligére a kiadóba.

ELSŐRENBU elarusifonöt KERES (*) FRUMAH GIPOSZALON Tel Aviv, Ben Jehuda 6.

ELADÓ ÜZLETEK ZÖLDSEGGULET engedélyvel, központi helyen. BUFFE, KAVEHAZ, KIOSZK, továbbá 20, 30, 40 négyzetméteres üzlethelyiségek értárammal és vízzel. KONFERENCIUZLET - UZEM, 6 varrógéppel, nagy munkahelyet, biztos jövedelem.

ÁTADÓ LAKASOK 2 SZOBA-KONYHA, kúba mellékkelhelyiségek. — 3 SZOBA telefonnal. — 6 SZOBA, nagy udvarral, 60 négyzetméteres hallal, összes mellékkelhelyiségekkel, moszáránkkal alkalmas. 1, 1/2, 2 SZOBÁS LAKASOK kúba és közös mellékkelhelyiségekkel, kis földöl, készítő gazdaságnak, jó környéken.

ELADÓ: A t 6 k : 10 tonnas Diesel; új 51-es GMC; új 51-es Dodge; 10 tonnas új International; jeep jó állapotban; tenderek.

ÉRDEKLÖDÜNK 1, 1/2, 2, 3 szobás lakások Iránt Tel Avivban és környéken.

„MOLEDETH” lakás, üzlet és autókészítők-iroda. Nyomatványok, kérévények, fordítások, könyvtárs, jövedelmi adó-ügylek elintézés. JAFFA, King George u. 18. TELEFON: 2290. (5)

Amerika két év múlva beszünteti a külföld segélyezését

73 millió helyett 65 milliót szavaznak meg Izraelnek?

Washington (UP). — Az amerikai szenátorok, akik tegnapelőtt megszavazták az Eisenhower-kormány által javasolt 5318 millió dollár összegű kölcsönös segélyprogramot, már is felköszültek ugyanezen költségvetés megrövidítésére. — Aft szenátor kijelentette, hogy amikor a segélyösszegek kiutalására kerül sor — amihez szintén a kongresszus jóváhagyása szükséges — legalább egymillióval csökkentik a most megszavazott keretet.

A szenátus elhatározta, hogy 1935 június 30-án teljesben beszünteti a segélyprogramot, de ennek igazgatója még egy további évig működhetik, hogy véglegesen lebonolyítsa ügyeit. A kormány

eredetileg 1958-ig akarta kiterjeszteni a segélyprogramot, majd megegyezett a pártok vezetőivel, hogy 1956-ban fejezzék be a segélyezést.

A szenátus határozatában még egy évvel rövidebbre szabta az időt.

Még a vita utolsó napján is több javaslatot nyújtottak be, hogy 2-3 milliárdal csökkentés az előirányzott összegeket. Ezeket a javaslatokat csak igen kis többséggel utasították el. A szavazás során kiderült, hogy a költségprogram ellenzőinek csoportja rendkívül erős.

A segélyprogram költségvetése most a két Ház közös bizottsága elé kerül, amely összegegyeztetni a határozatokat. A képviselőház 502 millió dollárral keveseb-

bet szavazott meg, mint a szenátus. A gazdasági segélyprogram keretében 65 millió dollárt irányoztak elő Izraelnek, de valószínű, hogy az összeg kiutalásának jóváhagyásakor újabb kísérletet fognak tenni az összeg csökkentésére. A fegyverkezési segélyprogramban a Közel-kelet és Afrika számára 405 millió dollárt szavaztak meg. Ennek az összegnek a felosztását a kormány határozza meg.

Kölcsönös biztonsági szerződés India és Kína között?

A hírt még más forrásból nem erősítették meg. Taipei, Formóza (UP). — Kínai nemzeti forrásokból azt a szenzációs hírt közlik, hogy India, Kína és Külső-Mongólia kölcsönös biztonsági szerződés megkötésére készül.

A három állam miniszterelnökei állítólag már legközelebb találkozhatnak Lászlóban, Tibet fővárosában, mert Mao-Ce-Tung kínai miniszterelnök kívánságára ott tartják meg a konferenciájukat. A három miniszterelnök — a formozai hír szerint — a védelmi szerződés aláírásán kívül más fontos nemzetközi politikai problémákról is fog tárgyalni.

24 millió font nem fedezi a Kupat Cholim kiadásait

Konfliktus a kormány és a Kupat Cholim között

Tel-Aviv (Az Uj Kelet tudóstól). — A Kupat Cholim központi vezetősége tegnapi ülésén M. Szoroka, a pénzügyi osztály vezetőjének javaslatára, elhatározták, hogy a Kupat Cholimnak nyújtandó állami támogatást 1,5 millióról két millió fontra való felemelést fogják követelni a kormánytól.

M. Szoroka hangsúlyozta, hogy a betegsegélyző több, mint 24 millió fontra felért költségvetése nem lesz elegendő az intézet költelékéhez tartozó 950 ezer tag orvosi ellátására. Tavaly a kormány a költségvetésnek 7 és fél százalékát biztosította és ha az idén a hozzájárulás csak másfél millió maradna, ez a költségvetésnek csak öt százalékát tenné ki. Jicchak Kanov igazgató beszámolt az egészségügyi minisztériummal támadt vitáról. A minisztérium bejárta az állami kórházakat kapuit betegeink előtt, mert nem akartuk megfizetni az önkényesen megállapított 4 fontos napi ápolási költséget — mondotta. Csak a Hsztrudt központi vezetőségének erőfeszítésével folytan függesztették fel ideiglenesen az ellenünk életbe léptetett szankciót. Az ápolási költségek felemelésével az állam tulajdonképpen visszavetési a betegsegélyzőtől a másfél milliós támogatást is. A Kupat Cholim lezártította a szegénysorsú szülők ápolási költségét 28 fontról 15 fontra, mert megállapították, hogy ezek a magas ápolási költségek miatt otthon szülnék, miközben az összes családtagok, a gyermekeket is beleértve körülveszik a szülő ágát... Kanov beszámolt arról az értesüléséről is, hogy az egyik, nem a Kupat Cholimhoz tartozó szülő-kórházban 10 tetanusos eset fordult elő, ami civilizált országban nem szabad, hogy előforduljon. Kanov követelte, hogy a tifusos és dizentériás megbetegedések esetében ingyenes kórházi ápolást nyújtsanak, mert ezek a leggyakoribb ragályos betegségek az országban. A törvény szerint ugyanis ingyenes kórházi ápolásban csak kolerás és leprás betegek részesülnek, holott ezek a betegségek alig fordulnak elő Izraelben. E. Peri, telavivi alpolgármester javaslatára a vezetőség bizottságot választott, amely az egészségügyi hatóságokkal le fogja tárgyalni a problémát. A bizottság felhatalmazást kapott, hogy a nem Kupat Cholim-tagok által fizetett ápolási költség átlagot ajánlja fel a minisztériumnak. Ezután a vezetőség levette a napirendről a kommuniszták javaslatát „a Rosenberg-házaspár kivégzése elleni tiltakozás” és a „Ben Gurion-McDaniel kormány” megbélyegzése tárgyában...

Az egykori KZ-esek egyéni kártérítése körül

Az izraeli szervezet panaszai a Szochnut ellen

Az egykori náci foglyok izraeli szervezetének szömvívő legnap sajtófogadáson ismertették azt a követelést, hogy a német kártérítési pénzekből részesítsék az egykori náci koncentrációs táborok Izraelben élő menekültjeit és hogy a szervezet megbízottai is részt vegyenek az osztrák kártérítési tárgyalásokban. A szervezet vezetői a sajtófogadásán közölték, hogy a náci táboroknak mintegy 30.000 menekültje él Izraelben, akik közül hater szervezettek meg. Amikor 1950-ben megkezdődtek a németországi kártérítésekre vonatkozó első megbeszélések, a szervezet felvetette ezt a követelést, hogy megbízottai részt vehessenek a tárgyalásokon. Dr. Náchum Goldmann elutasította ezt a követelést, mert szerinte, erre annál inkább nem volt szükség, mert az egykori náci foglyok megkapják részükét a kártérítési összegekből az ország lakásából, amelyeket különböző izraeli szervezeteknek szántak. Dr. Josseffál levelet írt a szervezetnek, amelyben bejelentette, hogy miután a Szochnut és a kormány a náciágerkek fél millió Izraelben tartózkodó menekültjével foglalkoznak, gondoskodik lakásukról, ahogyan a többi olék számára. Ahelyez az öregeket és rokkantakat, tehát nem látja indokoltnak, hogy miért végezze ezt a munkát külön

az egykori náci táborok foglyainak szervezetét. Ezzel szemben a náci egykori foglyainak szervezetei az egész világon szubvenciókat kapnak, segélyeket folyósítanak a menekülteknek, a náci kegyetlenkedése következtében megrokkantak különböző előjogokat élveznek, stb. Ezért a szervezet elhatározta, hogy külön törvény megszavazását követeli, amely a náci táborok rokkantjait ugyanolyan jogokkal ruházza fel, mint a függetlenségi háború rokkantjait. A szervezet nem hajlandó lemondani arról a jogáról, hogy megkapja a kártérítési összegek egy részét. Másrészt az országban számos magánügynökség létesült, amelyek kihasználják az egykori táborlakókat és eleve kötelezik őket arra, hogy kártérítési összegükből 20 százalékot adjanak az eljárás lefolytatása fejében. A szervezet szerint a kártérítések megszerzésének procedurája nem kerül többé az összegek 7-8 százalékánál és ezért is kívánatos, hogy a szervezet vegye kezébe az egyéni követelésekkel való foglalkozást, ami legalább 50 százalékkal tenne olcsóbbá a kártérítések megszerzését az érdekeltek számára.

Zmora asszony autóbalesete. Fosanna Zmora asszony, a felsőbíróság elnökének felesége a Jeruzsálem és Tel-Aviv közötti országúton autóbaleset következtében megsebesült. Dr. Zmorané autója egy rendőrautóval ütközött össze. A sebesültet első segélyben résztvevők és hazaszállították. Mindkét autó megsérült.

Jeruzsálemi fiökkiadóhivatal, Ben Jehuda 2., kapu alatt. Ugyanott hirdetések felvétele.

Jeruzsálemi mozik műsora EDISON. Erzsébet királynő koronázása — Színes film TOSELLI SZERENAD

STUDIO: A HÉT HALÁLOS BÚN

Uj Kelet 1953 VII 3

Ir nacionalisták bombákkal fogadták II. Erzsébetet

Belfast (UP). Az írországi nacionalisták tegnap akcióba léptek, hogy megzavarják Elizabeth királynő és az edinburghi herceg látogatását Belfastban, az Angliához tartozó Észak-Írország fővárosában.

A hatóságok páratlan méretű biztonsági intézkedéseket tettek és Belfastban több mint tízezer katonát és rendőrt őrizte az utcákat, amelyek a királyi pár végigvonult. A rendőri elfoglalták a háztetőket, átkutatták a házakat és a tömegben sokszáz titkos rendőrt helyeztek el.

Az írországi terroristák a királynő érkezése előtti éjjelen felrobbantották a szabad írközlekedést és az Észak-Írországot összekötő vasúti hidat, bár az angolok egy másfél kilométernyire fekvő faluban egy teljes ezredet helyeztek készenlébe.

Magában Belfastban a királynő bevonulásakor felrobbantották a villanymű transzformátorát és az egész város áram nélkül maradt. A lakosok ezrei nem tudtak eljutni az ünnepélyes fogadtatásra, mert a villamosok nem közlekedtek. A villanyáram megszüntése miatt az angol rádió helyszíni közvetítése is félbeszakadt.

Az ír terroristák demonstrációkat szántak tetteiket, miután Írország sosem egyezett bele az ország kettéválasztásába és az ír nacionalisták szerint Anglia jogtalanul tartja uralma alatt Észak-Írországot.

Részben hadbírság elé kerülnek a terroristák

A jövő héten tárgyalják a földalatti szervezkedés ügyét

A rendőrség országos központjának telavivi épületében tegnap nagyfontosságú tanácskozás folyt le a földalatti szervezkedés vádjával letartóztatott gyanúsítottak ügyében. A megbeszélésen részt vett Chajim Kohén állam főügyész, a katonai ügyész, a hadsereg jogtanácsosa, a rendőrség bünyügyi osztályának főnöke és mint megfigyelő a rendőri tisztikar néhány tagja. A gyűlés, amely fél 11 óráról déli 1-ig tartott,

elhatározták, hogy a letartóztatottak egy részét hadbírság elé állítják, amely a jövő hét csütörtökön ül össze és Jakob Chéruiti ügyét fogja legelőször tárgyalni.

Néhány gyanúsítottat, akiket nem hadbírság elé állítottak, a jövő hét végén vezetik vizsgálóbíró elé a telavivi járásbíróhoz.

A jeruzsálemi járásbírószágon tegnap elhalasztották a földalatti szervezkedéssel vádolt Jakob Blumenthal és Jechezkel Mizráchi előzetes vizsgálóbírói tárgyalását, mert Mizráchi védőügyvéde nem érkezett meg Tel-Avivból. A vádlottakat erős rendőrségi őrizet alatt, megbilenselve hozták a járásbírószágra épületébe. A vádirat 15 vádpontot tartalmaz. A két gyanúsítottat azzal vádolják, hogy fegyvert és muníciót rejtettek egy barlangban. Mizráchi magánál is tartott lőfegyvert, éspedig

5713 Távuz 20, péntek 1953 július 3. Gyertyagyújtás ideje: 7.30. 5713 Távuz 21, szombat 1953 július 4. Hétizakasz: Pincészs. Szombat kimenetele: 8.28.

HIRDETÉSEK • NYOMTATVANYOK WEINGARTEN, Tel-Aviv, HILJEL HAZAKAN, Allenby mozd mögött 8. Nyitva reggel 8-tól délután 6-ig.

„KADIMAH” nyelviskola TEL AVIV, BEN JEHUDA 74. Július elején új

ivrit — angol — francia tanfolyamok indulnak kezdők és haladók számára, a nap és este minden órájában. ÉRTESÍTÉS A SZÜLŐKNEK! Az idei nyári szünidőben is lesznek INTENZIV ANGOL KURZUSOK az elemi és középiskolai tanulók számára, továbbá vizsgákra való előkészítés. Felvilágosítás és jelentkezés naponta, péntek kivételével, d. e. 9-12, d. u. 4-9.

Tibériáson ELEGANS SZALLO-PENZIO à t a d ó 7 szoba, gyönyörű nagy kert, kávéházak is alkalmas. (Jövedelmező.) Bővebbet: Grünberger hird. iroda, Haifa, Shapira 13. Telefon: 2458

Apáca közölte a Finally-árvákkal, hogy zsidók...

Párisba utazott Rosnerné

Páris (STA). Germaine Riviere, a lyoni püspök megbízottja felvilágosította a Finally-árvákat zsidó származásukról és megmagyarázta nekik, hogy milyen viharral keltett áttérítésük Franciaországból való elrablásuk. Riviera apáca, aki most dr. Arthur Wheel Páris mellett villájában együtt van a gyermekekkel, már a Spanyolországból Franciaországba vezető hosszú út folyamán igyekezett felvilágosítani a gyermekeket, hogy milyen változás következett be életükben. A 12 éves Robert, vasárnap el akart menni a misére, az apácanő azonban megmagyarázta neki, hogy jobb, ha tartózkodik a katolikus templon látogatásától és otthon marad. A gyermekek egyébként kitűnő egészségnek örvendenek és az utóbbi hónapok izgalmai nyomtalanul múltak el felettük. Kedden ezuttal először kereste fel őket Kaplan rabbi, Franciaország főrabija.

Ludd (—). Tegnap hajnalban Jehudit Rosner, a Finally-gyermekek nagynénje, repülőgépen Franciaországba indult, hogy meglátogassa az árvákat, akiket még sosem látott. A párizsi repülőtéren várni fogják a családnak azon barátai, akik 1945 óta folytatták a harcot a gyermekek visszaadásáért érdekében. A repülőtérről egyenesen dr. Wheile lakására utazik, ahol a gyermekek a katolikus és zsidó hatóságok megállapodása értelmében egyelőre laknak. Gerald, a fiatalabb Finally-gyermek pénteken ünnepi születésnapját és ezen már Rosnerné is résztvesz. A repülőtéren Rosnerné elmondotta, hogy nem vett Izraelben ajándékot Geraldnak, hanem Párisban a család barátaitól fog tanácskozni az alkalmas ajándék felől.

Rosnerné elmondotta az ujságíróknak, hogy a katolikusok nem a köztük és a család, valamint a párizsi rabbinátus között megkötött megállapodás kikötésén alapján adták vissza a gyermekeket, hanem megvárták a francia felsőbíróság ítéletét és amikor a bíróság jogerősen Rosnernét jelölte ki a gyermekek gyámjává, hozták el őket spanyolországi rejtékhelyükről és adták át őket dr. Wheelnek.

A gyermekek jövőjének kérdésében döntő súlya lesz dr. Wheel ügyvéd véleményének, aki nemcsak tekintélyes zsidó közéleti férfi, hanem nagyrabecsuült francia hazafi is, aki a hitlerizmus idején részt vett a francia földalatti mozgalomban és ott barátkozott össze a lyoni éresek egyik rokonával. Wheel az összes felek tisztelik és így járult rá az a szerep, hogy a gyermekeket visszaadásuk után gondozásába vegye. Wheelnek nincsenek kisgyermekkei, de már a villában tartózkodnak a Finally és Rosner család grenoblei barátai, a Keller-családnak két gyermeke.

Max Rosner, a gyermekek nagynénjének férje néhány nap múlva szintén Franciaországba utazik, hogy meglátogassa a gyermekeket. — Rosnerné újra azért késett, mert mire a gyermekek visszaadásának híre megérkezett az országba, lejárt francia beutazási vízumja és meg kellett hosszabbítani.

A Rosner-család még nem tudja, mikor hozhatják a Finally-gyermekeket az országba. Jehudit Rosner, aki a délutáni órákban már megérkezett Párisba, az El-Al drónépítők táviróján sürgönyözött férjének, hogy azonnal utazzon Franciaországba. A táviraton azonnal kézbesítették.

Budai Mária énekesnő közreműködésével a Chug Kadima holnap, szombat este 8 órakor Tel Aviv, King George 33. sz. a tea-estet rendez. Beszél: dr. Herskovits Fábian. A1639

A tel-avivi HOH a kispárosok védelmében, munkaközvetítés és kérésre elhelyezés érdekében, valamint megfelelő szaknévsor összeállítás céljából regisztrálni kívánja a Tel-Aviv és vidékén működő önálló műhelyei rendelkező kispárosokat. Felkérjük az érdekelteket, hogy saját szempontjukról is bármilyen délelőtti a hivatalos órák alatt (10-1 óráig) jelentkezzenek személyesen a HOH irodájában (Liljaglum 33 sz.), vagy írásban regisztrálás céljából.

5713 Távuz 20, péntek 1953 július 3. Gyertyagyújtás ideje: 7.30. 5713 Távuz 21, szombat 1953 július 4. Hétizakasz: Pincészs. Szombat kimenetele: 8.28.

HIRDETÉSEK • NYOMTATVANYOK WEINGARTEN, Tel-Aviv, HILJEL HAZAKAN, Allenby mozd mögött 8. Nyitva reggel 8-tól délután 6-ig.

„KADIMAH” nyelviskola TEL AVIV, BEN JEHUDA 74. Július elején új

ivrit — angol — francia tanfolyamok indulnak kezdők és haladók számára, a nap és este minden órájában. ÉRTESÍTÉS A SZÜLŐKNEK! Az idei nyári szünidőben is lesznek INTENZIV ANGOL KURZUSOK az elemi és középiskolai tanulók számára, továbbá vizsgákra való előkészítés. Felvilágosítás és jelentkezés naponta, péntek kivételével, d. e. 9-12, d. u. 4-9.

Tibériáson ELEGANS SZALLO-PENZIO à t a d ó 7 szoba, gyönyörű nagy kert, kávéházak is alkalmas. (Jövedelmező.) Bővebbet: Grünberger hird. iroda, Haifa, Shapira 13. Telefon: 2458

Tibériáson ELEGANS SZALLO-PENZIO à t a d ó 7 szoba, gyönyörű nagy kert, kávéházak is alkalmas. (Jövedelmező.) Bővebbet: Grünberger hird. iroda, Haifa, Shapira 13. Telefon: 2458

Tibériáson ELEGANS SZALLO-PENZIO à t a d ó 7 szoba, gyönyörű nagy kert, kávéházak is alkalmas. (Jövedelmező.) Bővebbet: Grünberger hird. iroda, Haifa, Shapira 13. Telefon: 2458